

TARTU ÜLIKOOL

Sotsiaalteaduste valdkond

Johan Skytte poliitikauuringute instituut

Laura Gredzens

**Ohutajumise mõõtmine poliitilises diskursuses julgeoleku- ja poliitiliste debattide
näitel Läti seimis**

Magistritöö

Juhendaja: Heiko Pääbo, Ph.D

Tartu 2017

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite seisukohad, ning kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

.....
/töö autori allkiri/

Kaitsmine toimub*/kuupäev/* kell
.....*/kellaeg/*
..... */aadress/* auditooriumis */number/*.

Retsensent: */nimi/* (.....*/teaduskraad/*),
..... */amet/*

LÜHIKOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö eesmärgiks on uurida ohtude konstrueerimist Kopenhaageni koolkonna julgeolekustamise teooria alusel. Uurimustöö peamisteks küsimusteks on, kuidas tajutakse ohte Läti parlamendidebattides ning kuidas on julgeolekuohud konstrueeritud Läti poliitikute kõnedes ning kes seda põhiliselt teevad.

Töö teoreetiline raamistik keskendub Kopenhaageni koolkonna julgeolekustamisteooriale, mida kasutatakse koos kõneaktiteooriaga, kuna see on heaks aluseks julgeolekuohtude konstrueerimise vaatlemiseks. Metodoloogia põhineb kvantitatiivsel kontentanalüüsil, mida kasutatakse kõneaktide läbi töötamiseks. Metodoloogia peatükis antakse ka ülevaade Läti erakondadest ja nende põhimõtetest, kuna see aitab paremini mõista ohukonstrueerijate tausta. Töö empiiriline andmestik pärineb Läti parlamendi- ehk seimidebattidelt. Töö käigus analüüsitakse julgeoleku- ja poliitikaalastel debattidel tehtud kõneakte, kus vaadeldakse ohukuvandite konstrueerimist ning julgeolekutustamise kasutamist. Antud uurimuses ei kasutata julgeolekustamisteooriat täies mahus, kuna uurimisküsimustele vastamiseks, pole tarvis vaadata julgeolekustamisprotsessi õnnestumist. Ohukuvandite konstrueerimiseks kasutatakse vaid teatud julgeolekustamisteooria osasid.

Käesolevas magistritöös uuritakse kõneakte, mis on tehtud 2004., 2014., 2015. ja 2016. aastal, kuna sellesse vahemikku jäävad nii Läti EL-i ja NATO-sse astumine kui ka Ukraina ja Venemaa konflikt ning põgenikekriis. Uurimustöö tulemustest selgus, et Läti parlamendidebattides tehtud kõneaktide põhjal on võimalik hinnata Läti poliitikute ohutaju muutumist ajalises perspektiivis. Magistritöö toob välja värsked andmed ohutajumise kohta Lätis ja mida peetakse julgeolekuohtudeks. Analüüsi tulemused on üsna tähtsa kaaluga, kuna eelpool mainitud kriisid kestavad ka veel praegu.

Käesoleva magistritöö autor tänab uurimusega seotud osapooli nende suure toetuse ning panuse eest käesoleva töö valmimisel, eriline tänu läheb magistritöö juhendajale Heiko Pääbole.

Magistritöö märksõnad: ohtude konstrueerimine, ohutajumine, julgeolek, Kopenhaageni koolkond, julgeolekustamine, julgeolekutustamine, Läti, kontentanalüüs

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	3
SISUKORD	4
TÖÖS KASUTATUD LÜHENDID	5
SISSEJUHATUS	6
1. TEOREETILINE RAAMISTIK	8
1.1 Kopenhaageni koolkond.....	8
1.2. Julgeolekustamine	10
1.3. Julgeolekusektorid.....	15
1.4. Kõneaktiteooria	23
1.5. Julgeolekutustamine.....	27
1.6. Kriitika	28
2. METODOLOOGIA	32
2.1. Kontentanalüüsi kirjeldus	32
2.2. Tekstide valik	34
2.3. Kodeerimisjuhend	36
2.4. Kategooriate selgitused	39
2.5. Parteide taust	46
3. EMPIIRILINE ANALÜÜS	60
4. KOKKUVÕTE.....	97
KASUTATUD KIRJANDUS	100
Summary	112
LISAD	115

TÖÖS KASUTATUD LÜHENDID

CERT – Riigi Infosüsteemi Ameti infoturbeintsidentide käsitlemise osakond (*Computer Emergency Response Team*)

COPRI – Kopenhaageni Rahu-uuringute Instituut (*Copenhagen Peace Research Institute*)

CSIS – USA Strateegiliste ja Rahvusvaheliste Uuringute Keskus (*Center for Strategic and International Studies*)

EL – Euroopa Liit (*European Union, EU*)

IT – Infotehnoloogia (*Information Technology*)

LNNK – Läti Rahvuslik Iseseisvusliikumine (*Latvijas Nacionālās Neatkarības Kustība*)

NATO – Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon (*North Atlantic Treaty Organization*)

NGO – Mitteriiklik organisatsioon (*Non-Governmental Organization*)

OECD – Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon (*Organisation for Economic Co-operation and Development*)

SKP – Sisemajanduse Koguprodukt

ÜRO – Ühinenud Rahvaste Organisatsioon (*United Nations, UN*)

SISSEJUHATUS

Käesoleva magistritöö uurimisteemaks on ohutajumise mõõtmine poliitilises diskursuses julgeoleku- ja poliitiliste debattide näitel Läti seimis. Antud teema on tähtsaks, kuna viimaste aastate jooksul on julgeoleku- ja poliitiline olukord muutunud Euroopas üsna keeruliseks ja pingeliseks. Oma rolli mängivad siinkohal erinevad kriisid, näiteks Ukraina ja Venemaa vaheline kriis ning põgenikekriis.

Vastavalt erinevatele aset leidnud poliitilistele sündmustele, on muutunud Lätis ka ohtude tajumine ja nende konstrueerimine. Käesoleva magistritöö peamiseks eesmärgiks on uurida, mida näevad Läti poliitikud julgeolekuohtudena ja kuidas ohte konstrueeritakse. Magistritöö uurimisküsimusteks on, kuidas toimub ohtude konstrueerimine Läti parlamendidebattidel ning kes on julgeolekuohtude konstrueerijateks. Lisaks vaadatakse, kuidas on aegade jooksul ohtude tajumine ja konstrueerimine muutunud.

Uurimustöö on jagatud kolmeks suuremaks peatükiks. Esimene ehk magistritöö teoreetiline osa on üles ehitatud Kopenhaageni koolkonna poolt loodud julgeolekustamise teooria põhjal. Teooria osas selgitatakse lähemalt julgeolekustamise teooria olemust. Antud teooria põhjal analüüsitakse ohtude konstrueerimist Läti parlamendis. Analüüsi jaoks ei võeta arvesse julgeolekustamisteooriat kogu mahus ehk kõneaktides ei vaadelda julgeolekustamisprotsessi täielikult. Kõneaktide puhul on julgeolekustamise teooriast lähtuvalt tähtsaks julgeolekusektorid ning julgeolekustava liigutuse tegemine ja selle läbiviija. Seega vaadatakse, mida näevad Läti poliitikud ohuna ja millisesse julgeolekusektoris konkreetne oht liigitub. Lisaks analüüsitakse, kellele või millele on oht suunatud ehk referentiobjekti ning keda või mida peetakse ohutekitajaks ehk referentssubjektiks. Erilist tähelepanu on pööratud ka sellele, kuidas ohust räägitakse.

Töö teiseks suureks peatükiks on metodoloogia, kus tutvustatakse lähemalt töös kasutatavat uurimismeetodit, milleks on kvantitatiivne kontentanalüüs, ning viisi, kuidas on valitud andmed empiirilise andmestikku. Empiirilises analüüsis kasutatakse Läti parlamendi kodulehelt kättesaadavaid seimiistungite stenogramme, mille põhjal uuritakse erinevaid julgeoleku- ja poliitikaalaseid debatte. Lisaks antakse antud peatükis ülevaade ka Läti parteidest, et näha, missuguseid põhimõtteid nad esindavad, et vaadelda seeläbi, kas need printsiibid väljenduvad ka erakonnaliikmete kõnedes seimidebattidel.

Kolmandaks peatükiks on empiiriline analüüs, kus vaadatakse iga aasta kohta eraldi, missugune on ohutajumine ning kuidas ja kelle poolt on ohud konstrueeritud konkreetsel aastal. Võttes kogu informatsioon kõigi aastate kohta kokku, saab vastata töös püstitatud uurimisküsimustele: kuidas ja kelle poolt on konstrueeritud julgeolekuohud Läti parlamendidebattides. Leides antud küsimustele vastused, on võimalik näha, missugune on ohutajumine Läti poliitikute seas.

Käesolevas uurimistöös analüüsitakse julgeolekuohtude tajumist ja konstrueerimist 2004., 2014., 2015. ja 2016. aasta parlamendidebattide põhjal. Eelpool nimetatud aastad on valitud seetõttu, kuna siis leidsid aset olulised sündmused – 2004. aastal astus Läti Euroopa Liitu ja NATO-sse, 2014. aastal algas Ukraina ja Venemaa vaheline konflikt, 2015. aastal sai alguse põgenikekriis. 2016. aasta debatid võeti ka valimisse, kuna nii Venemaa-Ukraina kriis kui ka põgenikekriis kestsid veel sel ajal. Ohtude tajumise hindamisel saab võrrelda julgeolekustamis- ja julgeolekutustamiskatseid ja nende esinemist kõnedes. Töö raames vaadatakse samuti, missuguseid lahendusi pakuvad Läti poliitikud välja julgeolekuohtude likvideerimiseks.

Magistritöö olulisus peitub selle kaasaegsuses – töös uuritakse julgeolekuohtusid lisaks Läti EL-i ja NATO-sse astumisele ka hetkel käimasolevate sündmuste raames ehk Venemaa-Ukraina konflikti ning põgenikekriisi kontekstis. Antud töö pakub värskaid analüüsiandmeid, mida võrreldakse varasemate andmetega.

1. TEOREETILINE RAAMISTIK

Analüüsime ohtude konstrueerimist Läti parlamendi- ehk seimiistungitel, vaadeldakse magistr töö teoreetilises peatükis lähemalt, mida kujutab endast Kopenhaageni koolkond ja nende loodud julgeolekustamisteooria. Peatükis uuritakse julgeolekustamist ja selle osi, kuidas liigitatakse julgeolekuohte ehk analüüsitakse julgeolekusektoreid, selgitatakse kõneakti teooriat ja mis komponentidest kõneakt koosneb ning vaadatakse, mis on julgeolekustamine ja millal seda kasutatakse. Eraldi antakse ka lühike ülevaade kriitikast julgeolekustamise suunal. Magistr töö empiirilise analüüsi tarbeks kitsendatakse uurimisfookus kindlatele osadele julgeolekustamisteoorias, et vastata uurimustöös püstitatud küsimustele – missugune on ohutajumine ning kuidas toimub ohtude konstrueerimine Läti parlamendiistungitel ja kes on selle läbiviijateks. Nimetatud uurimisküsimustele vastuse leidmiseks pole tarvis rakendada teooriat täies ulatuses.

1.1 Kopenhaageni koolkond

Kopenhaageni koolkonna alusepanijateks võib pidada Barry Buzanit ja Ole Wæverit, kes koos teiste COPRI (*Copenhagen Peace Research Institute*) kaastöötajatega analüüsisid erinevates artiklites ja raamatutes julgeolekut nii regionaalsel, Euroopa kui ka globaalsel tasandil (Buzan; Hansen 2009: 212). COPRI oli julgeoleku-uuringute instituut, mis tegutses aastatel 1985 kuni 2004 (C.A.S.E. Collective 2006: 447). Kopenhaageni koolkonna nimetuse lõi 1996. aastal McSweeney, kes hõlmab antud nimetuse alla Buzani ja Wæveri ning kõik need kaastöötajad, kes on teinud COPRI raames koostööd (Buzan 1997: 26). Kopenhaageni koolkonna suurimaks panuseks võib pidada kõneakti tugineva julgeolekustamise teooria loomist (C.A.S.E. Collective 2006: 448). Julgeolekustamise teooria põhiteoseks võib pidada Buzani, Wæveri ja de Wilde'i 1998. aastal avaldatud teost „Security: A New Framework For Analysis“, kus antakse põhjalik ülevaade julgeolekustamisest (Munster 2012). Antud teos keskendub kahele julgeolekualasele kontseptsioonile: Buzani loodud julgeolekusektoritele ja Wæveri „julgeolekustamise“ käsitusele (Mutimer 2007: 60).

Kopenhaageni koolkonna teooria tekkele andis tuge külm sõda. Külma sõja algusaegadel oli lääneriikide julgeolekuprobleemiks see, kuidas saada hakkama Nõukogude Liiduga. Toimetulek ei piirdunud ainult militaarsete väljakutsetega, vaid

eksisteerisid ka ideoloogilised, sotsiaalsed ja majanduslikud probleemid, millega Lääs pidi võitlema. Seega üsna varakult tajuti juba julgeoleku käsituse laiemat olemust, aga tuumarelvajõudude tekkega kitsenes julgeoleku kontseptsioon tagasi militaarsete tasandile. Samas 1980ndatel aastatel tunnetati, et külm sõda hakkab lõppema ja ka militaar-poliitiliste probleemide osakaal hakkas langema. (Buzan 1997: 6) Julgeolekupoliitikas hakati üha enam pöörama tähelepanu rahvusvahelisele majandusele ja keskkonnale, mida hiljem hakati ka julgeolekustama. Lisaks neile kahele valdkonnale lisandusid 1990ndatel julgeoleku päevakorda ka identiteediküsimused ja rahvusvaheline kuritegevus, mis suurendasid vajadust laiendada julgeolekudebatti. (Buzan *et al.* 1998: 2)

Dannreuther toob välja kolm olulist põhjust, miks on rahvusvahelise julgeoleku kontseptsioon olnud muutumises peale külma sõja lõppu. Esiteks, nähti, et kaasaegse sõja olemus on muutunud võrreldes traditsioonilise sõjaga ning ei tunnetatud enam nii suurt ohumäära, et suurriikide vahel võiks puhkeda ulatuslik sõjaline konflikt. Teiseks põhjuseks peab Dannreuther tähelepanu kandumist Ida-Lääs suhetest Põhi-Lõuna probleemidele (nt majanduslik ebavõrdsus) ja tekkis üha enam kahtlusi selle osas, kas riik on piisavalt pädev täitmaks oma rolli julgeoleku tagajana. Kolmas põhjus on nihe multipolaarselt süsteemilt unipolaarsusele, milles Ameerika Ühendriikidel oli peamine roll. (Dannreuther 2007: 3, 13)

Sellest tulenevalt hakati uuesti üle vaatama julgeoleku kontseptsiooni, et mõtestada lahti selle olemus. Traditsiooniline lähenemine seostab julgeolekut eelkõige militaarsete ja seejärel poliitilise sektoriga. Kopenhaageni koolkond näeb asju aga laiema ning seetõttu nad soovisidki luua sellise teooria, mis hõlmaks endas nii traditsionalistide kui ka laiendajate vaate – eesmärgiks oli luua laiendatud julgeolekukontseptsioon, mis hõlmaks endas erinevaid valdkondi. Selle tulemusena loodi viis julgeolekusektorit: militaarne, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne ja keskkonna julgeolekusektor. (Buzan *et al.* 1998: 1)

Traditsionalismi esindajad ei olnud väga õnnelikud laiendatud julgeolekukontseptsiooni ja mitme erineva julgeolekusektori olemasolu üle, kuna kardeti, et julgeoleku mõiste kaotab oma tähenduse. Arvati, et militaarsetest sektorist väljapoole jäävate probleemide julgeolekustamine võib endaga kaasa tuua ebameeldivaid ja kahjulikke tagajärgi terves sotsiaalses struktuuris ja rahvusvahelistes suhetes. Enamus traditsionaliste on arvamusel, et julgeoleku-uuringute puhul peaks jääma fookusesse siiski sõjaline sfäär. Stephen Walti

sõnul tuginevad julgeoleku-uuringud ohule, sõjalise jõu kasutamisele ja kontrollimisele, mistõttu julgeoleku sektorite hulga suurendamine toob endaga kaasa julgeoleku valdkonna intellektuaalse ühtsuse hävimise ning raskendab mittesõjaliste probleemide lahendamist. (Buzan 1997: 9-10) Ka Barry Buzan on väitnud, et julgeolekustamisega liialdamine põhjustab rahvusvahelist paranoiat. Mitteratsionaalsete julgeolekustajate hulka kuuluvad näiteks Iraan ja Põhja-Korea, kes julgeolekustavad liiga palju probleeme (näiteks miniseelikute kandmist), mis omalpoolt nõrgestab nii riiki, ühiskonda, majandust ja tugevdab naabritevahelist julgeoleku dilemmat. (Buzan 1997: 21)

1.2. Julgeolekustamine

Kopenhaageni koolkonna teooria on keskendunud sellele, et selgitada, kuidas teha kindlaks, mida peetakse julgeolekuohuks ja kuidas ohu eksisteerimisel edasi toimitakse. Teisisõnu nad seletavad lahti, kuidas toimub julgeolekustamine. Analüüsima Läti parlamendi julgeolekudebatte, on väga oluline mõista, kuidas leiab aset julgeolekustamise protsess ja mis komponentidest see koosneb, kuna käesolevas magistritöös on põhirõhk ohukuvandite loomisel, mis on vaid üheks julgeolekustamise protsessi osaks. Seimiistungeid analüüsitakse julgeolekustamisteooria alusel ka sellistel puhkudel, kui julgeolekustamisprotsessi ei viida täielikult lõpuni, kuna uurimusküsimustele vastamiseks ei ole see ilmtingimata vajalik. Kõigepealt tulebki lahti seletada julgeolekustamises kasutatavad mõisted, et mõista julgeolekustamisprotsessi. Antud peatükis selgitatakse, missugused julgeolekustamisprotsessi etapid on seotud ohukuvandite konstrueerimisega.

Eksistentsiaalne oht on mingi oht, mis ohustab referentobjekti ellujäämist (Buzan *et al.* 1998: 24). Siinkohal on mugandatud julgeolekustamisteooriat käesoleva magistritöö tarbeks ning parlamendidebattides võetakse kõik ohud vaatluse alla, mis Läti parlamendiistungitel ära mainitakse. Paljude ohtude näol võib küll tegu olla eksistentsiaalsete ohtudega, aga kõiki ohte ei saa siia alla liigitada, kuna vahepeal võib ohtude konstrueerimine olla seotud kõnelejate poliitiliste ambitsioonidega. Uurimustöö üheks eesmärgiks on vaadata, kuidas on ohud konstrueeritud ja kelle poolt, seega põhifookus ei ole ohu olemusel.

Referentobjekt on eksistentsiaalselt ohustatud üksus, kel on legitiimne õigus ellujäämiseks. Enamikel juhtudel on selleks riik. (Buzan *et al.* 1998: 36) Käesolevas magistritöös on eeldatavateks peamisteks referentobjektideks Läti riik ja rahvas.

Referentsubjekt on miski, mis ohustab referentobjekti ehk ohutekitaja (Balzacq 2011: 36). Võttes aluseks uurimustöös vaadeldavad võtmesündmused, võiks siinse magistritöö põhiliseks referentsubjektiks olla Venemaa.

Julgeolekustaja on isik või grupp, kes käivitab julgeolekustamisprotsessi ehk ütleb välja, et referentobjekt on eksistentsiaalselt ohustatud millegi poolt. Kõige sagedasemaks julgeolekustajaks on riigi poliitiline eliit ja valitsus, kuid siia gruppi kuuluvad ka lobistid ja survegrupid. (Buzan *et al.* 1998: 36, 40) Käesoleva magistritöö puhul on julgeolekustajaks debattides osalevad seimiliikmed. Üheks põhiküsimuseks ongi vaadata, kes on julgeolekustaja ja uurida tema poliitilist tausta – kui kõrgel ametipositsioonil antud isik on ja missugusesse poliitilisse parteisse ta kuulub.

Julgeolekustava liigutuse puhul on tegu julgeoleku diskursusega, kus julgeolekustaja ütleb, et referentobjekt on ohustatud eksistentsiaalse ohu poolt. Siinkohal on tähtis julgeolekustavat liigutust mitte segamini ajada täieliku julgeolekustamisega. (Buzan *et al.* 1998: 25) Käesolevas uurimustöös ongi põhirõhk just julgeolekustaval liigutusel, nimelt töös vaadatakse, missuguseid julgeolekustavaid liigutusi teevad Läti poliitikud. Täielik julgeolekustamine ei mängi käesolevas magistritöös suurt rolli.

Funktsionaalne toimija on keegi, kel on suur mõjuvõim mingis valdkonnas vastuvõetud otsuste osas. Antud toimija puhul pole tegu ei referentobjekti ega julgeolekustajaga, vaid see on iseseisev toimija. Selleks võib olla näiteks mõni keskkonnaettevõtte. (Buzan *et al.* 1998: 36) Kuna sel toimijal on vaid kaudne roll julgeolekustamises ning ei ole otseselt seotud ohukuvandite konstrueerimisega, ei analüüsita antud üksust käesolevas magistritöös.

Auditoorium ehk kuulajaskond on julgeolekustamisprotsessi tähtsaks osaks, kuna auditooriumil tuleb nõustuda välja kuulutatud eksistentsiaalse ohuga, et võiks kasutusele võtta erakorralised meetmed. Auditooriumi teoreetiline raamistik on jäänud Kopenhaageni koolkonna poolt korralikult välja arendamata (Léonard, and Kaunert 2011: 57-58). Läti seimidebattide puhul oleks auditooriumiks teised parlamendiliikmed ja Läti

ühiskond tervikuna, aga käesolevas töös ei panna suurt rõhku auditooriumile, kuna töös analüüsitakse ohukuvandite konstrueerimist ning ei vaadata, kas erakorralised meetmed võetakse kasutusele või mitte.

Erakorralised meetmed on võtted, mis on lubatud kasutusele võtta eksistentsiaalse ohu eksisteerimise korral. Kõige levinumaks erakorraliseks meetmeks on jõu kasutamine, aga siia võivad kuuluda ka näiteks salatsemine, maksude kogumine, sõjaväekohustuse kehtestamine, vääramatute seaduste muutmine ja ühiskonna suunamine tegelema antud probleemiga. (Buzan *et al.* 1998: 21-22) Käesolevas magistritöös ei ole erakorralised meetmed tähelepanu keskpunktis, kuna töö põhirõhk pole julgeolekustamise edukusel, vaid julgeolekuohu konstrueerimisel ning kõikide konstrueeritud ohukuvandite näol pole tegemist eksistentsiaalsete ohtudega. Töös vaadeldakse üleüldisi väljapakutud lahendusi, millest mõned liigituvad ka erakorraliste meetmete alla.

Kopenhaageni koolkonna panus julgeoleku-uuringutesse on julgeoleku raamistiku loomine, kus seletatakse lahti, mis on julgeolek ja kuidas muutub mingi probleem julgeolekustatuks või julgeolekutustatuks (Emmers 2007: 111). Koolkonna loodud raamistiku alusel on julgeoleku puhul tegu enesele-viitava diskursiivse praktikaga, kuna mingi probleem konstrueeritakse julgeolekuohuna läbi selle probleemi esitamise ohuna. Seega julgeolekustamisprotsess saab alguse kõneaktist. See tähendab seda, et reaalselt ei pruugigi eksisteerida eksistentsiaalne oht, vaid piisab lihtsalt sellest, kui öeldakse välja, et eksisteerib julgeolekuoht. (Buzan *et al.* 1998: 24) Sellest tulenevalt peab julgeolekustamise puhul silmas pidama, et tegu ei ole objektiivse, vaid intersubjektiivse protsessiga (Buzan 1997: 16), kuna eksistentsiaalse ohu määratlemine sõltub paljugi ühistest arusaamadest (Emmers 2007: 113). See on ka üheks põhjuseks, miks käesoleva magistritöö raames ei hakata vaatlema, kas julgeolekuoht ka tegelikkuses ohustab eksistentsiaalselt millegi ellu jäämist. Teiseks võib välja tuua selle, et vahepeal on raske leida selgitust sellele, miks poliitik mõne konkreetse julgeolekuohu konstrueerib – siinkohal võivad olla mängus ka kõneleja isiklikud huvid.

Julgeolekustamist saab uurida otse läbi diskursuse ja poliitiliste konstellatsioonide, mida tehaksegi Läti parlamendidebattide alusel, ning see ei nõua mingite kindlate näitajate olemasolu. Julgeolekustamisprotsess algab julgeolekustaja poolt tehtud julgeolekustava liigutusega. Julgeolekustav liigutus kujutab endast seda, et diskursuses esitletakse miskit

eksistentsiaalse ohuna referentobjektile. (Buzan et.al. 1998: 27) Teisisõnu mõni poliitik ehk julgeolekustaja ütleb välja, et riik või rahvas on ohustatud millegi poolt, mis näitab, et nad vajavad kaitset. Nagu eelpool juba mainitud, on käesoleva uurimustöö jaoks tähtis just julgeolekustaja ja tema poolt tehtud julgeolekustav liigutus. Julgeolekustava liigutuse puhul analüüsitakse kõiki kõnedes välja toodud ohukuvandeid.

Ainuüksi julgeolekustavast liigutusest ei piisa, et julgeolekustamist saadaks edu. Julgeolekustamisprotsess viiakse lõpule ehk probleem on täielikult julgeolekustatud alles siis, kui auditoorium on aktsepteerinud eksistentsiaalse ohu (Buzan et.al. 1998: 31). Auditooriumi nõusolek on tähtis, kuna läbi selle on võimalik legitimeerida erakorraliste meetmete kasutuselevõttu ohu kõrvaldamiseks. Auditooriumi nõusolek sõltub diskursuse veenvusest. Kuna julgeolekustaja puhul on tegu enamasti mõne olulisel positsioonil oleva isikuga, sõltub julgeolekustamise edukus ka julgeolekustaja mõjuvõimust auditooriumile (Emmers 2007: 112, 114). Mida rohkem võimu julgeolekustajal on, seda tõenäolisem on saavutada auditooriumi nõusolek erakorraliste meetmete kasutuselevõtuks. Käesolevas magistritöös ei pälvi auditoorium väga suurt tähelepanu, kuna julgeolekustamise edukus ei ole uurimisfookuses.

Lisaks mõjuvõimule sõltub julgeolekustamine ka probleemi esinemissagedusest. Olenevalt sellest, kui sageli esineb teatud probleemi, võib julgeolekustamine olla, kas ad hoc või institutsionaliseeritud. Kui tegu on korduvalt esineva ohuga, siis on pakilisus kindlasti institutsionaliseeritud, mis on täheldatav eriti militaarses sektoris. See tähendab seda, et probleem ei nõua enam nii palju tähelepanu, et õigustada erakorralisi tegevusi. Kui tehakse julgeolekustav liigutus ehk öeldakse välja, et eksisteerib sama oht, siis on iseenesest mõistetav, et võetakse kasutusele erakorralised meetmed. (Buzan et.al. 1998: 26-27)

Erakorraliste meetmete alla kuuluvad tegevused, mis jäävad tavapärasest poliitilistest protseduuridest väljapoole (Buzan et.al. 1998: 21). Kasutusele võetavad meetmed peaksid tagama eksistentsiaalse ohu kõrvaldamise. Antud meetmete kasutuselevõttu õigustaks mingi probleemi määratlemine väga pakilise küsimusena, mille nõuab kiiret lahendamist. See, missuguseid erakorralisi meetmeid rakendatakse, sõltub ohu kontekstist ning on julgeolekusektoriti erinevad. Kopenhaageni koolkonna üheks kitsaskohaks ongi see, et teooria ei määratle täpselt ära, mis abinõud liigituvad just erakorraliste meetmete alla.

See on ka üheks põhjuseks, miks jäetakse antud uurimuses erakorraliste meetmete vaatlemine tagaplaanile ja keskendutakse lihtsalt lahendustele.

Võttes eelpool väljatoodut kokku, võib öelda, et julgeolekustamisprotsess osutub edukaks siis, kui see koosneb kolmest osast: eksistentsiaalsest ohust, erakorralistest meetmetest ja reeglitele mitteallumisest tingitud mõjust üksuste sisestes suhetes (Buzan et.al. 1998: 25-26). Kokkuvõtlikult öeldes tähendab see seda, et probleem saab täielikult julgeolekustatuks siis, kui liidrid räägivad mingist eksistentsiaalsest ohust tähtsale referentobjektile ja auditoorium (avalikkus või riik) nõustub sellega ning võetakse kasutusele vajalikud meetmed probleemi lahendamiseks. Liidrid ei pea olema kindlasti poliitilised juhid, vaid julgeolekustajaks võivad olla ka sotsiaalsed ja intellektuaalsed liidrid. (Buzan 1997: 13-14) Ka siinses töös vaadatakse lähemalt, kes on need poliitikud, kes konstrueerivad Läti parlamendidebattidel ohte, kuid siinse töö puhul on enamasti julgeolekustava liigutuse tegijateks poliitilise taustaga inimesed. Käesolevas töös ei ole julgeolekustamisprotsessi edukus nii suure kaaluga, seega jäetakse see kõneaktide analüüsimisel kõrvale.

Kõikide probleemide puhul pole automaatselt tegu julgeolekuohtudega. Kui arutluse all on mingi avalik küsimus, siis võib jagada selle kolme kategooriasse: mittepolitiseeritud, politiseeritud või julgeolekustatud teema. Esimese kategooria puhul ei tegele riik antud küsimusega ning see ei lähe avalikule arutamisele. Kui tegu on politiseeritud küsimusega, tähendab see seda, et küsimust arutatakse avalikult ja on nõutav valitsuse tegelemine antud probleemiga. Politiseeritud küsimused muutuvad julgeolekustatud küsimusteks siis, kui need on konstrueeritud julgeolekuohuna, mis eeldab erakorraliste, sageli tavapoliitikast väljapoole jäävate meetmete kasutuselevõttu. (Buzan et.al. 1998: 24) Probleemist kui eksistentsiaalsest ohust kõnelemine toob antud küsimusele rohkem tähelepanu ja seetõttu ka tegeletakse antud probleemiga rohkem kui mõne tavalise poliitilise probleemiga. Buzani sõnul on julgeolekustamine ekstreemsem versioon politiseerimisest. (Buzan 1997: 14) Kuna siinses töös ei vaadelda eksistentsiaalseid ohte ja erakorralisi meetmeid, ei saa pidada analüüsitavaid teemasid konkreetselt ei poliitiliseks ega ka julgeolekustatuks. Kõiki teemasid arutatakse parlamendis avalikult ning seal räägitakse julgeolekuohtudest, mis vajaksid mingisugust lahendust. Mõned poliitikud pakuvad välja erinevaid viise, kuidas julgeolekuohtu kõrvaldada, aga kõik

väljapakutud lahendused ei liigitu erakorraliste meetmete alla. Mis puudutab erakorraliste meetmete kasutuselevõttu Lätis, siis Läti häda- ja eriolukorra seaduses on välja toodud, et erakorralised meetmed võetakse kasutusele, kui riigis on välja kuulutatud häda- või eriolukord. Antud seaduse alusel võib hädaolukorra välja kuulutada siis kui on juhtunud mingisugune katastroof, mis seab ohtu nii Läti riigi, ühiskonna, inimeste tervise ja elu, keskkonna või majanduse. Eriolukord kuulutatakse välja siis, kui riiki ohustab välisvaenlane ning kui on oht, et riigis võivad tekkida sisemised rahutused. (Likumi 2013) Kokkuvõtlikult võib öelda, et julgeolekustamine on tegevus, kus julgeolekuohuga seotud teemad tõstetakse päevakorras muude poliitiliste teemade (politiseeritud) ees esikohale. See sõltub nii riigist ja ajast ja on riigiti väga erinev, kas teatud küsimus (nt religiooniga seotud teemad) on politiseeritud või julgeolekustatud (Buzan et.al. 1998: 24).

1.3. Julgeolekusektorid

Käesolevas magistritöös on oluline vaadelda lähemalt, mida kujutavad endast Kopenhaageni koolkonna poolt loodud julgeolekusektorid, kuna sektorid on üheks kategooriaks, mille alusel liigitatakse siinses töös Läti poliitikute tehtud kõneakte. Nagu eelpool juba mainitud, ei jaga Kopenhaageni koolkond julgeolekusektoreid vaid poliitiliseks ja militaarseks sektoriks, vaid antud koolkond vaatab julgeoleku-uuringuid laiemal pilguga. Kopenhaageni koolkonna arvates hõlmab julgeolek mitmeid erinevaid valdkondi. Seega lisaks neile kahele sektorile eristab Kopenhaageni koolkond ka majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonna sektorit. (Buzan et al. 1998: 7) Need on viis põhilist valdkonda, millega tegeletakse julgeoleku-uuringutes. Lisaks neile viiele Kopenhaageni koolkonna poolt loodud sektorile, on tänapäeval üha enam päevakorda tekkinud ka küberjulgeolek. Kopenhaageni koolkonna ühe kriitikana võibki välja tuua küberjulgeolekusektori puudumise. Kersti Oksaar võttis oma magistritöös aluseks Kopenhaageni koolkonna julgeolekustamisteooria ning rakendas seda ka kübervaldkonnale. (Oksaar 2014: 40). Siinses uurimustöös tuleb küberjulgeolekusektor vaatluse alla võtta, kuna tegu on väga olulise ja päevakohase valdkonnaga nii Lätis kui terves maailmas.

Üheks mooduseks analüüsimaks julgeolekusektoreid, on vaadata, missuguseid seoseid ja suhteid võib leida kindlast sektorist. Mõningates olukordades võib tekkida ka segadusi,

kuhu sektorisse mis oht paigutada, kuna üks oht võib sobituda mitme sektori alla.

Militaarne sektor

Kõige üldlevinumaks julgeolekusektoriks on militaarne sektor, kuna rahvusliku julgeoleku puhul seatakse sõjalised ohud esimesele kohale, sest neil on niivõrd tugev jõud, et see mõjutab teisi eluvaldkondi väga suurel määral (Buzan 1991: 117). Riikidel on peamine roll otsustamaks, mis liigitub militaarse julgeolekusektori alla ning mis mitte (Herring 2007: 135). Militaarne sektor kätkeb endas jõulist sundi (Buzan et al. 1998: 7). Sõjalises sektoris on enamikel juhtudel referentobjektiks riik, aga mõningatel juhtudel võib tegu olla ka mõne muu poliitilise üksusega. Antud sektori tähtsaimaks julgeolekustajaks on valitsev eliit, kuna neil on õigus kaasa rääkida jõukasutamise legitiimsuse osas. (Buzan et al. 1998: 22) Käesoleva magistritöö puhul on militaarsektori referentobjektiks Läti riik ja julgeolekuohtude konstrueerijateks on Läti parlamendiliikmed ja muud tähtsad poliitikud, kes võtavad sõna seimiistungitel.

Kõik, mis liigitub militaarse sektori alla, ei ole automaatselt seotud julgeolekuga. Kui riik täidab erinevaid militaarseid funktsioone, näiteks kasutab relvajõudusid, ei tähenda see koheselt seda, et riik on eksistentsiaalselt ohustatud millegi poolt. Riigid osalevad erinevatel kaitseoperatsioonidel ning sealjuures on enamasti tegu poliitiliste ja majanduslike suhetega, mistõttu jääb antud sõjategevus Kopenhaageni koolkonna poolt vaadatuna militaarsest sfäärist väljapoole. (Buzan et al. 1998: 49) Ka Läti osaleb erinevatel sõjalistel välismissioonidel, seega on huvitav vaadata, kuidas suhtub Läti parlament sellesse ning kas välisoperatsioonide raames nähakse mingisuguseid julgeolekuohte Lätile.

Poliitiline sektor

Poliitiline sektor on neist viiest julgeolekusektorist kõige laiem. Antud sektorit iseloomustavad võim, valitsemine ja tunnustamine (Buzan et al. 1998: 7). Poliitilises sektoris on referentobjekt seotud suveräänsusega või riigi ideoloogiaga, kuid referentobjektideks võivad olla ka rahvusvaheline õigus ja ühiskond. Suveräänsust võib eksistentsiaalselt ohustada miski, mis seab kahtluse alla tunnustamise, legitiimsuse ning võimul oleva valitsuse. Siinses sektoris julgeolekustatakse ka erinevaid põhimõtteid nagu inimõiguseid ja muid indiviide puudutavaid õiguseid. (Buzan et al. 1998: 22, 141). Üheks

poliitilise sektori referentobjektiks Läti puhul võib olla Läti suveräänsus, kuna Läti on juba varasemalt olnud okupeeritud, mistõttu kardetakse, et ajalugu võib korduda.

Buzani sõnul on poliitiline julgeolek seotud riigi organisatsioonilise stabiilsuse säilitamisega, kuna sageli survestatakse valitsust, et saavutataks ihaldatud poliitika. Selleks võidakse kasutada valitsuse kukutamist, separatismi levitamist ja riigi poliitilise struktuuri lõhestamist. Sellest tulenevalt on poliitiliste ohtude peamiseks sihtmärkideks riik ise, tema institutsioonid, rahvuslik identiteet ja ideoloogia. Kui tegu on nõrga riigiga, tuleks poliitilistesse ohtudesse suhtuda samasuguse tõsidusega nagu sõjalistesse ohtudesse. (Buzan 1991: 119) Nii Lääs kui ka kogu rahvusvaheline süsteem hõlmavad endas erinevaid vastastikku sõltuvuses olevaid ja institutsionaliseeritud suhteid erinevate üksuste vahel ja seetõttu mängivad käesolevas sektoris tähtsat rolli ka erinevad riigiülesed referentobjektid. Üheks referentobjektiks on näiteks Euroopa Liit ja eksistentsiaalseks ohuks mingid sündmused, mis ohustavad Euroopa Liidu sisest integreerumisprotsessi. Teise referentobjekti näitena võib välja tuua rahvusvahelised režiimid ja rahvusvahelise ühiskonna ning nende puhul oleksid eksistentsiaalseteks ohtudeks mingid juhtumid, mis nõrgestavad nende režiimide norme, reegleid ja institutsioone. (Buzan et al. 1998: 22)

Majanduslik sektor

Majanduslikule julgeolekusektorile on iseloomulikuks kaubandus, tootmine ja finantsvaldkond (Buzan et al. 1998: 7). Majanduslikus sektoris on peamiseks eesmärgiks kindlustada teatud poliitilis-majanduslikus üksuses (nt rahvusriigis), mis seisab silmitsi erinevate rahvusvahelises majandussüsteemis eksisteerivate ohtudega, struktuurne terviklikkus ja majanduslikku heaolu tagavate võimaluste säilimine (Dent 2007: 219). Majandusliku julgeoleku puhul on tegu väga vastuolulise valdkonnaga, mis on tugevalt seotud poliitikaga. Antud sektori puhul tekib sageli küsimusi, kas teatud referentobjekte ja eksistentsiaalseid ohtusid sobib liigitada just majandusliku sektori alla. Üldjuhul võib vaadata poliitilisest spektrist väljapoole siis, kui majanduslik julgeolekuoht mõjutab ka teisi sektoreid. (Buzan et al. 1998: 22, 99)

Turumajanduses eksisteerib väga palju erinevaid majanduslikke ohte, mida ei saa vaadelda kui ohte rahvuslikule julgeolekule (Buzan 1991: 125). Ka Läti parlamendis debateeritakse tihti erinevate majandusküsimuste üle, aga vaid harvadel juhtudel konstrueeritakse neid julgeolekuohtudena. Üheks tavalisemaks majandus

Julgeolekusektori referentobjekti-eksistentsiaalse ohu suhte näiteks on see, et ettevõtted on ohustatud pankrotistumise või seadusmuudatuste poolt, mis mõjutavad nende äritegevust, mis on turumajanduses paratamatu. Käesolevas sektoris on oluline koht ka erinevatel riigiülestel referentobjektidel, mille korral eksistentsiaalsed ohud ohustavad reeglite, normide ja institutsioonide võimekust. Majanduslikul julgeolekul on väga suur osakaal siis kui rahvastiku ellujäämine on ohustatud. (Buzan et al. 1998: 22) Tänapäeval on majanduslikus julgeolekusektoris peamiseks ohuks globaalse liberalismi tagajärjed: tugevad versus nõrgad tegutsejad, süsteemi ebastabiilsus, illegaalne kaubandus ja kuritegevus (Buzan 1997: 25).

Majanduslik julgeolek on tähtis, kuna sellest sõltub ka militaarvaldkonna suutlikkus – on oluline, et riigil oleks piisavalt vahendeid militaarsfääri jaoks. Siinkohal mängib ka tähtsat rolli see, kus toodetakse vajalikku sõjatehnikat. Näiteks kui relvad tulevad riigist väljastpoolt, siis vaadeldakse ohte sõjalisetehnikaga varustamisele kui ohte rahvuslikule julgeolekule. Antud oht liigitub nii majanduslikku kui sõjalisest julgeolekusektorisse. (Buzan 1991: 126) Majanduslikus sektoris levib kartus, et majanduslikku sõltuvust (näiteks energiast) kasutatakse poliitiliselt ära, mis on suureks probleemiks ka Läti puhul, kuna Läti impordib Venemaalt gaasi. Majanduslikus sektoris on üheks julgeolekuohuks riigile ka illegaalne kaubandus, näiteks uimastite ja relvaäri, mida esineb ka Lätis, aga iseasi on see, kas seda nähakse Läti parlamendis kui julgeolekuohtu. Julgeolekuohuks, mis kuulub kindlasti majanduslikku sfääri, on rahvusvahelise majanduse kokkuvarisemine. (Buzan et al. 1998: 98)

Sotsiaalne sektor

Sotsiaalne sektor on väga oluline julgeolekusektor, kus esineb sama probleem, mis majanduslikus sfääris – tihtipeale on väga raske eristada sotsiaalseid ohte, kuna need võivad kattuda nii militaarse kui ka poliitilise sektoriga (Buzan 1991: 122). Sotsiaalne julgeolekusektor tekkis 1990ndatel Euroopa integratsiooni raames, mistõttu kardeti poliitilise suveräänsuse ja kultuurilise autonoomsuse kadumist ning ka immigratsiooni nähti kui eksistentsiaalset ohtu (Wæver, Buzan, Kelstrup, Lemaitre 1993: 23, 26). Kui teistes julgeolekusektorites on peamiseks referentobjektiks vaid riik, siis antud sektoris lisandus referentobjektide hulka ka ühiskond ja rahvuslik identiteet. Nii riigi kui ühiskonna puhul on tegu kollektiivsete üksustega, millest tulenevalt on sotsiaalses

sektoris põhirõhk kollektiivsel identiteedil, sest valdavaks põhimõtteks loetakse seda, kui ühiskond kaotab oma identiteedi, siis kaob ka kogu ühiskond (Roe 2007: 167). Kui eksisteerib oht identiteedile, siis võib seda tunnetada kui ohtu „meile“. Seega on sotsiaalses sektoris referentobjektideks näiteks rahvad ja religioonid. (Buzan et al. 1998: 7, 120-121)

Enamiks sotsiaalse sektori julgeolekuohtusid pärinevad riigi seest ehk riiki võib ohustada sisevaenlane. (Buzan 1991: 123) Sotsiaalse sektori peamiseks julgeolekuohtudeks on migratsioon (nt põgenike sisseränne Lätti); konkurents horisontaalsel tasandil ehk naaberkultuuride pealetung (nt Läti hirm Venemaa kultuuri ees) ja konkurents vertikaalsel tasandil ehk inimesed näevad end ise kellegi teisena (nt rõhutavad pigem oma kuuluvust Venemaale kui Läti kultuuri). (Buzan et al. 1998: 121) Ka Lätis eksisteerivad eelpool nimetatud probleemid. Näiteks Paul Roe on maininud oma artiklis „*Societal Security*“, et Läti puhul võib selgesti näha konkurentsi horisontaalsel tasandil, kuna Nõukogude Liidu ajal tegeleti Lätis palju venestamisega, mistõttu võib vene kultuuri domineerimist kohata Lätis ka tänapäeval (Roe 2007: 170). Siinses töös võetakse vaatlusele, kas antud probleeme konstrueeritakse parlamendidebattidel ka julgeolekuohtudena. Üheks julgeolekuohuks identiteedile võib pidada ka rahvaarvu vähenemist, kuna see on just ohuks identiteedikandjatele. Sotsiaalse julgeolekuohu alla liigitub ka mingi kindla kogukonna püsijäämine (Buzan et al. 1998: 23, 121). Lisaks võib sotsiaalse sektori julgeolekuohuks olla ka migrantid, aga kas neid konstrueeritakse kui julgeolekuohtu, sõltub teatud määral ka väärtustest ja vaadetest. Näiteks migrantide julgeolekustamisel võetakse arvesse, kas antud identiteedi kandjad on pigem vanameelse või avatud ellusuhtumisega, eriti just selles osas, kui vastuvõtlikud nad on erinevate muudatuste osas. (Buzan et al. 1998: 23) Käesolevas magistritöös vaadeldakse, kas Läti poliitikud näevad migrante julgeolekuohuna Lätile.

Keskkonna sektor

Kuigi Kopenhaageni koolkond lõi alles hiljem julgeolekusektorite kontseptsiooni, siis keskkonnaprobleemide julgeolekustamise juured ulatuvad 1960ndatesse aastatesse, mil Rachel Carson rõhutas oma teoses „*Silent Spring*“ keskkonnaohtude tähtsuse suurenemist (Buzan 1997: 7). 1960ndatel sai alguse ka erinevate rahvusvaheliste keskkonnaalaste

valitsusväliste organisatsioonide loomine ning 1970ndatel hakati korraldama mitmesuguseid rahvusvahelisi keskkonnateemalisi tippkohtumisi, mis tõid rohkem tähelepanu julgeolekualastele probleemidele (Barnett 2007: 184).

Võib öelda, et keskkonna julgeolekusektori all vaadeldakse inimtegevuse ja biosfääri vahelist koostoimet (Buzan *et al.* 1998: 7). Seda võib teisiti nimetada ökoloogiliseks julgeolekuks, mis seisneb selles, et inimtegevus on peamiseks referentssubjektiks ehk ohutekitajaks ökosüsteemidele ja ökoloogilistele protsessidele (Barnett 2007: 188). Keskkonna sektoris on väga suur referentobjektide hulk – need võivad varieeruda konkreetsetest asjadest nagu näiteks erinevate liikide või elupaikade ellujäämisest kuni tunduvalt laiemate probleemideni nagu kliima, biosfääri ja tsivilisatsiooni säilitamine. Antud sektoris on väga palju probleeme, mida on üsna raske, kuid mitte võimatu konstrueerida julgeolekuohtudena. (Buzan *et al.* 1998: 23) Samas on keskkonna julgeolek seotud ka ühise („*common*“) julgeolekuga, mistõttu on paljude eksistentsiaalsete ohtude puhul väga raske määrata kindlat ohutekitajat, kuna väga paljude probleemide (nt kliimamuutus, veereostus) puhul on tegu globaalsete või regionaalsete ohtudega, mille puhul pole ühte kindlat referentssubjekti (Barnett 2007: 189).

Keskkonna sektori üheks eripäraks võib pidada kahe erineva agenda olemasolu. Üheks neist on teaduslik agenda, mis on seotud valitsusväliste tegevustega, kus peamist rolli mängivad teadlased ja teadusasutused, kelle ülesandeks on tegeleda keskkonnaküsimustega ja võimalike keskkonna julgeolekuohtudega. Nende ülesandeks on anda usaldusväärne hinnang ohule, et sellele tuginedes otsustada, kas antud ohtu peaks julgeolekustama või julgeolekutustama. Poliitilise agenda, mis tegeleb keskkonda puudutavate poliitiliste küsimustega, otsustada jääb, kas teadusliku agenda poolt välja toodud keskkonnaprobleemid on ka julgeolekuohtudeks. (Buzan *et al.* 1998: 71-73, 91)

Kübersektor

Viimase kümne aasta jooksul on küberjulgeolek terve maailma mastaabis üha enam olulisemaks muutunud, kuna toimunud on mitmeid väga tõsiseid intsidente, nagu nt 2007.a küberrünnakud Eesti avalikele ja erainstitutsioonidele, 2008.a kübersõda Gruusias, 2011.a erinevatele EL-i institutsioonidele suunatud küberrünnakud jm

samalaadsed juhtumid (Christou 2016: 1). Kübersektor mängib ka Ukraina-Venemaa konflikti puhul suurt rolli (Libicki 2015: 50). Mis puudutab Läti julgeolekut, siis arvatakse, et Läti ei pööra piisavalt tähelepanu oma küberturvalisusele (Sprice 2010: 267). Soome küberturvalisusasjatundja Jarno Limnéll on tõdenud, et Läti kui Venemaa väike naaberriik on ohustatud Venemaa hübriidsõja poolt ning seega peaksid Läti ja ka teised Põhja-Euroopa riigid kindlasti rohkem panustama oma küberturvalisusesse (Limnéll 2015: 145). Turvaintsidentidega tegeleva organisatsiooni CERT Läti haru andmetel esines 2016. aastal Lätis 3047 kõrge prioriteediga intsidenti ning üle poole miljoni madala prioriteediga intsidenti (CERT 2017: 3).

Küberjulgeoleku puhul mängivad tähtsat rolli inimtegevus ja kommunikatsioon. Küberjulgeolekusektori referentssubjektideks ehk küberrünnete toimepanijateks võivad olla nii riigid, organisatsioonid (nt luureteenistused) ja grupeeringud (häkkerite rühmitused) kui ka inividid (terroristid, kriminaalid, vandaalid) (Oksaar 2014: 29). Kõige tüüpilisemaks kübersektori referentobjektideks on riigid, ühiskond, inividid, institutsioonid ja ka majandus. (Oksaar 2014: 30–31) Küberkaitse korral võib riiklike saladuste kaitsmiseks käsitleda küberohte kui rahvuslike julgeolekuküsimusi. (Hathaway, Klimburg 2012: 8, 13) Seega võib öelda, et julgeolekustamisprotsessis on väga oluline osa riikidel kui julgeolekustajatel, kuna neist oleneb, kas küberohte nähakse kui ohte rahvuslikule julgeolekule või mitte. Olukorras, kus küberrünnete eesmärgiks pole teha kahju inimestele, vaid lihtsalt ärritada kedagi, siis sageli ei omistata neile ohtudele eksistentsiaalse ohu staatust. (Sprice 2010: 262)

Kübersektori alla võib liigitada väga erinevaid ohte. Kersti Oksaar käsitleb oma magistritöös kübersektorit Kopenhaageni koolkonna teooria alusel ning toob välja järgmised eksistentsiaalsed ohud: küberkuritegevus, küberterrorism, kübervandalism, küberspionaaž ja kübersõda. Küberkuritegevuse alla liigituvad näiteks vargused ja pettused, mida viiakse läbi materiaalse kasu saamiseks. Küberterrorismi puhul on aluseks kas religioossed, poliitilised või ideoloogilised põhjused, mispuhul saadetakse korda ulatuslikke, kas materialistlike kahjudega või inimeste surmaga lõppevaid tegusid. (Oksaar 2014: 20–22) Küberspionaaž kujutab endast salastatud informatsiooni (nt erinevate valitsuste plaanide kohta) välja uurimist spioonide abil. Kübervandalismi all mõeldakse kodulehtede moonutamist – sageli tehakse seda vaid lõbu eesmärgil, mistõttu

ei pruugita kübervandalismi Lätis julgeolekuohuna näha. Ohuna on välja toodud ka kübersõda, kuid antud terminil puudub konkreetne definitsioon. (Oksaar 2014: 22) Kübersektori alla võiks paigutada lisaks eelpool mainitud viiele küberründeliigile ehk ohule ka termini „hübriidsõda“, mis on päevakorda kerkinud eriti just Venemaa-Ukraina kriisi raames. USA Strateegiliste ja Rahvusvaheliste Uuringute Keskuse (CSIS) juhataja James Andrew Lewise sõnul on hübriidsõda segu ebatüüpilistest ehk mittesõjalistest strateegiatest, mis hõlmab endas muuhulgas küberründeid kui ka poliitilisi manipulatsioone (Lewis 2015: 40). Antud termini definitsiooni hulka võib lisada ka majandusliku surve ning limiteeritud füüsilised rünnakud (Limnell 2015: 147).

Mis puudutab Venemaa küberkuritegevust, siis on teada, et Venemaa on tegelenud Ukraina-Venemaa kriisi ajal nii küberspionaaži kui ka –vandalismiga, moonutades erinevaid Ukraina kodulehti (Weedon 2015: 76). Lisaks pole saladus, et Venemaa toetab riiklikult ka kindlaid häkkerirühmitusi, kes töötavad valitsuse heaks (Libicki 2015: 50). Venemaa peab kübersõda üheks oma vaenlase ründamise meetodiks (Hathaway, Klimburg 2012: 16–17). Ühe Venemaa kübertegevusena Ukraina kriisi raames tuuakse välja ka informatsioonikampaaniat, mille eesmärk on Lääne mõjutamine läbi desinformatsiooni ja propaganda (Giles 2015: 25–26) erinevate meediakanalite, nt televisiooni ja sotsiaalmeedia vahendusel (Wirtz 2015: 35–36).

Alljärgnev Joel Kallise poolt loodud tabel (Kallis 2011: 17), mis on täiendatud käesoleva magistritöö autori poolt kübersektori näol, annab selgema pildi erinevatest julgeolekusektoritest.

Tabel 1. Julgeolekusektorid

Uuritavad sektorid	Sõjaline	Politiiline	Majandus	Sotsiaalne	Keskkond	Kübersektor
Referent-objekt	Riik, samas ka rahvus	Riigivõim	Tähtsad (riigi) ettevõtted, millest oleneb riigi toimimine	Identiteet	Laiemalt loodus, keskkond, liigid	Riik, ühiskond, inividid, institutsioonid, majandus
Eksistentsiaalsed ohud	Rünnak, invasioon, riigisfäär	Riigi usaldusväärsus, legitiimsus, terviklikkus	Vabamajanduse piiramine, globaalne majanduskriis	Harjumuspärasuse drastiline muutmine, immigratsioon	Hävimine, hävitamine	Küberkuritegevus, küberterrorism, kübervandalism, küberspionaaž, kübersõda, hübriidsõda
Auditoorium	Kogu riik	Kodanikud, üldsus	Kogu riik, ärimed, (välis-)investorid	Ühiskond üldiselt, rahvused, konservatiivid	Ühiskond	Kogu riik, ühiskond
Julgeolekustajad	Riigikaitse organid, sõjavägi	Riigiparaat, valitsus, parlament	Riik, maj. –pol. mõjuvõimsad grupid, ettevõtjad	Riik, elanikkond, rahvused	Riigid, NGOd, looduskaitse	Riik, eriteenistusorganisatsioonid
Läbi viijad	Sõjavägi, üldiselt riigivõim	Riik, riigivõim, institutsioonid	Riik, ministriumid, survegrupid	Riigid, NGO-d, liikumised	Riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, ühendused	Riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, meediakanalid

1.4. Kõneaktiteooria

Julgeolekustamise protsessi üheks osaks on kõneaktiteooria. On oluline seletada lahti kõneaktiteooria olemus, kuna antud magistritöös analüüsitakse julgeolekudebatte Läti

parlamendis. Võttes aluseks kõneaktiteooria, on võimalik vastata magistritöös püstitatud küsimusele: kuidas toimub Läti seimise julgeolekustamine. Kopenhaageni koolkond on võtnud julgeolekustamise aluseks John Langshaw Austini loodud ja John Searle poolt edasi arendatud kõneaktiteooria (Dannreuther 2007: 42).

Kõneaktiteoorias võib võrdsustada mõiste „julgeolekustamisprotsess“ mõistega „kõneakt“, kuna välja öeldud sõnadel on suur mõjujõud ehk teisisõnu ütlus ise ongi tegu. See tuleneb sellest, et julgeoleku näol on tegemist enesele viitava diskursiivse praktikaga. Kõneaktiteooria põhiliseks ideeks ongi see, et kõne pole ainult informatsiooni edasiandmise vahendiks, vaid selle kaudu sooritatakse erinevaid tegusid. (Buzan et.al. 1998: 26) Kui siduda kõneaktiteooria julgeolekustamisteooriaga, siis tähendab see seda, et julgeolekuoht tekib siis, kui mingi probleem on esitatud ohuna.

Buzan, Wæver ja de Wilde on välja toonud kaht tüüpi nõudmised, mis peavad edukas kõneaktis täidetud olema: kõneakti-siseseid ehk lingvistilis-grammatilised tingimused ja kõneakti-välised ehk kontekstuaalsed-sotsioloogilised tingimused. Sisemiseks tingimuseks on julgeoleku vormi ja „grammatika“ järgimine ning eksistentsiaalset ohtu sisaldava sisu olemasolu kõneaktis, mille alusel nähakse vajadust tegeleda antud küsimusega ning leida sellele sobiv lahendus. Üheks väliseks ehk sotsiaalseks tingimuseks on see, et julgeolekuohu väljaütleva ehk julgeolekustaja peab omama võimu, aga see ei pea olema ilmtingimata ametlik võim. Teine sotsiaalne tingimus puudutab ohtu – julgeolekuohu avalikult väljaütlemiseks on eeldatavad kindlad objektid, millele saab viidata, nt relvad, tangid või reostatud vesi. (Buzan et.al. 1998: 33) Julgeolekustava kõneakti puhul tuleb silmas pidada seda, et kõneaktis ei pea kasutama tingimata sõna „julgeolek“. (Buzan 1997: 15) Käesoleva magistritöö raames tehtud kõneaktides on üldiselt nii kõneakti-siseseid kui ka –väliseid tingimused täidetud. Nimelt antud töös analüüsitakse Läti parlamendidebattides tehtud kõneakte, kus kõnelejateks on poliitikud, kes omavad poliitilist võimu ning nad konstrueerivad kõneaktis julgeolekuohte mingite kindlate olukordade kontekstis. Kui poliitikutel on ideid, siis pakutakse välja ka erinevaid lahendusi, et julgeolekuohte likvideerida. Lisaks ei ole analüüsis keskendutud terminitele „julgeolek“ või „oht“, vaid kõnesid vaadatakse laiemas pildis.

Austin jagab nii ütlused kui ka kõneaktid erinevatesse kategooriatesse. Ütlustest eristab ta performatiivseid ja konstatiivseid lausungeid ning kõneaktid jagunevad lokutiivseteks,

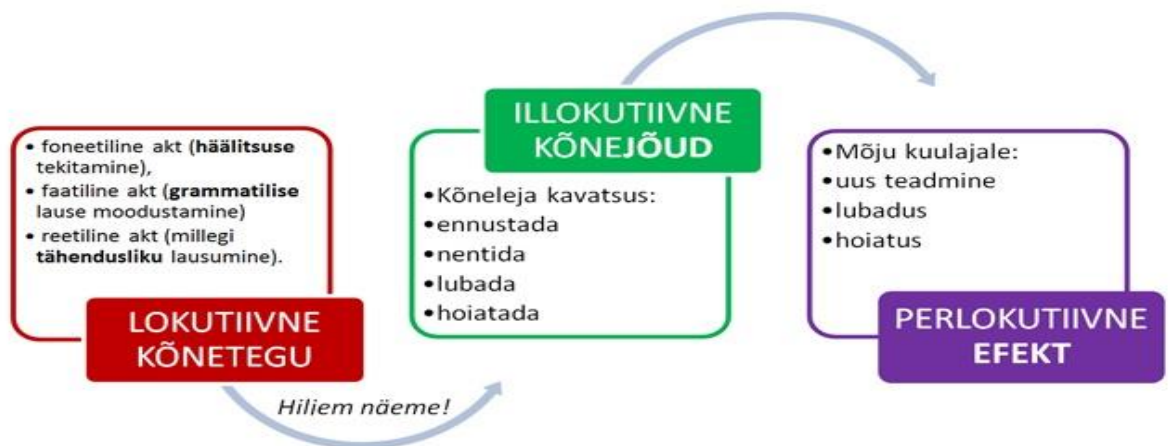
illokutiivseteks ja perlokutiivseteks kõneaktideks (Austin 1970: 6, 14, 108). Väite „ütlus ise ongi tegu“ olemust selgitab kõige paremini performatiivne ütlus, mille ülesandeks on edastada tegevust. Selleks kasutatakse lauses performatiivseid, tegevust väljendavaid verbe, näiteks „ma luban“ või „ma vabandan“. Lisaks performatiivsetele ütlustele eristab Austin ka konstatiivseid ütlusi, mille rolliks on informatsiooni edasi andmine.

Nii nagu mõlemal ütluse tüübil on oma eesmärk, kehtib sama ka erinevate kõneakti liikide puhul. Kõneakte võib kutsuda ka kõnetegudeks. Kõik kõneakti liigid on omavahel mingit moodi seotud (vt Joonis 1). Lokutiivne kõneakt on väljenduslik kõneakt, mis hõlmab sisu ja korralikku ülesehitust, kus vajalik on järgmise kolme komponendi olemasolu: foneetiline akt (hääliitsuste kuuldavale toomine), faatiline akt (grammatiliselt õigesti koostatud lause) ja reetiline akt (lausel on tähenduslik sisu). (Austin 1970: 114) Teiseks kõneaktiliigiks on illokutiivne kõneakt, millele saab tõmmata paralleele performatiivse ütlusega – kõneakti läbiviimisel toimub samal ajal mingi teo sooritamine. See tähendab seda, kui lausutakse „julgeolek“, siis see võimaldab riigijuhtidel automaatselt välja kuulutada hädaolukorra. (Stritzel 2011: 349) Illokutiivne kõneakt omab kindlat kõneleja poolt lausele lisatud jõudu – kõneakt võib sisaldada näiteks käskimist või ähvardamist. Antud kõneakti motiiviks võib olla ka millegi kiitmine, kritiseerimine või kokkuleppe saavutamine. (Kempson 1977: 50)

Kolmandaks kõneakti liigiks on perlokutiivne kõneakt, mis hõlmab endas tegu koos mõjuga. Sellesse kategooriasse liigitub näiteks veenmine või hirmutamine. Perlokutiivse kõneakti puhul ongi kõige tähtsamaks, kas ja millist mõju antud akt kuulajale avaldab – see võib mõjutada auditooriumi tundeid, mõttemaailma ja tegevusi. (Austin 1970: 101) Kuigi lausujal on oma eesmärk, milleni ta soovib kõnejõudu kasutades jõuda, ei saa kindel olla, et ta oma eesmärgi saavutab (Austin 1970: 108). Näiteks kui mõni Seimi liige üritab teisi parlamendiliikmeid hirmutada, ei pruugi see alati õnnestuda ehk nad ei pruugi tunnetada ohtu. Lisaks võidakse auditooriumi veenmiseks kõnedes kasutada erinevaid võtteid nagu näiteks metafoore, emotsioone, žeste, hoiakuid, vaikust ja ka valesid. (Balzacq 2011: 2, 3, 9)

On oluline mõista, et perlokutiivne akt on sageli illokutiivse akti mõjul tekkinud tulemus, aga illokutiivset akti ei saa pidada lokutiivse akti tagajärjeks (Kempson 1977: 50-51). Teisest küljest vaadatuna peab Austin lokutiivset akti illokutiivse akti üheks

komponendiks (Austin 1970: 101). Joonis 1 annab selgema ülevaate lokutiivse, illokutiivse ja perlokutiivse akti omavahelistest seostest. Kõik seimiistungitel tehtud kõneaktid sisaldavad lokutiivset kõneakti, aga paljud poliitikud piirduvadki ainult informeerimisega ja ei julge sageli illokutiivset kõneakti teha, näiteks hirmutada eksisteerivate ohtudega, kuna pigem soovitakse hoida madalat profiili ja mitte võtta vastutust oma sõnade üle. Sama kehtib perlokutiivsete aktide puhul – ainult vähesed parlamendiliikmed sõandavad astuda järgmisi samme, näiteks lubada, et tegeletakse ohtudega, kuna selle väljalausumine eeldab, et midagi ka võetakse ette. Perlokutiivsel aktil on ka suur mõju auditooriumile. Antud magistrisöö vaadatakse, mis võtteid kasutavad Läti poliitikud ohtude konstrueerimisel, kuna selle alusel saab vaadata, kas nad räägivad julgeolekuohtudest ratsionaalselt, emotsionaalselt või ebaselgelt.

Joonis 1. Kõneaktide vahelised seosed (Tartu Ülikool 2017)

John Searle on kõneakti teooria puhul läinud rohkem süvitsi ja on jaganud aktid veel omakorda kõne illokutiivsete eesmärkide alusel eraldi kategooriatesse. Searle eristab viit kõneakti kategooriat: assertiivsed ehk representatiivsed kõneaktid (teatamine, soovimine, järeldamine) (Duranti 2015: 15); direktiivsed aktid (käskimine, palumine, nõudmine); komissiivsed aktid (lubamine, plaanimine, kihla vedamine, töötamine), ekspressiivsed aktid (vabandamine, tänamine, kahetsemine), deklaratiivsed aktid (hõlmab paljusid kõneakte, kus avalik teadaanne omab suurt mõju sotsiaalses keskkonnas, nt alistumine) (Petrey 1990: 60). Deklaratiivse akti puhul edastatakse mingit konkreetset informatsiooni ning antud akti puhul pole kaasatud psühholoogiline ja emotsionaalne tasand (Searle 1976: 10-14). Käesoleva magistrisöö puhul mängivad rolli

just esimesed neli väljatoodud kõneakti kategooriat, kuna poliitikute sõnavõttud jagatakse käesolevas töös, kas emotsionaalseks, ratsionaalseks või ebaselgeks kõneks. Emotsionaalsed kõned võivad hõlmata endas näiteks käskimist, palumist, lubadusi, soovitusi aga ka näiteks vabandamist või süüdistamist. Ratsionaalsetes kõnedes piirduakse enamasti vaid informatsiooni edasi andmisega.

1.5. Julgeolekutustamine

Antud magistritöös võetakse vaatluse alla ka julgeolekutustamine (*desecuritisation*), mida peetakse julgeolekustamise vastasstrateegiaks (Balzacq 2011: 191) või nagu Jef Huysmans on öelnud „julgeolekustamise olematuks tegemiseks“ (Balzacq 2014: 127). Wæveri sõnul võib julgeolekutustamiseks nimetada julgeoleku ja kaitsetuse vahepealset seisundit (Roe 2004: 285). Kopenhaageni koolkond ei lähe väga sügavuti julgeolekutustamise selgitamisel – koolkond pakub välja küll definitsiooni, aga selle teoreetiline raamistik jääb üsna nõrgaks. Seega jätab julgeolekutustamise teooria palju tõlgendusruumi, mistõttu on paljudel autoritel oma nägemus julgeolekutustamisest. (Hansen 2012: 527) Julgeolekutustamine on toodud eraldi alapeatükina välja, kuna käesolevas töös on võimalik kõneakte liigitada ka julgeolekustamise ja julgeolekutustamise katsete alusel. Töös vaadatakse üldises plaanis, kumba varianti Läti poliitikud eelistavad rohkem ning kuidas ja milliseid ohte üritatakse julgeolekutustada Läti poliitikute poolt.

Buzani, Wæveri ja de Wilde'i meelest seisneb julgeolekutustamine selles, et probleeme ei julgeolekustata ehk ei käsitleta ainult ohu ja kaitse perspektiivist, vaid tuuakse tavalisse poliitika sfääri tagasi (Buzan *et al.* 1998: 4). See tähendab, et julgeolekustatud probleemist saab politiseeritud probleem, mis eeldab, et valitsus hakkab antud küsimusega tegelema ja eraldab selleks vajalikke vahendeid (Hansen 2012: 531).

Thierry Balzacqi arvates tuleb julgeolekutustamine päevakorda siis, kui eksistentsiaalsete ohtude tõttu on kujunenud välja sõprade-vaenlaste suhe, mis nõuab kollektiivsete identiteetide dekonstrueerimist (Vuori 2011: 191). Ka Hansen on sama meelt Balzacqiga ja selgitab, et julgeolekutustamisel tuleb sõbra-vaenlase eristusest lahti lasta ning muuta suures ulatuses vaenlase identiteeti, näidates, et vaenlane ei kujuta endas ohtu (Hansen

2012: 533). Käesolevas magistritöös vaadeldakse, kas ka Venemaa puhul üritatakse kasutada sama meetodit ehk leevendada pingeid Läti ja Venemaa vahel.

Lene Hansen toob välja neli julgeolekutustamise moodust. Esimeseks viisiks on muutused läbi stabilisatsiooni, mis tähendab, et konflikt ei lakka küll eksisteerimast, aga probleemi ei lahata enam julgeoleku diskursuse kontekstis, vaid sellele lähenetakse mingil muul, vähem vägivaldsemal viisil. Teiseks julgeolekutustamise meetodiks on asendamine, mis tähendab, et mingi julgeolekustatud oht asendatakse muu ohuga. Tegu on üheaegse protsessiga: üks oht liigub julgeoleku päevakorrast välja ning samal ajal julgeolekustatakse teist ohtu. Järgmiseks viisiks on reartikuleerimine, läbi mille julgeolekustatud probleemid muutuvad jälle tavalisteks poliitilisteks küsimusteks, millega aktiivselt tegeletakse. Erinevalt stabiliseerimisest, ei kaasne ohuga konflikt ning probleeme reartikuleeritakse, mitte ei asendata muuga. Viimaseks julgeolekutustamise mooduseks on vaikimine, mis tähendab, et julgeolekuohud on kaotanud oma tähtsuse ja kaovad julgeoleku diskursusest ehk saavad depolitiseerituks. (Hansen 2012: 529, 539-545) Antud magistritöös ei analüüsita, mis julgeolekutustamisvorme on kõneaktide puhul kasutatud, vaid üritatakse üldisemas pildis vaadelda, kas parlamendidebattides tuuakse ohte välja pigem julgeolekustamise või julgeolekutustamise kontekstis. Seimiistungeid analüüsides jälgitakse, kas probleem konstrueeritakse julgeolekuohuna või välditakse ohust otse rääkimist.

1.6. Kriitika

Käesolevas alapeatükis võetakse vaatluse alla Kopenhaageni koolkonna loodud julgeolekustamisteooria kitsaskohad. Julgeolekustamisteooriat on kritiseeritud aegade algusest peale paljudel põhjustel, aga siin on käsitletud vaid olulisemad teemad, mis sobivad antud magistritöö konteksti. Antud alapeatükiga soovitakse näidata, et tegu ei ole nii lihtsa ja selge teooriaga, kui pealtnäha tundub. Mitmed autorid on pakkunud välja teemasid, mida Kopenhaageni koolkond võiks julgeolekustamisteoorias arvesse võtta.

Ühe olulise teooria kitsaskohana toob Balzacq välja selle, et Kopenhaageni koolkond on julgeolekustamise puhul keskendunud rohkem sellele, kuidas on oht loodud, pidades vähem tähtsaks seda, kuidas ja mille alusel on oht konstrueeritud. Julgeolekustamise juures mängib suurt rolli sotsiaalne kontekst ja paljud muud asjaolud, seega ei peaks

pearõhk olema sellel, kuidas toimub julgeolekustamine, vaid uurida tuleks hoopis seda, kuidas valitakse probleeme, mida julgeolekustatakse. (Balzacq 2011: 18; Floyd 2011: 427-428) Rita Floyd arvates mängib ohu objektiivsus julgeolekustamises tähtsat rolli, kuna selle alusel saab analüüsida julgeolekustaja motivatsiooni, millele Kopenhaageni koolkond oma teoorias väga rõhku ei pane (Floyd 2011: 430).

Julgeolekustamine ei pruugi ilmtingimata kasu tuua referentobjektile, vaid mõningatel juhtudel võib see olla kasulikuks ainult julgeolekustajale endale. Julgeolekustamise juures on tähtsaks faktoriks, et julgeolekustaja oleks omakasupüüdmatu. Floyd selgitab, et julgeolekustaja siirust saab hinnata näiteks selle alusel, kui analüüsida, kas agressor tahab realselt hävitada referentobjekti ning kas tal on selleks vajalikud vahendid ja võimekus olemas. Lisaks peaks omakasupüüdmatuse hindamisel arvesse võtma, mida julgeolekustaja täpselt ütleb ohu kohta ning missugused meetmed võetakse ohuga tegelemiseks kasutusele. (Floyd 2011: 430, 433) Julgeolekustamise kasutamine võib olla lihtsalt ebaratsionaalse ja omakasupüüdliku poliitika osaks, kui soovitakse näiteks kiiresti erakorralisi meetmeid mingil viisil enda kasuks rakendada (Williams 2003: 521). Antud magistritöö puhul jäetakse ohu objektiivsuse hindamine välja, kuna see on väga keeruline – on üpris raske hinnata, kas julgeolekuohu konstrueerijate ehk Läti parlamendiliikmete eesmärgid on alati siirad, aga see polegi töö keskseks uurimisküsimuseks.

Lene Hansen läheneb asjale teisest küljest ja on arvamusel, et vahepeal ei pruugita hirmu tõttu julgeolekustada kõiki probleeme. Lisaks peavad julgeolekustajad end sageli piirama ja valima, mida nad ütlevad avalikult välja, kuna igal teol on tagajärjed ja kõnede tõttu võib kahjustuda nende poliitiline maine. (Williams 2011: 457) Eric Van Rythoven läheneb hirmude kriitikale teisiti, pidades silmas, üks hirm viib teiseni. See tähendab, et kui kardetakse üht (näiteks kuritegevust), siis ohu vältimiseks julgeolekustatakse kohe automaatselt ka teist (nt migratsiooni). (Rythoven 2015: 458, 461) Ta rõhutab, et julgeolekustamise puhul mängib suurt rolli kollektiivse hirmu konstrueerimine. Ta väidab oma artiklis, et kuigi emotsioonid ja hirm esinevad juba keeles (näiteks väiksed riigid kardavad suuremaid), on need siiski tekkinud juba varasemalt alateadvuses kogemuste ja läbielatu tõttu. (Rythoven 2015: 462). See on täheldatav ka Läti puhul, kuna Läti okupatsioon ja muude võimude all olemine on mõjunud paljudele poliitikutele väga

emotsionaalselt ja kardetakse uuesti sama läbi elada. Seega on võimalik, et hirm on üheks põhjuseks, miks on teatud julgeolekuohud Läti parlamendis konstrueeritud, mille korral liigituks hirmu sisaldav kõneakt emotsionaalse kõne alla.

Dannreuther kritiseerib hoopis, et vahepeal jäävad mõned tähtsad probleemid julgeolekustamata suure optimismi ja lühinägelikkuse tõttu. Lisaks arvab ta, et valitsused keskenduvad vaid sellistele julgeolekuohtudele, mille lahendamiseks on nad piisavalt pädevad ning eiravad vahepeal väga tähtsaid ohte, mille likvideerimisega nad toime ei tule. (Dannreuther 2013: 6) Seda probleemi võib esineda ka Läti parlamendis, aga seda on väga raske ära tõestada.

Eraldi kriitika on välja toodud ka auditooriumi kohta. Waever, Buzan ja de Wilde on kogu aeg rõhutanud auditooriumi tähtsust julgeolekustamisel – selleks, et probleem saaks täielikult julgeolekustatud, on vaja auditooriumi nõusolekut. Balzacq kritiseerib, et Kopenhaageni koolkond ei seleta päris täpselt, kes või mis moodustab auditooriumi. Balzacqi arvates peaks auditoorium olema selleks volitatud ning sel peaks olema otsene seos probleemiga ning auditoorium peab olema võimeline viima julgeolekustaja nii kaugele, et võetaks kasutusele erakorralised meetmed probleemiga tegelemiseks. (Balzacq 2011: 9) Käesolevas magistritöös ei võeta arvesse eelpool väljatoodud Balzacqi kriitikat, kuna magistritöö fookuses pole mitte auditoorium vaid julgeolekuohu konstrueerija ehk kõneleja.

Kuigi Kopenhaageni koolkonna julgeolekustamisteooriat saadab suur kriitika erinevatel suundadel, ei tohi unustada, et antud teooria keskmes pole ohu objektiivsuse uurimine, vaid analüüsimine, kuidas on ohud konstrueeritud. Seetõttu sobib antud teooria väga hästi Läti parlamendidebattide läbitöötamiseks. Antud töö eesmärgiks on analüüsida erinevaid kõneakte ja vaadelda, missugused julgeolekustamise elemendid sealt ilmnevad. Nagu eelnevast näha, on palju kritiseeritud ka auditooriumi rolli julgeolekustamises, aga antud magistritööd see ei puuduta, kuna töö keskmes on julgeolekustaja ja auditoorium jääb tagaplaanile. Kriitika puhul võetakse arvesse hirmu ja emotsiooni, mida vaadeldakse veidi tähelepanelikumalt parlamendiistungitel, kuna sellest oleneb, kas tegu on ratsionaalse või emotsionaalse kõneaktiga. Ühe kriitilise aspektina võib Kopenhaageni koolkonna teooria puhul tuua välja ka selle, et kuna tegu on üsna ammu loodud teooriaga ning nüüd, 21. sajandil, on tehnika arenguga ilmnenud palju uusi ohte, mis tõstavad

vajadust lisada kübersektor juba loodud julgeolekusektorite hulka. Sellest tulenevalt võib öelda, et antud teooriat peaks kaasajastama ja täiendama. Antud magistritöös käsitletakse lisaks ka kübersektorit ning vaadeldakse, kas Läti parlamendiistungitel tuuakse välja kübervaldkonna julgeolekuhte.

2. METODOLOOGIA

Antud peatüki eesmärgiks on tutvustada magistritöös kasutatavat uurimismeetodit. Magistritöö praktiline osa tugineb Läti parlamendis asetleidvatele julgeolekudebattidel, mille uurimiseks kasutatakse kvantitatiivset kontentanalüüsi meetodit. Siinses peatükis selgitatakse, mille alusel võetakse tekstid valimisse ja kuidas neid kodeeritakse ning millele toetuvad erinevad kategooriad. Magistritöö eesmärgiks on kontentanalüüsi kaudu välja selgitada, kuidas tajutakse ohte ja mismoodi toimub ohtude konstrueerimine Läti parlamendis, mida peetakse julgeolekuohuks ning kes on julgeolekustaja. Mõistmaks paremini julgeolekustaja tausta, antakse lühike ülevaade Läti parteidest ja nende väärtustest ning põhimõtetest.

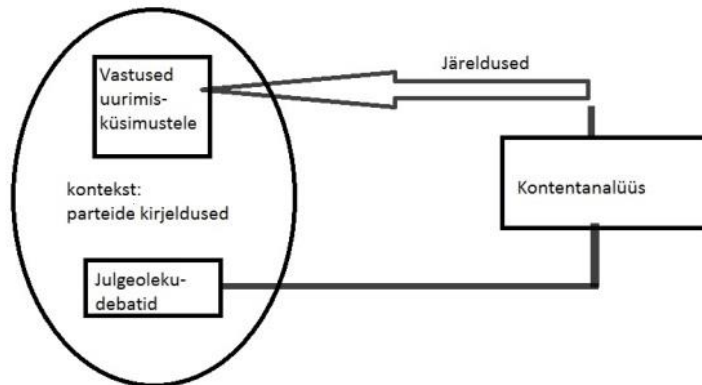
2.1. Kontentanalüüsi kirjeldus

Kontentanalüüsiks nimetatakse uurimismeetodit, mis tegeleb tekstide silmanähtava sisu objektiivse, süstemaatilise ja kvantitatiivse kirjeldamisega (Krippendorff 2013: 25). Kontentanalüüsi puhul peaks silmas pidama seda, et tegu on deduktiivse uurimismeetodiga ehk järeldused on tehtud üksikjuhtude kohta üldise põhjal. (Mathison 2005: 82) Käesolevas magistritöös kasutatakse kontentanalüüsi, et uurida stenogrammide alusel Läti parlamendiistungitel toimuvaid debatte, mis mõjutavad kogu Läti ühiskonda. Edastavate sõnumite alusel on võimalik teha järeldusi Läti parteide ja poliitikute kohta. Uurides Läti parlamendis tehtavaid kõneakte, peaks selguma, keda või mida nähakse julgeolekuohtudena. Kõnede alusel saab vaadata, mida üks või teine erakond reklaamib ja mis on nende tõekspidamised, ning analüüsida, kes on julgeolekuohtude konstrueerijateks.

Antud uurimismeetod põhineb teksti kodeerimisel ehk tekst jagatakse kategooriatesse. Kategooriateks võivad olla näiteks sõnad, laused, fraasid või teemad. Antud uurimisviisi kasutamisel peab kindlaks määrama, mida valim sisaldab, tekstiühiku pikkuse ja piirid ning analüüsi eesmärgid. (Mathison 2005: 82) Iga valimisse võetud teksti puhul tuleb analüüsimisel rakendada kõiki kategooriaid. See tingimus peaks garanteerima selle, et analüüsisse ei valitaks ainult selliseid tekste, mis toetavad uurija püstitatud hüpoteese. (Kalmus 2015) Käesolevas magistritöös kodeeritakse tekst erinevate teemade alusel. Kõik parlamendiistungid töötatakse üksikasjalikult läbi, aga analüüsi jaoks valitakse välja

debatid, millest võtab osa kindel arv inimesi ja kus räägitakse julgeolekuohtudest, kas siis julgeolekustamise või julgeolekutustamise perspektiivist. Magistritöö valimis kasutatakse tekste 2004., 2014., 2015. ja 2016. aasta parlamendiistungitelt. 2004. aasta parlamendiistungid osutusid valituks, kuna siis astus Läti nii NATO-sse kui ka Euroopa Liitu. Lisaks analüüsitakse ka aastaid 2014, 2015 ja 2016, kuna sellesse aega jääb Ukraina-Venemaa sõda ning põgenikekriis. Kontentanalüüsi kaudu on võimalik saada kaht liiki tulemusi: tekstis esinevate omaduste esinemissagedused ning teiseks on võimalik uurida nende kontseptsioonide omavahelisi seoseid (Mathison 2005: 82). Antud töös kasutatakse mõlemat tüüpi tulemusi – vaadatakse nii esinemissagedust ja selle põhjal üritatakse mingeid seoseid luua, kuna see aitab vastata magistritöös püstitatud küsimustele: kes on julgeolekustaja ja kuidas toimub julgeolekustamine.

Kontentanalüüsi kriitikana on välja toodud see, et analüüsi sisukus ja sügavus võivad nõrgaks jääda. Näiteks tekstide sisu otsene analüüsimine võib viia selleni, et kõnesid vaadeldakse väga lihtsustatud ja fragmenteeritud kujul ja see võib viia ebatäpsete tulemusteni, kuna kaugenetakse algteksti sisust. Lisaks kritiseeritakse veel seda, et teinekord võivad kontentanalüüsi tulemused olla liiga triviaalsed, mille lahenduseks oleks laiem tausta selgitamine, et näidata analüüsitavate tekstide sisu seost ühiskondliku, kultuurilise ja institutsionaalse konteksti vahel. (Kalmus 2015) Selleks antakse käesolevas magistritöös ülevaade julgeolekudebattides osalevatest Läti erakondadest ja nende põhimõtetest. See selgitab julgeolekuohtude konstrueerijate tausta ja annab aimu, miks nad midagi julgeolekuohuks peavad. Joonisel 2 on illustreerivalt kujutatud Klaus Krippendorffi kontentanalüüsi skeemi põhjal (Krippendorff 2013: 83), kuidas leiab käesolevas magistritöös aset kontentanalüüs.

Joonis 2. Kontentanalüüs Läti parlamendiistungite põhjal.

2.2. Tekstide valik

Magistritöö keskendub ametlikule diskursusele, seega põhineb uurimus Läti parlamendiistungite stenogrammidel. Kõik tekstid pärinevad Läti parlamendi ametlikult kodulehelt. Antud tekstid osutusid valituks, kuna tegu on usaldusväärse ja ametliku allikaga ning tekstid on lihtsasti kättesaadavad. Käesoleva magistritöö tarbeks sai läbi töötatud 201 Läti parlamendiistungit, millest valimisse võeti 30 julgeoleku- ja poliitikaalast debatti. Siinse töö ajaliseks raamiks on määratud 2004.aasta (alates märtsikuust) ja aastad 2014.-2016. Aasta 2004 sai valitud seetõttu, kuna siis astus Läti nii NATO-sse kui ka Euroopa Liitu ja on väga huvitav vaadata, kas Läti tunnetas seetõttu kaitstust või ohtu ning mida peeti tol ajal julgeolekuohtudeks. Aastad 2014-2016 said valitud seepärast, et sellesse ajavahemikku jääb nii Venemaa-Ukraina sõda kui ka põgenikekriis. Ukraina kriis on ka põhjuseks, miks antud magistritöös pööratakse Venemaale rohkem tähelepanu, kuid seetõttu ei peeta muid ohte vähem tähtsamaks.

Kontentanalüüsi üheks tingimuseks on see, et tuleb ära määratleda reeglid, mille alusel võetakse tekstid valimisse. Kontentanalüüsi puhul analüüsitakse harva tervet dokumenti, vaid keskendutakse kindlatele ühikutele nagu sõnad, laused, lõigud või teemad (Balzaq 2011: 51). Käesolevas magistritöös töötatakse kõik parlamendiistungid hoolikalt läbi, aga valimisse võetakse kõned teemade alusel ehk vaadatakse julgeolekupoliitikat puudutavaid debatte. Enamus julgeolekudebate ongi seotud teatud seaduseelnõude

vastuvõtmisega või julgeoleku- või välispoliitikaalaste kõnedega, harva esinevad julgeolekudebatid muudel põhjustel. Debateerides erinevatel julgeolekuteemadel, saavad parlamendiliikmed esindada oma erakonna põhimõtteid ja tugineda argumenteerides neile. Seega on väga oluline uurida, kes on julgeolekuohtude välja ütlejateks. Magistritöös peaksid ilmnema mingid kindlad mustrid, näiteks mida üks või teine poliitik julgeolekuohuna näeb. Suure tõenäosusega mängib siinkohal rolli, mis parteid nad esindavad. Samas peaks arvesse võtma ka selle, et kui mõne erakonna liikmed ei võta aktiivselt mõnest julgeolekudebatist osa, ei tähenda see automaatselt seda, et nad ei tunne antud teema vastu huvi ning alaväärtustavad julgeolekuohtu. Sageli võib debattides mitteosalemisel olla muid põhjusi.

Andmete valimisel tuleb alati silmas pidada uurimusküsimusi: kes ja kuidas tajub ja konstrueerib julgeolekuohte. Kuna antud magistritöö teema on seotud julgeolekustamistestooriaga, siis peab tekstide valikul kindlasti meeles pidama julgeolekustajate tunnuseid ja ohukuvandite olemasolu tekstides. Kõige sagedasemateks julgeolekuohtude konstrueerijateks on poliitikud, kellel on autoriteet ja mõjuvõim julgeolekuküsimuste lahendamiseks. Seega selle nõude alusel sobituvad tekstide hulka kõik Läti parlamendis toimuvad debatil, kuna seal võtab sõna vaid autoriteetne poliitiline eliit.

Teise tingimusena võetakse tekstide valikul arvesse debatis kõnelejate ning julgeolekustamis- või julgeolekutustamiskatsete läbiviijate arv. Antud magistritöös vaadatakse julgeolekudebatte, millest võtab osa vähemalt kolm poliitikut ning kus kasutatakse vähemalt kahel korral julgeolekustamis- või julgeolekutustamisvõtet. Kolm inimest sai valitud seetõttu, et kui debatis osaleb ainult kaks inimest, võib tegu olla erakondadevahelise võimuheitlusega, kus julgeolekuoht on tegelikult tagaplaanil. Kui kõnelejaid on kolm või enam, näitab see seda, et tegu on tähtsa julgeolekulise küsimusega ning asja pärast tuntakse muret ja probleemile soovitakse lahendus leida. Debatis osalejate hulka loetakse ka konkreetsetel juhtudel debatialgataja, kelle peamiseks ülesandeks on sageli sisse juhatada istungil käsitletav teema, tingimusel, et antud kõneleja ei piirdu vaid sissejuhatamisega, vaid ta avaldab arvamust ka olulistel julgeolekualastel teemadel. Kõne pikkuseks peaks olema kindlasti sel juhul, kas keskmine või pikk (vt peatükk 2.3. Kodeerimisjuhend). Sama asi kehtib ka debatilõpetaja puhul, kes on

tihtipeale samaks isikuks, kes alustab debatti. Ka debatialgataja ja –lõpetaja arvatakse nende eelpool mainitud kolme inimese hulka debatis, juhul kui ta konstrueerib oma kõnes julgeolekuohtusid või üritab neid julgeolekutustada. Debatisalejate hulka ei arvestata aga neid inimesi, kes annavad debattide ajal edasi operatiivseid teateid (nt mõne koosoleku aja muutumine) ja teavitavad näiteks parlamendiistungile registreerimisest.

Suurt tähelepanu peab pöörama julgeolekuohtude eksisteerimisele tekstides ja seda tekstide valimisel arvesse võtma. See on juba tunduvalt raskem ülesanne, kuna sageli ei pruugita ohtudest otse rääkida ja see võib „ridade vahele“ peitu jääda. Mis puudutab väga pikki, laiemaid teemasid haaravaid debatte (nt riigieelarve kohta), siis analüüsitakse debati vaid julgeolekuvaldkonda puudutavat osa, märkides antud debati tabelis tärniga ära.

2.3.Kodeerimisjuhend

Kasutades uurimismeetodina kontentanalüüsi, on väga oluliseks selgitada lugejatele lahti, missuguste kategooriate alusel toimub analüüs. Kodeerimisjuhend näitab lugejatele, mida teeb uurija valimisse sattunud tekstidega ehk kuidas kodeeritakse tekstid lahti. Kategooriad annavad magistritöö autorile võimaluse püstitada erinevaid hüpoteese ning vaadata seejärel analüüsitulemustest, kas hüpoteesid pidasid paika. (Krippendorff 2013: 38)

Kategooriad:

- **Parteid:**

P0 – puudub erakondlik kuuluvus

P1 – Isamaale ja Vabadusele

P2 – Roheliste ja Talurahva Liit

P3 – Läti Esimene Partei

P4 – Rahvapartei

P5 – Inimõiguste Eest Ühtses Lätis

P6 – Uus Aeg

P7 – Koosmeel / Koosmeele Keskus

P8 – Reformipartei

P9 – Ühtsus

P10 – Kõik Lätile-Rahvuslaste Ühendus

P11 – Südamest Lätile

P12 – Läti Regioonide Blokk

- **Kõne pikkus:**

KP1 (lühike) – üks kuni kolm lauset

KP2 (keskmine) – neli kuni kaheksa lauset

KP3 (pikk) – üheksa ja enam lauset

- **Kõneleja amet:**

A1 – valitsusliige

A2 – juhtpoliitik/ekspert

- **Kõnelemisviis:**

KV1 – ratsionaalne

KV2 – ebaselge

KV3 – emotsionaalne

- **Kõneliik:**

KL1 – julgeolekustamiskatse

KL2 – julgeolekutustamiskatse (*desecuritization*)

KL3 – kõnes ei kasutata ei julgeolekustamist ega julgeolekutustamist

- **Teemad ehk julgeolekusektorid:**

JS0 – üheselt määratlematu

JS1 – sõjaline julgeolekusektor

JS2 – poliitiline julgeolekusektor

JS3 – majanduslik julgeolekusektor

JS4 – sotsiaalne julgeolekusektor

JS5 – keskkonna julgeolekusektor

JS6 – küberjulgeolekusektor

- **Kontekst:**

EO1 – Läti kaitsevõime

EO2 – vähemusrahvused ja etnilised rühmitused Lätis

EO3 – NATO kaitsevõime/kollektiivne julgeolek

EO4 – Ukraina ja Venemaa konflikt

EO5 – põgenikekriis

EO6 – venemeelne poliitika/riigivastased organisatsioonid ja isikud

EO7 – Läti osalemine välisoperatsioonidel

EO8 – muu (Kui kõne kontekst ei kvalifitseeru ühegi eelpool nimetatud koodi alla, siis kirjutatakse see koodi järel sulgudesse sõnadega välja)

- **Referentobjekt:**

RO1 – Läti riik (suveräänsus)

RO2 – Läti ühiskond ehk rahvas

RO3 – Läti maa-ala

RO4 – Läti sõdurid

RO5 – Baltiriigid

RO6 – Euroopa

RO7 – muu (Kui debatis välja toodud referentobjekt ei kvalifitseeru ühegi eelpool nimetatud koodi alla, siis kirjutatakse see koodi järel sulgudesse sõnadega välja)

RO8 – üheselt määratlematu

- **Referentsubjekt:**

RS1 – Venemaa

*Suhtumine Venemaasse (tonaalsus):

RS1.T1 – Venemaa kui sõber/liitlane/partner (positiivne)

RS1.T2 – neutraalne

RS1.T3 – Venemaa kui vaenlane (negatiivne)

RS2 – sisevaenlane

RS2.1 – riigivastane valitsus, poliitikud

RS2.2 – riigivastased Läti kodanikud

RS2.3 – ühiskond, organisatsioonid ja muu

- RS3 – terroristid
- RS4 – välisvaenlane
- RS5 – vähemusrahvad
- RS6 – põgenikud/immigrandid
- RS7 – muu
- RS8 – referentsubjekt on üheselt määratlematu

- **Lahendused:**

- L0 – puudub
- L1 – NATO-sse astumine ja aktiivne osalus ehk tihe koostöö liitlastega
- L2 – riigikaitse rahastuse suurendamine
- L3 – poliitika-alased muudatused
- L4 – riigikaitse tugevdamine
- L5 – osalemine välismissioonidel
- L6 – Ukraina aitamine
- L7 – Venemaa survestamine ja heidutamine
- L8 – muu (Kui nimetatud meetmed ei kvalifitseeru ühegi eelpool nimetatud koodi alla, siis kirjutatakse tegevus koodi järel sulgudesse sõnadega välja)

2.4. Kategooriate selgitused

Iga julgeolekudebatis osaleva poliitiku kõne kodeeritakse põhjalikult lahti. Kui kõnes puudub nii julgeolekustamis- kui ka julgeolekutustamiskatse, siis vaadatakse esimesi kategooriaid (mis parteist on poliitik pärit, kui pikk on ta kõne ning mis on ta amet). Tuues tabelis (vt Lisa 1) välja kõik kõnelejad, on võimalik näha, mitu inimest võtab debatist osa ning kui mitmes kõnes konstrueeritakse julgeolekuohtusid. Magistritöös ei vaadata debatte, kus osaleb vähem kui kolm inimest, kuna kahe inimese argumenteerimise puhul on raske määratleda, kas poliitikud tõesti tunnevad muret julgeolekuohu pärast või on nende debateerimine rohkem seotud erakondlike huvidega ja omavahelise võimuheitlusega. Debati sattumiseks valimisse peab kõnede käigus kasutatama vähemalt kahel korral kas julgeolekustamis- või julgeolekutustamismõtet.

Esimeseks kategooriaks on „partei“, kuhu on koodide alusel välja toodud 8., 11. ja 12. Seimis olevad erakonnad. Erakondadest räägitakse lähemalt magistritöö „Metodoloogia“

peatüki lõpuosas, alapeatükis „Parteide taust“, kus selgitatakse, kui populaarsed on rahva seas välja toodud erakonnad ning missugused on nende peamised väärtused. Eraldi tähelepanu pööratakse parteide valimisprogrammis välja toodud julgeolekualastele ideedele. Erandlikuks alakategooriaks on siinkohal koodiga „P7“ märgitud alakategooria, mis hõlmab enda all nii parteid Koosmeel kui ka Koosmeele Keskus. Antud parteid on ühildatud ühe alakategooria alla, kuna erakonna nimi ja koosseis on küll muutunud, aga väärtused on jäänud samaks (vt peatükk 2.5. Parteide taust). Koodiga „P0“ tähistatakse need debateerijad, kes kõnelemise hetkel ei kuulu ühtegi erakonda – sageli on nende puhul tegu kõrgemal poliitilisel positsioonil olevate isikutega (nt president, ministrid). Empiirilise analüüsi osas pannakse tähtsamate erakondliku kuuluvuseta poliitikute kõnedele rohkem rõhku, vaadeldes nende poolt konstrueeritud ohukuvandeid täpsema pilguga, kuna neil on üsna tugev mõjuvõim riigivalitsemisel. Parteide puhul analüüsitakse ohukonstrueerimist veidi üldisemalt, kuid välja tuuakse nii populaarsemaid kui ka erilisemaid väljapakutud lahendusi julgeolekuohtude likvideerimiseks. Partei kategooria puhul on võimalik analüüsida, mis partei võtab debatist kõige rohkem osa ja kuidas ühtib kõnedes väljatoodu nende valimisprogrammide ja väärtustega. Vaadeldes erinevaid aastaid, on võimalik teha järeldusi, kas partei on aastatega muutnud oma printsiipe. Kõneleja liigitatakse selle partei alla, kuhu ta kuulub kõneakti tegemise hetkel, kuna Lätis on mitmeid juhtumeid, et parlamendiliige vahetab ühel valitsusajal erakonda.

Kõne pikkuse kategooria raames liigitatakse kõne, kas lühikeseks (üks kuni kolm lauset), keskmise pikkusega (neli kuni kaheksa lauset) või pikaks kõneks (üheksa ja enam lauset). Kõne pikkust on huvitav jälgida, kuna sealt avaldub, kui põhjalikult poliitikud argumenteerivad ja millega nad ohtusid seostavad – selle põhjal saab teha järeldusi, kui tõsiselt suhtuvad poliitikud teatud julgeolekuprobleemidesse. Võib eeldada, et pikemate kõnede puhul on tehtud korralikku eeltööd ning mõistetakse väga hästi konstrueeritud julgeolekuohu olemust ning tehakse ettepanekuid, kuidas ohtusid likvideerida. Antud magistritöös vaadeldakse kõiki väljapakutuid ideid, isegi kui need ei liigitu erakorraliste meetmete alla, sest julgeolekustamise õnnestumine ei ole siinse töö tähelepanu keskpunktis, kuna paljudel juhtudel on seda väga raske hinnata. Valimisse võetud julgeolekudebatid ei puuduta ainult seaduseelnõude jm vastuvõtmist, vaid tekstide hulgas on ka mitmeid kõnesid ja teadaandeid, mille raames ei toimu poolt ja vastu hääletamist, mis oleks üheks mooduseks julgeolekustamise õnnestumise analüüsimiseks.

Magistritöö üheks uurimusküsimuseks on, kes on julgeolekustaja ja seetõttu on oluliseks kategooriaks „Kõneleja amet“. Antud kategooria puhul jagatakse poliitikud kaheks. Nimelt vaadatakse, kas isik, kes julgeolekudebatist osa võtab, on kas tavaline erakonnaliige või on tegu mõne tähtsama isikuga, kelleks võib olla, kas juhtpoliitik või ekspert. Juhtpoliitikute alla kuuluvad näiteks erakonnajuhid ja aseesimehed. Antud alakategooria alla kuuluvad ka Läti seimi juhatuse liikmed. Samuti liigituvad juhtpoliitikute alla president ja erinevad ministrid. Eksperti all on tegu kindlat valdkonda põhjalikult tundva poliitikuga. Siinne töö hõlmab erinevaid kaitsevaldkonna eksperte ja spetsialiste. Kõik ülejäänud poliitikud liigitatakse valitsusliikmete alla. Kõneleja amet kodeeritakse selle alusel, mis ametis on poliitik kõneakti tegemise hetkel. See on tähtis seepärast, kuna magistratöös analüüsitakse kolme erineva seimikoosseisu istungeid ning poliitikute ametid võivad olla aja jooksul muutunud.

Kõnelemisviisi puhul vaadeldakse, kas tegu on ratsionaalse, emotsionaalse või ebaselge kõneviisiga. Kategooria „Kõnelemisviis“ analüüsimisel võetakse samal ajal appi nii Austini kui ka Searle loodud kõneaktiteooria (vt peatükk 1.4. Kõneaktiteooria) ning sealt pärinevaid erinevaid ütluse ja kõneakti liike. Kui võtta aluseks Austini lausetüüpide eristus, siis kuuluks konstatiiivne ütlus ratsionaalse kõnelemisviisi hulka, kuna sellega lihtsalt konstateeritakse mingit fakti, aga sel pole mingit muud eesmärki. Sama asi kehtib ka lokutiivse kõneakti puhul. Ratsionaalse kõnelemisviisi näitena võib tuua kõne, kus domineerivad ajaloolised faktid. Emotsionaalne kõnelemisviis on seotud rohkem aga performatiivse ütlusega, kuna see hõlmab endas ka mingit tegu. Emotsionaalsed performatiivsed laused võivad sisaldada näiteks vabandamist või käskimist. Mis puudutab erinevaid kõneakti liike, siis emotsionaalses kõnes on tunda illokutiivsete ja perlokutiivsete kõneaktide ülekaalu – kõnes kasutatakse näiteks ähvardusi, lubadusi või kiitmist, millega soovitakse, kas veenda, hirmutada või on kõnelejal hoopis muud eesmärgid. Kuna enamus kõnesid parlamendidebattides lõpeb poliitiku poolse ettepaneku või üleskutsega hääletada, kas seaduseelnõu või mõne muu parlamendiistungil tõstatatud küsimuse poolt või vastu, siis selle üksiku lause (ettepaneku) alusel ei liigitata kõnet automaatselt emotsionaalse kõneviisi alla. Kõne osutub emotsionaalseks, kui seal esineb illokutiivseid ja perlokutiivseid akte korduvalt. Emotsionaalse kõneviisi puhul võidakse kasutada erinevaid metafoore ja narratiive. Ratsionaalse kõneviisiga edastatakse aga mõistlikku ja loogilist informatsiooni, mis on eelnevalt korralikult läbimõeldud ja

ettevalmistatud. Kui mõlemaid lausetüüpe esineb kõnes umbes samal määral, siis liigitub kõne alakategooria „ebaselge kõnelemisviis“ alla.

Järgmisena võetakse töös vaatluse alla kõneliigid ehk kas poliitikud kasutavad julgeolekudebattides julgeolekustamis- või julgeolekutustamisvõtet. Antud kategooria on seotud ohutunnetuse tajumisega. Nimelt kui poliitikud tajuvad ja on konstrueerinud kõneaktis ohu, siis on tegu julgeolekustamiskatsega, aga kui sõnavõtjad ei tunneta ohtu ja väidavad avalikult, et ohte ei esine, siis on tegu julgeolekutustamiskatsega. Julgeolekutustamise puhul liiguvad probleemid tagasi poliitika sfääri ehk kui kunagi on miskit nähtud ohuna, siis see oht muutub julgeolekutustamise korral tavaliseks poliitiliseks probleemiks. Julgeolekudebattides vaadeldakse seda, kui näiteks varasemalt on mõni poliitik toonud arutelu välja sõber-vaenlase suhte, kas mõni kõneleja üritab seda vaenlase identiteeti dekonstrueerida – sel juhul on tegu julgeolekutustava kõneliigiga. Sõbra-vaenlase suhte vaatlemisel on põhirõhk just Läti-Venemaa suhtel. Kuigi vaikimist esineb julgeolekudebattides iga partei puhul, ei saa seda automaatselt liigitada julgeolekutustamise alla, kuna see ei tähenda alati seda, et julgeolekuohtu ei peeta enam tähtsaks, vaid enamasti võib tegu olla erakonna poliitilise strateegiaga, sest poliitikud peavad vastutama iga oma välja öeldud sõna eest. Kõneliiki on eriti huvitav jälgida just 2004. aasta kõnede puhul, kuna siis liitus Läti Euroopa Liidu ja NATO-ga ning nende ohutunnetus võis sellest tulenevalt muutuda ja võiks järeldada, et julgeolekutustamist kasutatakse 2004. aasta debattides enamal määral kui teistel töös vaadeldavatel aastatel.

Järgmised kategooriad aitavad kaasa leidmaks vastust uurimusküsimusele: kuidas toimub julgeolekuohtude konstrueerimine. Alustuseks vaadatakse kategooria „Teema ehk julgeolekusektorid“ raames, mis liiki ohuga on tegu ja millisesse julgeolekusektoris (vt peatükk 1.3. Julgeolekusektorid) see võiks liigituda. Ohud võivad olla vastavalt Kopenhaageni koolkonna teooriale olla, kas militaarsed, poliitilised, sotsiaalsed, majanduslikud või keskkondlikud. Antud magistritöösse on neile viiele ohuliigile lisatud juurde ka kübersektor, kuna tegu on tänapäeval väga aktuaalse valdkonnaga. Vahepeal võib tulla ette olukord, et oht klassifitseerub mitme julgeolekusektori alla, sel juhul vaadatakse konteksti alusel, missugust valdkonda antud oht enim mõjutab ning liigitatakse siis võimalusel vastava julgeolekusektori alla. Kui kõneleja rõhutab konkreetselt mingi ohu puhul, et julgeolekuoht puudutab võrdsel määral mitut sektorit,

siis loetletakse kõik need poliitiku mainitud sektorid üles. Kui tekib olukord, et öeldakse, et eksisteerib mingi oht, aga kõnes ei selgitata ohu konteksti lähemalt ning asi jääb segaseks, siis on tegu üheselt määratlematu julgeolekusektoriga.

Selleks, et julgeolekusektori valikut paremini mõista on oluliseks kategooriaks antud magistritöös kontekst. Kategooria „Kontekst“ all vaadatakse, missuguste sündmuste või olukordade raames ohust kõneletakse. Kontekstiks võib olla Läti kaitsevõime, vähemusrahvused ja etnilised rühmitused Lätis, NATO kaitsevõime ja kollektiivne julgeolek, Ukraina ja Venemaa konflikt, põgenikekriis, venemeelsed/riigivastased organisatsioonid ja isikud ning osalemine välisoperatsioonidel. Kategooria „Läti kaitsevõime“ on seotud Läti julgeolekupoliitika kontseptsiooniga ning seega Läti julgeolekupoliitika elluviimisega, hõlmates enda all selliseid valdkondi nagu näiteks kaitsekulud, militaarharidus, Läti relvajõudude tegevus jms. Teiseks „Konteksti“ alakategooriaks on „Vähemusrahvused ja etnilised rühmad Lätis“, mis hõlmab endas erinevaid antud valdkonnaga kaasaskäivaid probleeme, nagu nt vähemusrahvaste lõimumine, keeleküsimumused, elamisloa saamine jms. Läti statistikaameti andmetel moodustasid 2016. aastal Läti rahvastikust 61,8% lätlased, 25,6% venelased, 3,3% valgevenelased, 2,3% ukrainlased, 2,1% poolakad, 1,2% leedulased (Centrālā statistikas pārvalde 2016). Siinkohal peetakse antud alakategooria all silmas reaalseid probleeme, mis tekitavad muret vähemusrahvustele, mitte venemeelset poliitikat, mille puhul on aru saada, et esikohal pole seatud mitte probleemid ja nende lahendamine, vaid poliitilise populaarsuse kasvatamine nt Läti venelaste seas. Kolmas alakategooria tähistab kollektiivset julgeolekut, sh Läti toimimist NATO liikmena. Eraldi alakategooriatena on toodud välja käesoleva magistritöö sõltumatud muutujad ehk Ukraina ja Venemaa konflikt ning põgenikekriis. Üheks alakategooriaks on ka venemeelne poliitika ja riigivastased organisatsioonid ning isikud, kelle all peetakse silmas neid, kes soovivad nõrgestada Läti riiki või rahvust, mille tarbeks kasutatakse sageli propagandat. Antud alakategooria alla käivad ka parteid, kes edendavad venemeelset poliitikat. Kuigi Läti kaitsevõime ja kollektiivne julgeolek on juba eelpool alakategooriatena välja toodud, on oluline eraldi alakategooriana ära märkida ka Läti osalemine välisoperatsioonidel, kuna erinevaid välismissioone ja sellega kaasnevat riske ja ohte on päris palju. Läti osaleb nii tsiviil- kui ka sõjalistel missioonidel, mida viivad läbi NATO (nt Afganistanis, Kosovos, Iraagis), EL (nt Ukrainas, Somaalias, Malil, Liibüas), OSCE (nt Ukrainas) ja ÜRO (nt

Malil) (Latvijas republikas ārlietu ministrija 2017). Kui ohu kontekst ei kvalifitseeru ühegi välja toodud alaliigi alla, siis märgitakse see alaliigi „Muu“ alla ning kirjutatakse koodi järel sulgudesse sõnadega välja. Eraldi kood on loodud selleks puhuks, kui kõnest ei selgu, mis kontekstiga on tegu – antud olukorras liigitatakse see kategooriasse „Üheselt määratlematu“ ehk see tähendab seda, et ei saada päris täpselt aru, mis konteksti raames julgeolekustaja ohtu mainib. Võib esineda ka juhtumeid, et ühes kõnes tuuakse välja mitu ohtu ja räägitakse mitmest erinevast sündmusest, siis tuuakse iga ohu puhul kodeerimistabelis eraldi välja, mis kontekstiga ja julgeolekusektoriga konkreetne oht seotud on.

Kodeerimistabelisse märgitakse ära ka, keda või mida on rääkijad oma kõnes pidanud referentobjektiks ehk see, kes või mis on ohustatud. Selleks võib olla Läti riik (suveräänsus), Läti ühiskond ja rahvas tervikuna, Läti maa-ala, Läti sõdurid, Baltiriigid ja Euroopa. Kui kontekstist avaldub, et kõnelejad esindavad oma kõnes Läti riiki ning kasutavad referentobjekti puhul terminit „meie“, siis liigitatakse see kategooria „Läti riik“ alla, kui just debatis ei ole selgesti välja toodud, et „meie“ all on mõeldud Läti ühiskonda. Alakategooria „Euroopa“ hõlmab endas ka Euroopa Liitu. Sageli kasutavad poliitikud oma kõnedes mõlemaid termineid sünonüümidenä. Nii nagu eelmise kategooria puhul, võib ka siinkohal kõnedes esineda selliseid ohte, mille puhul pole täpselt aru saada, kellele või millele on oht suunatud. Sellises olukorras toimitakse samamoodi nagu eelmise kategooria puhul – kõnes mainitud referentobjekt liigitatakse „Muu“ alla ja sinna taha kirjutatakse sulgudesse sõnadega välja, kes või mis on referentobjekt. Eraldi kood on olemas selliseks olukorraks, kui referentobjekt on üheselt määratlematu ehk kõnest ei selgu, mida julgeolekustaja peab referentobjektiks.

Referentobjekti kõrval on käesolevas magistritöös oluline vaadata ka, keda või mida nähakse referentsubjektina ehk ohutekitajana. Ka empiirilises analüüsis pööratakse sellele suurt tähelepanu, kuna ohukonstrueerimisel on väga oluliseks aspektiks, keda või mida nähakse ohtu põhjustavat. Kõige suuremat tähelepanu pälvis antud kategooria puhul Venemaa, sest siinses magistritöös on analüüsi jaoks valitud lisaks 2004. aastale ka 2014., 2015. ja 2016. aastast pärinevad julgeolekudebatid. Sellesse perioodi jääb nii Ukraina ja Venemaa vaheline konflikt kui ka põgenikekriis. Seetõttu vaadatakse Venemaa puhul tonaalsust veel eraldi alamkategooriana – nimelt, kas Venemaast räägitakse positiivsel,

neutraalsel või negatiivsel moel. Positiivne suhtumine eeldab seda, et Venemaad nähakse kui sõpra või partnerit, kes ei kujuta endast mingisugust ohtu Lätile, vaid võib pigem Lätile kasulik olla. Negatiivne tonaalsus tähendab, et kõnes väljendub reaalne Venemaa-vastane olek ja teda nähakse kui vaenlast, keda Läti peaks kartma. Neutraalne tonaalsus jääb kahe eelpool mainitud tonaalsuse vahe peale ehk kõnes võib esineda mõlemat reaktsiooni Venemaa osas ja kumbki tonaalsus ei domineeri üksteise üle. Neutraalset tonaalsust võib esineda näiteks, kui poliitik ei taha oma kõnega ärritada ei Venemaad ega ka Läti rahvast. Koodi „RS1“ all peetakse silmas Venemaad kui riiki. Venemaa kodanikud, nt poliitikud ja majandusinimesed, on liigitatud eraldi koodi „RS4“ ehk välisvaenlase alla. Välisvaenlase taha on tabelis (vt Lisa 1) sulgudes välja toodud, keda täpsemalt peetakse ohutekitajaks, kuna antud kategooria vastused võivad olla vägagi erinevad ehk ohtu võivad tekitada erinevad riigid ja organisatsioonid. Välisvaenlase välja toomine annab ohukonstrueerimise juures selgema pildi. Lisaks Venemaale ja muudele välisvaenlastele võivad referentssubjektideks olla ka sisevaenlane, vähemusrahvused ja põgenikud. Sisevaenlane on omakorda jagatud kolme alamkategooriasse, et tekiks täpsem pilt, keda peetakse ohutekitajaks. Sisevaenlane võib olla nii Läti riiklikul tasandil, kuhu liigituvad näiteks Läti riik ise, valitsus, poliitikud ja muud kõrgemal positsioonil olevad isikud. Esimene alakategooria on seotud peamiselt venemeelse poliitika edendamisega Lätis, kuid ka valitsuse pädevusega riigijuhtimisel. Näiteks korruptsioon ja hirm Venemaa ees põhjustada poliitikute ebakompentsust tähtsate küsimuste lahendamisel, mistõttu võivad poliitikud ise muutuda ohuks Lätile. Teise alakategooria alla on jagatud tavakodanikud, kelle puhul on sageli tegu venemeelsete inimestega. Kolmandasse alakategooriasse kuuluvad erinevad Läti organisatsioonid, ühiskond tervikuna ja kõik muu, mille puhul pole võimalik konkreetselt paigutada referentobjekti esimese või teise alakategoori alla. Antud alakategooriat kasutatakse ka sellistel puhkudel, kui kõnest väljendub selgelt, et ohutekitaja pärineb Lätist, aga pole täpselt teada, mida selle all silmas peetakse. Kui kõnes on toodud välja konkreetne sisevaenlasest ohutekitaja, siis tuuakse see parema ülevaate andmiseks Lisa 1 olevas tabelis koodi taga sulgudes eraldi välja. Kui referentssubjekt ei liigitu ühegi eelpool mainitud kategooria alla, siis on tegu „Muu“ referentssubjektiga ja see kirjutatakse koodi taha sõnadega sulgudesse välja. Antud kategooria puhul pannakse alakategooriale „Muu“ rohkem rõhku, kuna see on oluline ohukuvandite konstrueerimise seisukohalt, kuna näiteks kui räägitakse Läti riigist, siis on

tähtis teada, keda või mida seal täpsemalt peetakse ohuks ja kõnelejad võivad tajuda väga erinevaid ohte.

Selleks, et julgeolekustamine õnnestuks on vaja nii auditooriumi nõusolekut kui ka erakorraliste meetmete kasutuselevõttu. Käesoleva magistritöö puhul ei ole julgeolekustamise õnnestumine põhiküsimuseks, seega jäetakse erakorraliste meetmete analüüs kõrvale. Erakorraliste meetmete asemel vaadatakse hoopis, kas poliitikud pakuvad välja mingeid konkreetseid lahendusi, et julgeolekuohtudega toime tulla. Osad väljapakutavad lahendused võivad liigituda ka erakorraliste meetmete alla, aga siinses magistritöös ei minda nii süvitsi ega teha täpset analüüsi lahenduste olemusele. Lahenduste vaatlemine annab laiemat pildi ohukuvandite konstrueerimisest. Võib oletada, et kui kõnelejal on konkreetne ettepanek ohuga võitlemiseks, on tegu tähtsa ohuga ning julgeolekustajal on asjaga tõsi taga. Lahendusteks võivad olla NATO-sse astumine ja suur koostöö liitlastega, riigikaitse rahastuse suurendamine, poliitikaalased muudatused, riigikaitse tugevdamine, osalemine välismissioonidel, Ukraina abistamine, Venemaa survestamine ja heidutamine. Alakategooria „Riigikaitse tugevdamine“ võib enda all hõlmata näiteks militaarhariduse parandamist või erinevate relvade hankimist. Alakategooria „Poliitikaalased muudatused“ on peamiselt seotud dokumentatsiooniga, nt erinevate tähtsate julgeolekualaste seaduseelnõude kirja panekuga, kuid ka lihtsalt mingite oluliste strateegiate või programmide väljatöötamisega. Kui kõnest ilmneb mõni muu lahendus, mis ei klassifitseeru ühegi eelpool nimetatud lahenduse alla, siis läheb see alaliigi „Muu“ alla ning see kirjutatakse sõnadega sulgudesse välja. Võib juhtuda, et poliitik ei paku oma kõnes ühtegi lahendust välja, siis paigutatakse see alaliigi „puudub“ alla.

2.5. Parteide taust

Käesolevas peatükis antakse ülevaade parteidest, kes olid esindatud Läti parlamendis aastal 2004 ja aastatel 2014 kuni 2016. Esimese puhul on tegu 8. seimiga, 2011. aastal valiti 11.seimi koosseis, mis tegutses kuni 2014. aasta novembrini ning praegusel hetkel on järg 12. seimi käes. Seim koosneb sajast liikmest ja see valitakse neljaks aastaks. Partei peab seimi pääsemiseks ületama viie protsendilise valimiskünnise. 2002. aastal osales valimistel 20 erakonda, aga seimi pääses vaid kuus parteid. (Saeimas välēšanas 2016) 2014. aastal toimunud valimistelt võttis osa 13 parteid, kuid valitsusse pääses vaid kuus

poliitilist erakonda (12. Saeimas v el šanas rezult ti 2004: 11-12). Antud alapeatükis tutvustatakse seimi p asenute erakondade põhimõtteid ja valimisprogramme, p irates enim tähelepanu julgeolekuvaldkonnale. Ukraina kriisi kontekstis on tähtis jälgida just 2014. aasta valimiste puhul, kuidas ja kas parteid asetavad rõhku julgeolekuk simustele. Tähelepanuta ei jäeta ka Läti parteide 2002. aasta valimisprogrammides välja toodud julgeolekualased arvamused.

8. Seim (2002-2006a)

Isamaale ja Vabadusele (*T vzemei un Br v bai*)

Erakond Isamaale ja Vabadusele on rahvuskonservatiivne poliitiline partei, mis tekkis 1997. aastal, ühinedes erakonnaga L ti Rahvuslik Iseseisvusliikumine (*Latvijas Nacion li konservat vaja partija* ehk LNNK). Partei lõpetas oma tegevuse antud koosseisus 2013. aastal. Alates 2009. aastast kuulub partei Euroopa Parlamendis Euroopa Konservatiivide ja Reformistide parteisse. 2014. aastal ühines Isamaale ja Vabadusele erakonnaga Kõik Lätile! (*Visu Latvijai*). ( sum  par TB/LNNK) 2002. aasta valimistel sai antud partei 5,4% h ali (8. Saeimas v el šanas).

Erakonna Isamaale ja Vabadusele üheks peamiseks motoks on see, et L ti riigi püsivuse kindlustamiseks tuleb kaitsta L ti rahva huvisid, mis hõlmab endas rahvuse, keele ja kultuuri säilitamist ja edasi kandmist uutele põlvkondadele. Kõige tähtsamaks poliitiliseks eesmärgiks peavad nad kuulumist Euroopa riikide hulka, et Lätil oleks tagatud turvaline tulevik ja Läti saaks rahvuslikult, demokraatlikult ja majanduslikult  itseda. Euroopasse kuulumise kasulikkust seletavad nad sellega, et see tagab L ti rahvuse püsimise, arengu, l tlaste heaolu ning aitab likvideerida okupatsiooni ja koloniseerimise tagajärgi. Partei eesmärgid on seotud majanduslike ja sotsiaalsete eeltingimuste täitmisega. (T vzemei un Br v bai/LNNK) NATO-sse kuulumise olulisust p hjudavad nad sellega, et ainult koos tegutsedes on võimalik tagada oma riigi julgeolek ja nad rõhutavad, et iga NATO liikmesriik peab panustama koost sse. Nad selgitavad, et L ti osaleb Afganistani missioonil, kuna sellega kaitstakse nii endid terrorismi eest ning samal ajal aidatakse ka Afganistani. (T vzemei un Br v bai/LNNK 2012).

Isamaale ja Vabadusele ei toeta immigrantide tulekut Lätti. Nende p hjudus tugineb põllumajandusele – nad v idavad, et kui nende majandus jõuab heale järjele, siis peab

ühendama majandus- ja demograafiapoliitika, et põllumajandus areneks intensiivselt ja suurema tootlikkusega, mitte ekstensiivselt, kasutades odavat võõrtööjõudu. Erakonna jaoks ei tule kõne alla võõrtöölised endistest Nõukogude Liidu riikidest ja muudest maadest, kus eksisteerivad täiesti teistsugused väärtused ja traditsioonid. (Tēvzemei un Brīvībai/LNNK 2011)

Roheliste ja Talurahva Liit (*Zaļo un Zemnieku savienība*)

2002. aasta valimistel ületas järgmisena valimiskünnise Roheliste ja Talurahva Liit, mis kogus valimistel 9,4% häältest (8. Saeimas vēlēšanas). Antud partei koosneb kahest erakonnast: Läti Rohelisest parteist (*Latvijas Zaļā partija*) ja Läti Talurahva Liidust (*Latvijas Zemnieku savienība*), mis ühinesid omavahel 2002. aastal, olles eksisteerinud juba mõnda aega. (Par *Zaļo un Zemnieku savienību*) Läti Roheline partei loodi 1990. aastal (*Latvijas Zaļā partija*) ning Läti Talurahva Liit on üks vanimaid Läti erakondasid, mis asutati juba 1917. aastal (*Latvijas Zemnieku savienība*). Partei juhiks on Raimonds Vējonis (Riigikogu 2014: 3). Erakonna tunnuslauseks on „Peremehed oma maal“ (*Zaļo un Zemnieku savienība*).

2002. aasta valimisprogrammis oli partei eesmärkideks Läti riigi ja ühiskonna tugevdamine, riigi stabiilne ja harmooniline areng ning inimressursside ja looduse kooskõlastamine omavahel. Nad lubavad igakülgset toetust ettevõtlusele, tervishoiu eelarve ja peretoetuste suurendamist, edendada rohelist mõtteviisi, täiustada Läti haridussüsteemi, luua tugev rahvuslik riik, kus domineerib läti kultuur ja ainsaks riigikeeleks on läti keel. Nad toetavad küll liitumist NATO-ga, aga nad rõhutavad, et Euroopa Liiduga liitudes peab jälgima, et järgitaks samu põhimõtteid, et ei tekiks ebavõrdset konkurentsi, mistõttu kannataksid läti põllumehed ja ettevõtjad ning rahvas. Julgeolekuvaldkonda puudutavad punktid puuduvad antud partei valimisprogrammist. (*Zaļo un Zemnieku savienības programma*)

Läti Esimene Partei (*Latvijas Pirmā partija*)

2002. aasta valimistel kogus Läti Esimene Partei peaaegu 1000 häält rohkem kui Roheliste ja Talurahva Liit, saades koguhäältest 9,5% (8. Saeimas vēlēšanas). Läti Esimene partei on 2002. aastal loodud erakond, mis põhineb konservatiivsetel väärtustel ja nad esindavad ka kristlikku demokraatiat. Partei peamiseks eesmärgiks on inimeste vaimne ja materiaalne heaolu. Ühest küljest on nende jaoks väga oluliseks moraalsus ja

patriotism, aga teisest küljest soovivad nad saavutada konsolidatsiooni lätlaste ja muumaaalaste ning ka erinevate ühiskonnakihtide vahel. Partei meelest peaks säilitama ja arendama nii rahvuslikke kui ka vähemusrahvaste kultuurilisi väärtusi. Mis puudutab riigieelarvet, siis nad on arvamusel, et kokku ei tohiks hoida sotsiaalvaldkonna arvelt. Erakonna jaoks tekitab väga suurt muret narkomaania, seepärast pööravat palju tähelepanu võitlusele narkomaania vastu ja edendavad tervislikke eluviise. Lisaks tunnevad nad väga muret ka kontrabandismi ja korrupsiooni üle, mida aitaksid leevendada kvalitatiivsed seadused ja suur poliitiline tahe. Läti välispoliitika prioriteediks peavad nad liitumist Euroopa Liiduga ja NATO-ga, nähes Euroopa Liidus võimalust Läti majanduslikuks arenguks. (Latvijas Pirmās partijas programma)

Rahvapartei (*Tautas partija*)

Järgmisena sai parlamenti Rahvapartei, mis kogus 2002.aasta valimistel 16.6% häältest, olles parlamendis esindatud 20 liikmega (8. Saeimas välēšanas). Rahvapartei loodi 1998. aastal Andris Šķēle poolt (Bugajski 2002: 115) ning see eksisteeris iseseisvalt 2010. aastani (Raudseps 2010). 2010. aastal liitus Rahvapartei üheskoos erinevate regionaalsete parteidega erakonnaga Hea Läti Eest (*Par Labu Latviju*). Rahvapartei lõpetas lõplikult oma tegevuse 2011. aastal. (LETA 2011)

8. Seimi valimistel oli nende põhilisteks töösuundadeks põllumajandus, haridus, siseküsimused, majandus ja finantsid, mida nad peavad keerulisimaiks valdkondadeks. Oma ülesannete seas toovad nad välja maksude langetamise; õpetajate, politseinike ja tervishoiutöötajate palkade tõstmise ja stabiilse tervishoiu finantseerimise. Euroopa Liitu astumist peavad nad Läti jaoks oluliseks seetõttu, kuna see annab põllumeestele võimaluse taotleda subsidiumeid. (Tautas partijas programma) Lisaks Euroopa Liidule peavad nad oluliseks ka koostööd teiste Balti riikidega, NATO ja WTO-ga (Bugajski 2002: 116). Ainuke punkt, mis nende 2002. aasta programmis puudutab julgeolekusfääri, on see, et nad toetavad palgaarmee loomist, aga nad tahavad ka, et kõik inimesed läbiksid kolme kuu pikkuse militaarse väljaõppe (Tautas partijas programma).

Inimõiguste Eest Ühtses Lätis (*Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā*)

19% häältest ja 25 kohta kogus valimistel partei Inimõiguste Eest Ühtses Lätis (8. Saeimas välēšanas). Tegu on 1998. aastal loodud vasakpoolse venemeelse poliitilise

ühendusega, mis koosneb Rahva Üksmeele Parteist, Läti Sotsialistlikust Parteist ning erakonnast Võrdõiguslikkus (Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā programma).

8. Seimi valimisprogrammis oli neil eesmärgiks seatud efektiivse majanduse, õiglase sotsiaalpoliitika, ühiskonna integratsiooni edendamine ja järjekindla inimõiguste järgimise tagamine. Nad rõhutavad, et tuleb korvata ebaõiglaselt ja läbimõtlemata tehtud reformide kahjusid pensionäridele, vähekindlustatutele, põllumeestele, õpetajatele, meedikutele jm inimestele, keda need kahjud väga puudutasid. Partei jaoks on muuhulgas tähtsaks ka tööstuse ja põllumajanduse toetamine ja arendamine. Mis puudutab integratsiooni, peab erakond väga oluliseks nii patriotismi kui ka teiste rahvuste austamist ning pöörab suurt tähelepanu vähemusrahvaste kaitsele. Partei pakkus välja, et vene keelele võiks omistada ametliku keele staatuse omavalitsustes, kus see on emakeeleks vähemalt 20% elanike hulgas. Parteiliikmed on seda meelt, et Läti kodakondsus antaks tingimusteta kõigile mittekodanikele, kes seda soovivad. Nad arvavad ka, et kõik Läti alalised elanikud peaksid saama osaleda kohalikel omavalitsuse valimistel. Lisaks nad soovivad, et 1990ndate aastate opositsiooni esindajatelt eemaldataks poliitilised piirangud. (Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā programma)

Partei valimisprogrammis on toodud välja ka mõned välis- ja julgeolekupoliitikat puudutavad punktid. Näiteks Euroopa Liitu tähtsustavad nad seetõttu, kuna see aitab kaasa Läti demokraatlikule arengule. Nad rõhutavad, et välispoliitiliselt peab valitsema tasakaal Ida ja Läänega ning häid suhteid tuleks hoida kõigi naaberriikidega. Partei väidab, et võttes hoiaku rahvusvaheliste julgeolekustruktuuride osas, tuleb alati silmas pidada parasjagu valitsevat olukorda maailma julgeolekupoliitikas. Erakond on arvamusel, et kaitsekulutusi tuleks vähendada ning suurendama peaks politsei ja kohtute eelarvet. Lisaks soovivad nad, et Läti kaasataks Ida-Lääs ja Põhi-Lõuna transpordikoridorisse. (Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā programma)

Uus Aeg (*Jaunais laiks*)

2002. aastal toimunud valimistel kogus kõige enam hääli erakond Uus Aeg, mis kogus 23,9% häältest ehk partei sai 26 kohta valitsuses (8. Saeimas välēšanas). Uus Aeg oli parempoolne erakond, mis eksisteeris aastatel 2002-2011. 2011. aastal ühines partei koos erakondade Kodanike Liit (Pilsoniska Savienība) ja sotsiaaldemokraatliku Teistsuguse

Poliitika Ühinguga (Sabiedrība citai politikai), luues üheskoos poliitilise partei Ühtsus (Vienotība). (Vienotība 2011)

Erakonna põhiideeks 2002. valimistel oli, et võim kuulub lõpuks ometi rahvale ja erakonnaliikmed lubasid isiklikult vastutada kõigi oma valijate ees. Erakond pöörab suurt tähelepanu tervishoiule ja lubas kahekordistada selle eelarvet. Lisaks väärtustavad nad haridust ja sotsiaalse abi kättesaadavust (nt pensionäridele, töötutele). Partei rõhutab, et riigivalitsemises peab eksisteerima läbipaistvus ja nad soovivad tõhustada võitlust korrupsiooni vastu. Nad soovivad langetada makse, et seeläbi elavdada majandust ja luua uusi töökohti. Nad peavad väga oluliseks ka Läti põllumajandust ja loodavad suurendada kohalike toodete tarbimist. Erakonna arvates on osalus NATO-s tähtis, kuna see aitab kindlustada Läti julgeolekut ning nende meelest soodustab Euroopa Liitu kuulumine Läti majanduse õitsengut. Erakonna üheks prioriteediks on laste õiguste kaitsmine ning võitlus narkomaania, alkoholismi ja kuritegevuse vastu. Lisaks muule väärtustavad nad ka teaduse arengut ja kultuuriväärtuste säilitamist. Uue aja jaoks on väga oluliseks läti keele ja rahva säilitamine. (Jaunais laiks programma)

11. Seim (2011–2014a)

Koosmeele Keskus (*Saskaņas Centrs*)

Koosmeele Keskus sai 2011. aasta seimivalimistel 28,1% häältest, kindlustades endale 31 kohta parlamendis (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 4). Erakond peab väga oluliseks ühiskonna lõimumist. Erinevate etniliste rühmade integreerumise puhul mõistavad nad hukka ja peavad Lätile lausa ohtlikuks poliitikat, mis põhineb emotsionaalsetel ajaloolistel kuvanditel. Lisaks on nende agendas üheks ideeks, et on vaja luua kauakestev programm demograafilise olukorra parandamiseks Lätis. Julgeolekupoliitika puhul pooldavad nad just mitmepoolseid efektiivseid suhteid kahepoolsete suhete ees. Partei on Läti sõdurite osalemise vastu erinevatel välisoperatsioonidel. Mis puudutab Venemaad, siis erakond arvab, et Läti peaks võtma Venemaad kui partnerit ja tegema temaga koostööd. Erakond tunnistab, et Lätil ja Venemaal on küll mõtteerinevusi, aga Läti ei tohiks oma tõde Venemaale peale suruda ja peaks üritama hoida soojaid suhteid. Koosmeel on väga selle vastu, et mõningad parteid

kasutavad venemeelsust oma poliitilise mõjuvõimu suurendamiseks. ("Saskaņa" sociāldemokrātiskās partija)

Kandideerides 11. Seimi, ei toonud partei välja julgeolekualaseid punkte oma valimisprogrammis. Partei motoks oli sotsiaalne vastutus, areng ja lõimunud ühiskond. Läti puhul pidasid nad väga suureks probleemiks vaesust ja muid sotsiaalseid probleeme. Erakond ei pooldanud euro kasutuselevõttu. Nad kritiseerivad poliitikuid, kes on keskendunud lätlaste ja vähemusrahvaste probleemidele, pöörates rohkem rõhku rahvuslikkusele ja ajaloolistele aspektidele ning jättes lahendamata reaalsed majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid. Riigi valitsemise kohta tõid nad oma programmis välja idee, et valitsuselt peaks eemaldama mittevajalikke funktsioone, vähendades kogu valitsuse, sh ministrite, koosseisu. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 76)

Reformipartei (*Reformu partija*)

11. Seimi valimistel andis 20,8% valijatest oma hääle Zatlersi Reformipartei poolt, kes sai parlamendis 22 kohta (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 4). 2011. aastal oli erakonna nimeks veel Zatlersi Reformipartei, aga 2012. aastal muudeti nimi lihtsalt Reformiparteiks (LETA 2012). Reformipartei motoks 11. Seimi valimisprogrammis oli teha Lätist riik, mille üle inimesed on uhked ja kuhu kodumaalt lahkunud lätlased tagasi soovivad tulla. Sellega seoses pooldavad nad topeltkodakondsust. Valimisprogrammis on enamus punktid seotud majandusega ja sotsiaalvaldkonnaga, rääkides nii haridusest, ettevõtlusest, tervisesüsteemist jms teemadel. Nad soovivad tuua rohkem läbipaistvust riigi ja ettevõtete vahelistesse suhetesse. Nende jaoks on tähtis ühiskonna lõimumine ja ühe eesmärgina oli programmis välja toodud võitlus ühiskonnas vaenu tekitajate vastu. Valimisprogrammis oli vaid üks julgeolekupoliitikat puudutav punkt, kus öeldi, et nad soovivad luua kuritegevuse vastu võitleva professionaalse siseasjade teenistuse ning nad pooldasid kaitsejõude tõstmist järk-järgult kuni 2%-ni SKP-st. Nende üheks printsipi oli kasutada ära Euroopa Liidu ja NATO poolt pakutuid võimalusi, et saavutada oma poliitilisi eesmärgi. Riigivalitsemise kohta tõid nad selle välja, et valitsus peab olema väike aga efektiivne. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 70)

Ühtsus (*Vienotība*)

Ühtsusel õnnestus 11. Seimi valimistel saada 18,8% häältest, tagades endale parlamendis 20 kohta kohta (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 4). 2011. aasta valimisprogrammis oli Ühtsuse eesmärgiks luua Lätist rahvuslik, euroopalik ja demokraatlik riik, mille elanikud on terved, haritud ja võivad kindlad olla tuleviku osas. Nad peavad väga oluliseks Läti iseseisvust, kuid soovivad samal ajal teha rohkem koostööd nii Euroopa Liidu kui NATO-ga. Nende jaoks on tähtis riigi stabiilne areng ja rahva heaolu. Nende üheks eesmärgiks oli vastavalt programmile korruptsiooni vastane võitlus. Erinevalt Koosmeelest pooldas Ühtsus eurole üleminekut. Nad soovisid leida viise, kuidas meelitada tagasi kodumaalt lahkunud lätlasi ja muuta riigivalitsemist efektiivsemaks. Oma valimisprogrammis keskendusid nad enamjaolt erinevatele sotsiaalsetele ja majanduslikele aspektidele, jättes julgeolekuteemad tähelepanuta. Ainuke julgeolekualane punkt puudutas majanduslikku julgeolekut, kus nad lubasid hoolt kanda Läti energeetilise iseseisvuse tugevdamise eest, nähes lahendusena kohalike ressursside rohkemat kasutamist. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 66) Julgeolekalaseid teemasid valimisprogrammis ei leidunud.

Rahvuslaste Ühendus Kõik Lätile-Isamaale ja Vabadusele/LNNK (*Nacionālā apvienība Visu Latvijai-Tēvzemei un brīvībai/LNNK*)

Rahvuslaste Ühendus Kõik Lätile-Isamaale ja Vabadusele sai 2011. aasta parlamendivalimistel 13,9% häältest ehk 14 kohta seimis (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 4). Erakonna märksõnadeks 11. Seimi valimisprogrammis olid lätilik ja õiglane keskkond, julgeolek ja heaolu. Oma programmis toonitasid nad, et nad on ainuke erakond seimis, kelle põhiülesandeks on seatud Läti rahva huvide kaitsmine. Nad pidasid väga tähtsaks leida lahendusi demograafilistele probleemidele, et pidurdada lätlaste lahkumist kodumaalt. Üheks nende eesmärgiks oli näiteks vabaneda venemeelsetest poliitikutest Läti valitsuses. Nad pöörasid rõhku nii läti keelele, soovides minna järk-järgult nii lasteaedades kui koolides üle lätikeelsele õppeprogrammile, aga samal ajal pidasid nad oluliseks ka vähemusrahvaste keelte säilimist, rõhutades just latgalite keelt. Programmis oli välja toodud ka mitu majanduse elavdamist toetavat punkti. Mis puudutab lätiliku keskkonna arengut, oli erakond elamislubade andmise vastu kinnisvara ostjatele Lätis ja soovisid kriminaalselt vastutusele võtta need, kes eitavad Läti

okupatsiooni või ülistavad seda. Julgeolekualaste punktidenä toodi välja riigikaitse tugevdamise vajalikkus, lisaks on nende eesmärgiks vähendada rahavõimu ja välisriikide mõjuvõimu Läti poliitikas ning toetada kohalikke meediakanaleid. Turvalise riigi all pidasid nad silmas ka suurema vastutuse ja volituste andmist presidendile. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 80)

Roheliste ja Talurahva Liit (*Zaļo un Zemnieku savienība*)

11.Seimi valimistel ületas viimasena valimiskünnise Roheliste ja Talurahva Liit, kel õnnestus saada 12,2% valijate häältest ning sai seega 13 kohta parlamendis (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 4). Antud erakonna motoks 2011. aasta valimistel oli Läti rahva vaimne ja materiaalne heaolu. Oma valimisprogrammis peavad nad tähtsaks rahva sotsiaalset kaitset ja tervislikku seisundit, ettevõtluse ja ekspordi edendamist, efektiivset riigivalitsemist, õigusriigi tugevdamist, tugeva regionaalpoliitika ja haridussüsteemi loomist, demograafiliste probleemide lahendamist, kauakestvat keskkonda, kultuuri arendamist ja riiklikele huvidele vastavat välispoliitikat. Välispoliitika-alaste punktidenä on välja toodud julgeoleku tugevdamine ja koostöö teiste riikide ning organisatsioonidega. Eraldi on ära märgitud, et Läti peaks panema rohkem rõhku koostööle Eesti ja Leeduga, et lahendada päevakohaseid probleeme. Viimase punktina toodi välja, et Läti maapiirkondades on vajalik suurendada koostööd politsei ja Läti vabatahtliku kaitseorganisatsiooni *Zemessardze* vahel. Haridusvaldkonna all mainisid nad, et pooldavad patriotismi levikut Lätis. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2011: 86)

12. Seim (2014–2018a)

Südamest Lätile (*No sirds Latvijai*)

Südamest Lätile sai 12. seimis seitse kohta ehk partei kogus valimistel 6,85% häältest (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 12). Tegu on üsna noore parteiga, mis asutati vahetult enne valimiste toimumist ehk 2014. aastal. Parteijuhiks on Inguna Sudraba, kes kandideeris ka Läti peaministriks. Partei tunnuslauseks on „Aeg muutusteks!“. (Riigikogu 2014: 3)

Südamest Lätile valimiseelses programmis on välja toodud peamise eesmärgina Lätist kaitstud, iseseisva, demokraatliku ja tervikliku heaoluriigi loomine. Partei üheks sooviks

on taastada lätlaste usk oma riiki, luues ausa ja tõhusa poliitilise süsteemi ja riigijuhtimise, mis võtab ka rahva arvamusi kuulda. Seega on nende jaoks oluliseks rahva mõjuvõim, kord, vastutus, pädevus ja õiglus. Lisaks soovivad nad riigi abiga elavdada Läti majandust, mis tugineks erinevatel teadmistel ja innovatiivsusel. Nende üheks juhtmotoks on ka turvaline areng ehk riigijulgeolek, mis hõlmab endas Läti iseseisvust, konstitutsionaalset riigikorda, territoriaalset terviklikkust ning ühiskonna heaolu ja stabiilsust. Muuhulgas soovib partei edendada sotsiaalvaldkonda (lastetoetused, sotsiaalse ebavõrdsuse vähendamine, pensionisüsteemi korrastamine, tervishoiuteenuste ja -toodete kättesaadavus), kultuuri-, energeetika- (Läti energeetilise iseseisvuse suurendamine) ja julgeolekusfääri. Kultuurivaldkonna puhul peavad nad tähtsaks patriotismi ja riigi identiteedi teadvustamise suurendamist Läti kultuurpärandi alusel. Julgeolekualaselt tahab partei tugevdada kaitseväge (*Zemessardze*) ja kindlustada siseministeriumi süsteemi nii materiaalselt kui inimressursside näol. Nad rõhutavad, et Läti kui NATO liikmesriik peab täitma oma kohustusi NATO ees ja riigikaitsekulud peavad moodustama 2% SKP-st. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 56) Partei negatiivseks küljeks võib pidada seda, et parteiliikmed eesotsas Sudrabaga väldivad arvamuse avaldamist Venemaa ja Vladimir Putini teemal (Riigikogu 2014: 3).

Läti Regioonide Blokk (*Latvijas Reģionu Apvienība*)

Läti Regioonide Blokk saavutas küll 2014. aasta valimistel 6,66% häältest, aga parlamenti pääsesid kaheksa erakonnaliiget (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 12). Tegu on tsentristliku erakonnaga, mis on esindatud laialt üle kogu Läti. (12. Saeimas vēlēšanas rezultāti 2014: 46) Partei loodi alles 2014. aastal, alusepanijateks olid poliitilised erakonnad Regioonide Allianss (*Reģionu Alianse*) ja Vidzeme partei (*Vidzemes partija*). Lisaks neile kahele lööb Läti Regioonide Blokkis kaasa ka Ikšķile kihelkonna poliitiline ühendus Kodanikud (*Iedzīvotāji*). (Latvijas Reģionu Apvienība)

Erakonna eesmärgiks on saada 2020. aastaks kõige mõjuvõimsamaks poliitiliseks parteiks Lätis, mis esindaks nii Läti valitsuses kui ka Euroopa Parlamendis vähemalt poolte Läti kodanike huvisid. Nende põhilisteks printsiipideks on vabadus ja vastutus, õiglus, solidaarsus, tolerants ning koostöö. Erakond toetab tugevat rahvuslike Euroopa riikide ühendust, nad peavad oluliseks ka keelte ja kultuuri mitmekesisust ning tugevat valitsemist ja partei sooviks on ka ühtse Euroopa mälupoliitika loomine. (Latvijas

Reģionu Apvienība) Nad tähtsustavad tugevat rahvuslikku identiteeti ja kuuluvust Läti. Partei 2014. aasta valimiste välispoliitikaalasteks eesmärkideks on Läti iseseisvuse ja julgeoleku tagamine ning majanduse edendamine, mida on võimalik teostada osaledes Euroopa Liidus ja NATO-s. Oma valimisprogrammis puudutavad nad ka tasakaalustatud Läti regioonide arengut, haridus- ja tervishoiuküsimusi ja rahvamajandust, mille juhtmotiiviks on majanduslik patriotism. Mis puudutab julgeolekupoliitilisi eesmärke, siis erakond soovib vähendada Läti energeetilist sõltuvust teistest, tugevdada Läti idapoolset osa ehk Euroopa Liidu välispiiri, lisaks tahavad nad tugevdada Läti kaitsevõimet ning moderniseerida kaitsejõudusid, panustades riigikaitse-eelarvesse 2% SKP-st. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 46)

Rahvuslaste Ühendus Kõik Lätile - Isamaale ja Vabadusele/LNNK (*Nacionālā apvienība Visu Latvijai - Tēvzemei un brīvībai/LNNK*)

Rahvuslaste Ühendus on rahvuskonservatiivne partei, mis loodi 2010. aastal, mil kaks poliitilist erakonda, Kõik Lätile ning Isamaale ja Vabadusele, omavahel ühinesid. Rahvuslaste Ühendusel on kaks erakonnajuhti: Raivis Dzintars ja Gaidis Bērziņš. (Riigikogu 2014: 2) 2014. aasta valimistel õnnestus neil saada 16,61% häältest ehk 17 kohta valitsuses (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 12). Valimiste tunnuslauseks oli neil „Ohutuim valik Lätile“. Partei on populaarne nooremapoolsete lätimeelsete valijate seas, kuna tegu on venevastase erakonnaga, kelle jaoks on oluliseks Läti julgeoleku küsimus. (Riigikogu 2014: 2)

Erakond peab oma kõige tähtsamaks eesmärgiks Läti rahvuse, keele ja kultuuri säilitamist ja arengut. Lisaks on nad oma valimisprogrammi lisanud pere- ja lastetoetused; ebavõrdsuse vähendamise; Läti julgeoleku tagamise; majanduse ja regioonide arengu; hariduse, kultuuri ja tervislike eluviiside edendamise ja läbipaistva riigijuhtimise. Välispoliitiliste ja julgeolekualaste punktidenä on nad välja toonud järgmised põhimõtted: peab vältima Läti sõltuvust Venemaa energiast ning finants- ja kinnisvaravaldkonnast; kaitsekulutused peavad moodustama 2% SKP-st; kaitsevägi peab olema igal pool Lätis valmis ohu korral riiki kaitsma; peab lõpetama elamislubade väljastamise kinnisvara ostjatele Lätis ja Läti riigi vastu vaenulike organisatsioonide tegevuse; reegleid rikkunud naturaliseeritud kodanikelt tuleb ära võtta Läti kodakondsus

ning tuleb luua sõbralik riik, kus Läti kodanikud austavad nii üksteist, oma keelt ja kultuuri. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 44)

Roheliste ja Talurahva Liit (*Zaļo un Zemnieku savienība*)

Järgmisena ületas valimiskünnise Roheliste ja Talurahva Liit, kellest on põhjalikumalt räägitud eelnevalt 8.Seimi parteide all. Partei sai 2014. aasta valimistel 19,53% häältest ja tagas endale sellega 21 kohta Läti parlamendis (12. Saeimas vēlēšanas rezultāti 2014: 12).

Roheliste ja Talurahva Liidul on 12. Seimi valimistel kolm peamist eesmärki: tagada riigi julgeolek ja perekondade tulevik, harmooniline regioonide areng ning haritud ühiskond. Esimene eesmärk on seotud peamiselt sotsiaalvaldkonnaga: töökohtade olemasolu, sotsiaaltoetused, tervishoid, tervislik eluviis jm. Nende programmis leidub ka mõningaid punkte, mis on tihedalt seotud ka antud magistritööga, kuna need puudutavad julgeolekustamist. Näiteks peab partei oluliseks osalust Euroopa Liidus ja NATO-s, kuna see aitab tagada riigi julgeolekut ja sotsiaalmajanduslikku arengut. Üheks punktiks, mis liigituks hästi erakorraliste meetmete alla, on see, et erakond toetab riigikaitse eelarve suurendamist, nad tahavad moderniseerida kaitseväge ja töötada välja uue operatiivse riigikaitse plaani, lisaks soovitakse tugevdada Läti kaitseliitu ja selle alla kuuluvat Noorkaitset (*Jaunsardze*) ning integreeruda NATO militaar-tööstuslikku süsteemi. Erakond soovib luua immigratsioonipoliitika, mis oleks kooskõlas Läti riiklike huvidega. Veel peavad nad oluliseks võitlust organiseeritud kuritegevuse ning varimajanduse vastu, ühiskondliku korra parandamist ja Läti energia-alase sõltumatus tagamist. Teise eesmärgi all pööratakse suurt tähelepanu põllumajandusele ja metsandusele, kolmas eesmärk on seotud erinevate haridusküsimustega. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 54)

Ühtsus (*Vienotība*)

Teise koha saavutas valimistel valimisliit Ühtsus, mis kogus 21,87% häältest ja sai seega 23 kohta seimi (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 12). Ühtsus on tsentristlik-parempoolne erakond, mis asutati 2011. aastal, mil omavahel ühinesid liberaalne erakond Uus Aeg, konservatiivne erakond Kodanike Liit ja sotsiaaldemokraatlik partei Teistsuguse Poliitika Ühing (*Par Vienotību*). Ühtsuse juhiks on Solvita Āboltiņa. Erakonna valimiskampaania tunnuslauseks on „Tark kasv“. (Riigikogu 2014: 2)

Ühtsus peab oma peamiseks ülesandeks muuta Läti rahvuslikuks, euroopalikuks ja demokraatlikuks riigiks, kus on haritud ja terve ühiskond, kelle julgeolek on tagatud (Vienotība). 2014. aasta valimistel oli nende valimisprogrammi peamiseks märksõnadeks julgeolek, kasv ja järjepidevus. Seega väga paljud programmis olevad punktid on seotud majandusvaldkonnaga ja selle edendamisega. Nad soovivad muuhulgas luua häid tingimusi tootlikkuse, innovatsiooni ja ekspordi kasvule, uusi töökohti, õiglasemat maksu- ja fiskaalpoliitikat, paremaid tingimusi ettevõtlusega alustamiseks. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 38)

Ühtsuse programmis on palju keskendutud ka julgeolekuteemadele. Partei peab oluliseks nõuetekohast panustamist riigikaitse-eelarvesse, tehes vajalikud kulutused õhutõrjele, küberkaitsele, maakaitsevõrgude arendamiseks ning suurendades järk-järgult kaitsekulutusi, et need moodustaksid 2% SKP-st, et tagada NATO pikaajaline kohalolek Lätis. Lisaks soovivad nad leida alternatiivseid gaasi- ja elektrienergiaallikaid, et suurendada Läti energeetilist julgeolekut ning tugevdada ka Läti inforuumi. Partei arvates peaks Läti osalema aktiivselt Euroopa Liidus ja aitama kaasa tugeva rahvuslike riikide ühenduse loomises, pöörates erilist rõhku ühise välis-, julgeoleku-, energia- ja ühtse turu poliitika elluviimisele. Erakonna üheks eesmärgiks on Läti liitumine OECD-ga, mistõttu peab Lätis eelnevalt erinevaid reforme ellu viima. Lisaks julgeolekule on Ühtsuse valimisprogrammis pööratud tähelepanu ka sotsiaalvaldkonnale. Näiteks soovivad nad tõhustada haridussüsteemi ja luua efektiivse sotsiaalse julgeoleku süsteemi, muuta tervishoiuteenused kõigile rohkem kättesaadavamaks ning tugevdada läti rahvuslikkust ja kultuuri. Valimisprogrammis on ära mainitud ka teede ja transpordi infrastruktuuri parandamine ning stabiilne regioonide arendamine. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 38).

Koosmeel (*Saskaņa*)

2014. aasta Läti parlamendivalimised võitis sotsiaaldemokraatlik ning venemeelne erakond Koosmeel, mis sai 23% häältest ja on seimis esindatud 24 liikmega (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 12). Erakond loodi 2010. aastal, mil omavahel ühinesid erakonnad Rahva Üksmeele Partei, Uus Keskus ja Sotsiaaldemokraatlik Partei. 2011. aastal lisandus nende hulka ka Daugavpils Linna Partei. Praeguseks erakonnajuhiks on Nils Ušakovs. (Saskaņa-sociāldemokrātiska partija)

Koosmeele põhiväärtusteks on inimese tervis, perekond, töö, rahvuste vaheline harmoonia ning Läti poliitiline ja majanduslik iseseisvus. Peamiseks eesmärgiks on neil kindlustada pikaajaline püsiv ühiskonna areng ja iga Läti elaniku heaolu. (Saskaņa-sotsiaaldemokraatiline partei) 2014. aasta valimisprogrammis oli erakonnal peamine rõhk asetatud riigi suurele panustamisele majandusarengusse ning õiglasele maksusüsteemile, mis aitaksid vähendada inimeste lahkumist Lätist, kes lähevad mujale paremaid elutingimusi otsima. Nad toonitavad, et nemad on Läti ainuke partei, mis toetab Euroopa sotsiaaldemokraatide nõudeid – lõpetada koheselt karm säästupoliitika ja teha läbimõeldud investeeringud riigi arengusse. Lisaks soovivad nad Lätti luua arengupanga ja erinevaid fonde. Oma valimisprogrammis keskenduvad nad ainult majanduslikele küsimustele ning julgeolekuvaldkonda ei puudutata seal üldse. Erakond väidab, et nende puhul on tegu ainukesel poliitilisel organisatsioonil Lätis, mis on suuteline ja omab piisaval hulgal toetajaid, et viia ellu olulisi reforme ja muudatusi riigi juhtimises. (Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 52).

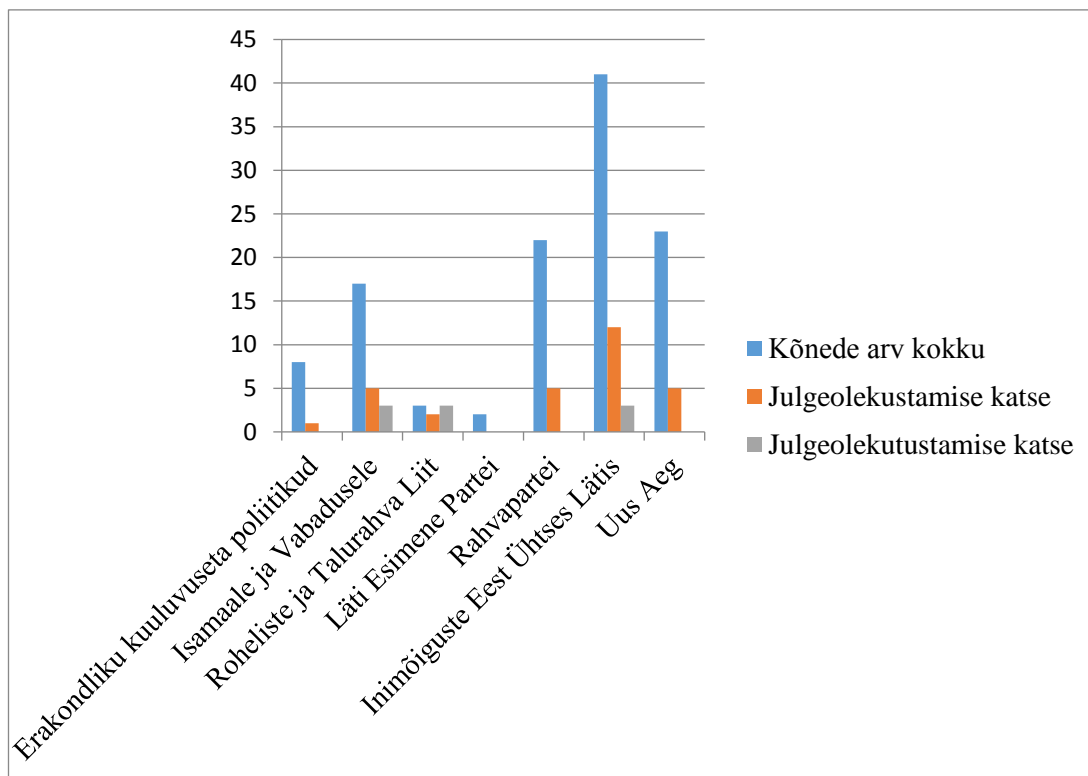
3. EMPIIRILINE ANALÜÜS

2004. aasta debatid

Kõige varasemad kõned on valimisse valitud 2004. aasta märtsikuust, kuna tol hetkel astus Läti Euroopa Liitu ja NATO-sse. 2004. aasta puhul analüüsiti tekste alates märtsist kuni 2004. aasta lõpuni ja sellest ajavahemikust sobitus valimisse üheksa julgeolekudebatti. Neist neli debatti puudutasid otseselt Läti relvajõudusid ja nende osalust välisoperatsioonidel, viis debatti olid seotud valitsuse tööga ning ühes debatis oli arutlusel topeltkodakondsuse küsimus. Antud perioodil oli järjekord 8. Seimi käes, kuhu kuulusid järgmised parteid: Isamaale ja Vabadusele, Roheliste ja Talurahva Liit, Läti Esimene Partei, Rahvapartei, Inimõiguste Eest Ühtses Lätis ja Uus Aeg. Debattidest võtsid osa ka mõned poliitikud, kes ei kuulunud ühtegi parteisse – enamikel juhtudel oli tegu erinevate ministritega.

Joonis 3 annab selgema ülevaate parteide osalusest 2004. aasta julgeoleku- ja poliitikaalastel debattidel. Aktiivseima erakonnana paistis silma Inimõiguste Eest Ühtses Lätis (41 kõnet), kes võttis sõna igal julgeolekudebatil. Veidike vähem aktiivsemad olid parteid Uus Aeg (23 kõnet) ning Rahvapartei (22 kõnet), kes oli samamoodi esindatud kõikidel julgeolekualastel debattidel. Isamaale ja Vabadusele võttis debattides sõna 17 korral. Kõige mitteaktiivsemad parteid julgeolekuküsimuste seisukohalt olid Roheliste ja Talurahva Liit (kolm kõnet) ning Läti Esimene Partei (kaks kõnet). Lisaks erakondadele rääkisid julgeolekuteemadel kaasa ka erinevad ministrid ja muud poliitikud, kes ei kuulu ühtegi erakonda – nende kõned olid debattides esindatud kaheksal korral.

Kõigis 2004. aastast pärinevatest läbitöötatud kõnedes kasutati julgeolekustamist 31 korral ning julgeolekutustamisvõtteid vaid üheksal korral. Kõige enam esines julgeolekustamiskatseid erakonna Inimõiguste Eest Ühtses Lätis kõnedes (12 korda). Viiel korral kasutasid debattides julgeolekustamismeetodit Isamaale ja Vabadusele, Rahvapartei ning Uus Aeg. Oma kõnedes ei konstrueerinud ühtegi julgeolekuohtu Läti Esimene Partei. Ainukesena erakondliku kuuluvuseta poliitikutest kasutas debateerimisel julgeolekustamist Atis Slakteris, kes oli antud perioodil Läti kaitseminister. Julgeolekutustamist kasutasid võrdselt kolmel korral järgmised parteid: Isamaale ja Vabadusele, Roheliste ja Talurahva Liit ning Inimõiguste Eest Ühtses Lätis. Teiste erakondade kõnedes ei esinenud julgeolekutustamist.

Joonis 3. 8. Seimi kuuluvate parteide ja muude poliitikute osavõtt julgeolekudebattidest.

Isamaale ja Vabadusele

Kuigi julgeolekudebattide sisuks on konkreetne seaduseelnõu või teema, siis kipuvad kõned minema väga erinevatele teemadele. Sellest tulenevalt räägitakse ka ohtudest väga erinevates raamidest. Partei Isamaale ja Vabadusele seostas julgeolekuohte Lätile kahel korral venemeelse poliitikaga Lätis, lisaks ka NATO patrullimisega Läti õhuruumis, Läti relvajõudude osalemisega välisoperatsioonidel, terrorismiga ja topeltkodakondsusega isikutega. Käesolev partei konstrueeris kõnedes kõige enam militaarseid ohte (kuuel korral), kuid kolmel korral mainiti ka poliitilisi ohte.

Referentobjektina nähti kõige sagedamini Läti riiki, mõnel üksikul korral nähti ohustatuna ka Läti rahvast. Kõigi julgeolekutustamiste puhul oli referentobjektiks Läti riik. Isamaale ja Vabadusele pidas oma kõnedes kõige suuremaks ohutekitajaks ehk referentsubjektiks sisevaenlast, mida mainiti viiel korral. Sisevaenlase all peeti silmas nii venemeelseid poliitikuid kui ka tavakodanikke. Referentsubjektidena toodi välja muuhulgas nii Rahvapartei liiget Aleksandrs Golubovsi ja tema sõpru, kus ei täpsustatud lähemalt, keda oli sõprade all mõeldud. Lisaks mainiti ohutekitajana ka Läti noori kommuniste. Sisevaenlase all nimetati kõnedes referentsubjektina ära nii Läti valitsust,

välisministeeriumit kui ka seimiliikmeid. Lisaks sisemistele ohtudele mainiti debattides ka väliseid ohutekitajaid. Kahel korral nähti Venemaad kui vaenlast Läti riigile ja eraldi mainiti ka Venemaa poliitikuid referentssubjektina, kuid üks parteiliige julgeolekutustas Venemaad, rääkides sellest neutraalsel viisil. Lisaks Venemaale julgeolekutustati referentssubjektina Läti topeltkodakondsusega inimesi, keda ei peetud ohuks Lätile. Ühe kõne puhul oli näha küll Läti riigi julgeolekutustamiskatset, kuid polnud võimalik määratleda, keda peeti referentssubjektiks. Antud partei pakkus oma kõnedes kõige enam erinevaid lahendusi julgeolekuohtude likvideerimiseks. Näiteks tõid nad lahendustena välja aktiivse koostöö liitlastega, mis on ka üheks punktiks nende valimisprogrammis, lisaks veel riigikaitse rahastuse suurendamise, riigivastase tegevuse läbiviijate karistamise ning välispoliitiliste küsimustega tegeleva meeskonna väljavahetamise. Mõningate ohtude puhul ei toonud partei välja konkreetseid lahendusi. Kõik erakonna esindajad, kes viisid debattides läbi julgeolekustamis- või julgeolekutustamiskatseid, olid tavalised parlamendiliikmed ning kõigi kõned olid pikad ja emotsionaalsed.

Roheliste ja Talurahva Liit

Tegu oli ainukese erakonnaga, kes seostas julgeolekuohte poliitikute häälepüüdmisvõtetega, lisaks räägiti ohtudest kahel korral ka venemeelse poliitika kontekstis. Erakond konstrueeris julgeolekustamise seisukohast vaid poliitilisi ohte, kuid julgeolekutustada üritati nii poliitilist, majanduslikku kui ka keskkondlikku ohtu, kuid konkreetne kõne oli nii üldine ja sellest ei selgunud, keda või mida peeti referentssubjektideks. Roheliste ja Talurahva Liit pidas julgeolekustamisel referentssubjektiks vaid sisevaenlast, kelle all mõeldi nii valitsusliikmeid kui ka tavakodanikke, kellest mainiti ära näiteks Aleksandrs Kazakovs, kes oli aktiivne Vene koolide eest võitleja ning tegi koostööd parteiga Inimõiguste Eest Ühtses Lätis. Enamus juhtudel ei pakkunud partei välja konkreetseid lahendusi, aga ühe lahendusena julgeolekuohtu likvideerimiseks toodi välja riigivastase tegevuse läbiviijate karistamine. Julgeolekustamisvõtet kasutasid oma kõnedes erakonna tavaliiikmed, aga julgeolekutustamist kasutas oma kõnes erakonna esimees Augusts Brigmanis, kelle kõne oli pikk ja emotsionaalne. Ka kõik teised käesoleva partei kõned olid pikad, aga üks neist oli emotsionaalne ja teine oli ebaselge ehk debateerides kasutati üsna võrdselt nii emotsionaalset kui ratsionaalset kõnelemisviisi.

Rahvapartei

Rahvapartei tundis ohumärke kõige enam seoses Läti osalemisega militaarsetel välisoperatsioonidel, kuid ohtudest räägiti ka venemeelse poliitika ja kollektiivse julgeoleku raames. Ühe ohu puhul polnud aru saada, mis konteksti alusel oli see konstrueeritud. Nagu ka juba eelpool kirjeldatust väljendub, konstrueeris partei võrdselt nii sõjalisi kui ka poliitilisi ohte. Kõige sagedamini peeti referentobjektiks Läti riiki, kuid ühel korral nähti ohustatuna ka Läti rahvast ning Läti sõdureid. Referentsubjektiks ehk kõige rohkem ohtu Lätile nägid nad sisevaenlases, tuues ohutekitajana välja nii Läti valitsuse kui ka juhtpoliitikud, lisaks veel Jakovs Plinersi ja teised inimesed, kes on samuti haridusreformi vastu ning ühe kõne puhul polnud võimalik täpselt määratleda, keda või mida peeti ohutekitajaks. Mis puudutab lahendusi, siis kahel korral ei osatud konkreetset lahendust julgeolekuohu kõrvaldamiseks välja tuua, aga kõnedes mainiti lahendustena suurt koostööd liitlastega ning ka Läti relvajõudude väljaviimist Iraagist. Ka oma valimisprogrammis rõhutasid nad koostöö olulisust erinevate organisatsioonidega, sh NATO-ga. Kõik, kes antud erakonnast julgeolekudebattidest sõna võtsid, olid partei tavalikmed ning kõigi kõned olid pikad ja enamus juhtudel emotsionaalsed, vaid ühel korral oli märgata ebaselget kõnelemisviisi.

Inimõiguste Eest Ühtses Lätis

Inimõiguste Eest Ühtses Lätis nägi ohte kõige enam seoses Läti relvajõudude osalusega välisoperatsioonidel, kuid väga mitmel korral kõneldi ohtudest ka venemeelse poliitika raames. Lisaks seostati ohte ka kollektiivse julgeoleku valdkonnaga ning Läti valitsuse ebakompetentsusega. Partei konstrueeris võrdselt nii militaarseid kui ka poliitilisi ohtusid ning lisaks tõid nad oma kõnes välja ka ühe keskkonna valdkonda puudutava ohu. Partei julgeolekutustas kahel korral majanduslikku ohtu ja ühel korral sõjalist ohtu. Inimõiguste Eest Ühtses Lätis tõi välja kõige enam erinevaid referentobjekte, kuid domineerima jäi siiski Läti riik. Mitmel korral nähti referentobjektina nii Läti rahvast, Läti maa-ala kui ka Läti sõdureid. Siinkohal on tegu ainukese parteiga, kes 2004. aasta analüüsitud kõnedes Läti maa-alale ohtu on konstrueerinud. Erinevalt teistest parteidest pidas antud parteid kõige suuremaks ohutekitajaks terrorismi, mainides seda kuuel korral ning ainukesena erakondadest tõi ta ohutekitajana välja ka migrandid ja välisvaenlasena NATO õhuväed ning USA. Mitmel korral peeti referentsubjektiks ka sisevaenlast, mille all nimetati Läti

valitsust ja seimiliikmeid, konkreetselt ka Rahvaparteid ja koalitsiooni ning ära mainiti ka välisministeerium. Ühe ohu puhul polnud aru saada, kes või mis seda tekitaks. Mitmel korral esines ka julgeolekutustamiskatseid, mille korral peeti referentssubjektideks sisevaenlast, kelle all mõeldi venemeelseid tavakodanikke, lisaks ei nähtud ohuna ka migrante ja Venemaad, kellest räägiti neutraalsel toonil. Enamus kordadel ei toonud partei välja konkreetseid lahendusi julgeolekuohuga tegelemiseks, aga arvati, et mitme ohu puhul aitaks Läti relvajõudude äratoomine Iraagist ning kasuks tuleb ka suur koostöö liitlastega. Enamus antud partei julgeolekuohu väljatoojatest on erakonna tavaliiikmed, kuid kolmel korral oli tegemist ka kõrgemal positsioonil olevate poliitikutega, kellest üks kasutas ka julgeolekutustamist oma kõnes.

Vaadates antud partei 2004. aasta valimisprogrammi, siis võiski just selle erakonna programmis kohata kõige enam julgeolekualaseid punkte. Nende üheks põhimõtteks programmis oli see, et nad ei poolda kaitsekulude tõstmist, mida on selgesti näha ka julgeolekudebattides, kuna mitte ühelgi korral ei pakuta julgeolekuohu likvideerimise lahenduseks riigikaitse-eelarve suurendamist. Nende valimisprogrammist väljendus ka venemeelsus ja nad peavad oluliseks häid suhteid naaberriikidega, mis on tajutav ka parteiliikmete kõnedes, kuna nad ei too mitte ühelgi korral välja Venemaad kui ohutekitajat, vaid ütlevad hoopis, et Venemaa ei ole ohuks Läti riigile.

Uus Aeg

Debattidel osalenutest parteidest konstrueeris Uus Aeg kõige rohkem ohte seoses Läti valitsuse ebakompetentsusega. Lisaks kõneldi ka venemeelsest poliitikast ja korrupsioonist. Sellest lähtuvalt konstrueeris antud partei kõige sagedamini poliitilisi julgeolekuohte Lätile, kuid kõnedes mainiti ka sõjalist ja majanduslikku julgeolekuohtu. Sellest lähtuvalt võib öelda, et debaaterijad tuginesid kõnedes partei valimisprogrammile, kus oli kirjas, et erakonna eesmärkideks on saavutada läbipaistvus riigivalitsemises ning võidelda korrupsiooni vastu. Kõigi ohtude puhul peeti referentobjektiks Läti riiki ja referentssubjektiks sisevaenlast, kelle all nimetati nii Läti valitsust kui ka konkreetselt korrumpeerunud võimuesindajaid. Seega enamus kordadel nähti julgeolekuohu likvideerimise lahendusena valitsuse vahetust, kuid oli ka ohtusid, mille puhul ei mainitud konkreetseid lahendusi. Debattides konstrueerisid julgeolekuohtusid vaid erakonna

tavaliikmed, kelle kõned olid pikad ja enamasti emotsionaalseid, vaid ühel korral kasutati ebaselget kõnelemisviisi.

Erakondliku kuuluvuseta kõnelejad

Debatil julgeoleku konstrueerinud erakondliku kuuluvuseta poliitik ehk kaitseminister Atis Slakteris rääkis julgeolekuohust seoses Läti relvajõudude osalemisega välisoperatsioonidel ning tegu on militaarsesse julgeolekusektorisse liigituva ohuga, mis on suunatud Läti riigile, aga kõnest ei väljendunud, keda või mida pidas Slakteris ohutekitajaks. Slakteris nägi antud ohule lahendusena Läti koostööd liitlastega ning pooldas Läti relvajõudude rahuvalveoperatsioonil osalemise jätkamist.

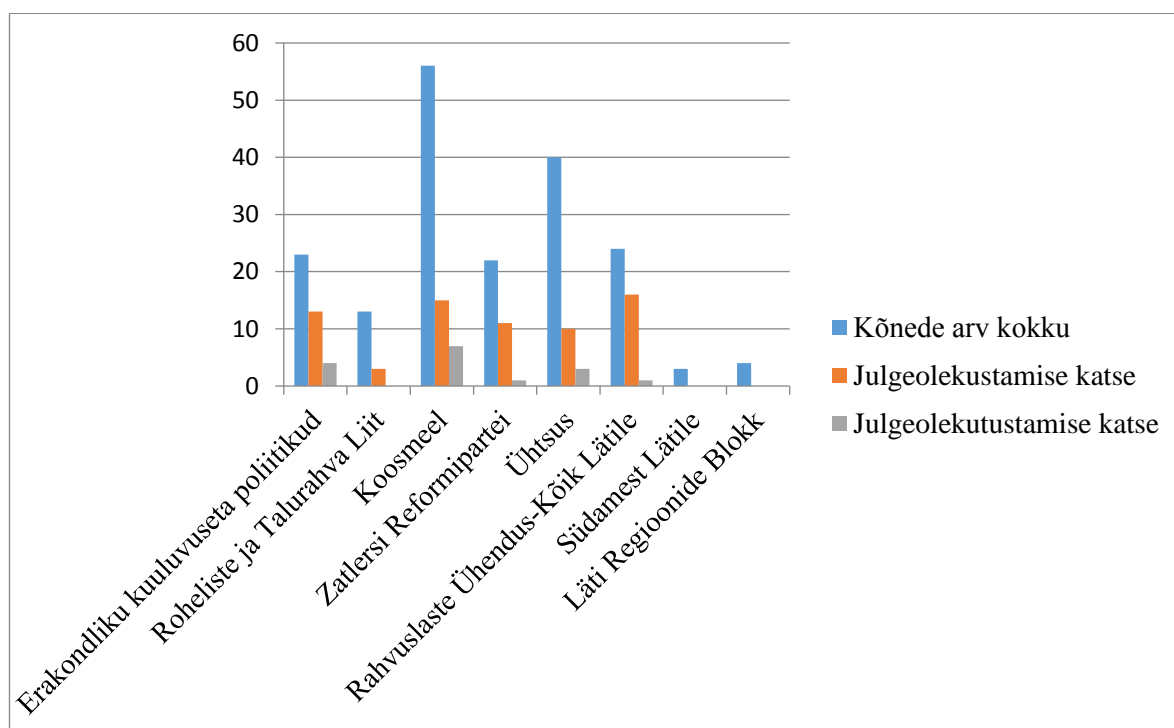
2014. aasta debatiid

2014. aastast vaadeldi kõiki parlamendidebate, aga eelpool välja toodud kriteeriumide alusel sobitus valimisse seitse debatti, kus esines ohu konstrueerimist või julgeolekutustamiskatset. Julgeoleku ja poliitiliste debattide hulka kuulusid Läti välisministri iga-aastane kõne Läti välispoliitika ja Euroopa Liidu kohta ning ka Läti peaministri kõne rahvusliku julgeoleku kohta, julgeolekudebatt Venemaa agressiooni kohta Ukrainas, erinevaid seadusmuudatusi (põhiseadus, kriminaalseadus, Läti riigikaitse finantseerimise seadus) puudutavad debatiid ja usalduse avaldamine valitsusele.

2011. aastal toimusid Lätis erakorralised parlamendivalimised ja seega oli 2014. aastal järg 12. Seimi valimiste käes. 2014. aasta novembri alguses toimusid uued parlamendivalimised ja 3.novembril algas 12. Seimi ametiaeg, mis on ametis tänaseni. Läti parlamenti said kohad järgmised erakonnad: Roheliste ja Talurahva Liit (21 kohta), Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile (17 kohta), Ühtsus (23 kohta) ja Koosmeel (24 kohta). Erinevalt 11. seimist pole 12. Seimis Reformiparteid ning parlamendis olevate erakondade loetelusse lisandusid parteid Südamest Lätile ja Läti Regioonide Blokk, kes said vastavalt seitse ja kaheksa kohta Läti parlamendis. (Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija 2014: 11-12) 2014. aasta valimisse sattunud parlamendidebattide hulgas on ka üks debatt detsembrikuust, mil ametis oli juba 12. Seim. See tähendab seda, et debateerijate hulka lisandusid nii Südamest Lätile kui ka Läti Regioonide Bloki erakonnaliikmed. Mõlemad parteid võtavad küll debatist osa, aga kumbki ei konstrueeri

ühtegi julgeolekuohtu Lätile, seega 2014. aasta debattide analüüsis neid kahte parteid eraldi välja ei tooda.

Alljärgnev joonis 4 annab ülevaate Läti poliitikute aktiivsusest 2014. aasta julgeoleku- ja poliitikadebattidel. Kõige aktiivsemalt võttis debattidest osa erakond Koosmeel (56 korda), kelle tekstides esines 15 julgeolekuohtu. Talle järgnes kohe Ühtsus (40 korda). Kõige rohkem julgeolekuohte konstrueeris aga Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile (16 ohukuvandit), kes kõneles debattidel vaid 24 korda. Kõige mitteaktiivsemad julgeolekuteemadel oli Roheliste ja Talurahva Liit, kes rääkis julgeolekuohust vaid kolmel korral. Võib öelda, et erakondliku kuuluvusega poliitikud olid 2014. aastal üsna usinad julgeolekuteemadel kaasa rääkima, osaledes debattides 23 korral ning konstrueerides 13 ohukuvandit. Südamest Lätile ja Läti Regioonide Blokk osalesid vaid ühes 2014. aasta valimis olevas debatis, aga antud debatis ei konstrueerinud kumbki partei julgeolekuohtusid ega üritanud ohte julgeolekutustada. Oma kõnedes kasutas kõige rohkem julgeolekutustamist erakond Koosmeel. Roheliste ja Talurahva Liit ei kasutanud julgeolekutustamist kordagi ning Reformipartei ja Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile kõnedes esines seda vaid ühel korral.

Joonis 4. 11. ja 12. Seimi kuuluvate parteide ning muude poliitikute osavõtt julgeoleku- ja poliitikadebattidest.

Roheliste ja Talurahva Liit

Ka 2014. aastal ei paistnud Roheliste ja Talurahva Liit silma kui usin julgeolekustaja, konstrueerides vaid kaks sõjalist julgeolekuohtu ning ühe sotsiaalse ohu, mis on igati mõistetav, kuna oma valimisprogrammis nad ei pannud suurt rõhku julgeolekupoliitikale, vaid rõhused rohkem sotsiaalvaldkonnale ja Läti ühiskonna heaolule. Debattides olid ohud konstrueeritud nii Ukraina-Venemaa kriisi, venemeelse poliitika kui ka sotsiaalsfääri rahastuse kontekstis. Kõigi ohtude puhul nägid nad ohustatuna ehk referentobjektina Läti riiki, kuid lisaks mainiti ära ka Balti riigid ja Euroopa. Venemaad puudutavate julgeolekuprobleemide puhul peeti ohutekitajaks ehk referentssubjektiks Venemaad, keda nähti kui vaenlast Lätile. Sotsiaalse ohu puhul peeti ohutekitajaks sisevaenlast ehk Läti ühiskonda. Antud ohu likvideerimiseks pakkus erakond lahendusena välja sotsiaalsfääri rahastuse suurendamise. Mõlema militaarse ohu lahendusena pakkusid nad välja riigikaitse eelarve suurendamist, kuid arvasid, et abiks võib olla ka tihe koostöö liitlastega, mille töid nad ka oma valimisprogrammis välja. Julgeolekuohu konstrueerijateks olid erakonna tavaliiikmed, kelle kõned olid pikad ning üks poliitik rääkis emotsionaalselt ning teise kõne liigitus ebaselge alla, kuna tema kõnes võis kohata võrdsel määral nii ratsionaalset kui emotsionaalset kõnelemisviisi.

Koosmeel

Erakond Koosmeel oli kõige aktiivsem rääkimaks kaasa erinevatel julgeolekuteemadel ning konstrueeris seega väga mitmesuguseid ohukuvandeid. Kõige enam toodi kõnedes välja sotsiaalseid ohte, millele järgnesid poliitilised, militaarsed ja majanduslikud ohud ning üks oht liigitus ka kübersektori alla. Ohte konstrueeriti väga erinevate asjaolude raames, näiteks mitu korda räägiti nii venemeelsest poliitikast (sh Läti poliitikute propagandast) kui ka venevastasest poliitikast (sh sanktsioonidest Venemaale). Kõige enam ohukuvandeid konstrueeritigi Läti sisejulgeoleku raames, kõneldes mitme ohu puhul nii Läti valitsuse ebakompetentsusest, Läti ühiskonna lõhestatusest, ebakonkreetselt valitsuse deklaratsioonist, Läti demograafilistest probleemidest kui ka Läti ajaloo tundlikest kohtadest. Lisaks nägid nad debattides ohte ka Ukraina-Venemaa ning põgenikekriisi raames. Kui võtta antud teemavaldkonnad aluseks, võib öelda, et erakonna ohtude konstrueerimine ühtib partei valimisprogrammiga, kus nende valimislubadused on seotud näiteks ühiskonna lõimumise edendamisega ja

demograafiliste probleemide lahendamiseks. Lisaks oli programmis kirjas, et erakond on väga selle vastu, et poliitikud rõhuvad mingitele emotsionaalsetele ajaloolistele sündmustele, lootes seeläbi kasvatada oma populaarsust valijate seas.

Kõige sagedamini pidasid nad ohustatuks ehk referentobjektiks Läti riiki (10 korral). Mitu korda mainiti referentobjektina ka Läti ühiskonda ja Euroopat, ühes kõnes peeti ka Euroopat referentobjektiks. Kolmel korral ilmnes kõnedest, et eksisteerib küll oht, aga ei öeldud, kellele see oht on suunatud. Kõige suuremaks ohutekitajaks ehk referentsubjektiks peavad nad sisevaenlast, mainides ära nii venevastased Läti poliitikud, valitsus- ja parlamendiliikmed, Läti riigi ja ka lõhestunud ühiskonna. Viiel korral öeldi küll, et eksisteerib oht, aga ei toodud välja, kes on referentsubjekt. Mitmel korral nähti ka Venemaad kui vaenlast Lätile ning üks poliitik tõi muuhulgas ohutekitajana välja ka migrantid. Koosmeel on ainuke erakond, kes pidas 2014. aastal migrante ohuks.

Enamus juhtudel ei pakkunud erakond julgeolekuohtude konstrueerimisel mingeid konkreetseid lahendusi välja, aga üks poliitik pakkus oma mitmes kõnes välja, et Läti peaks tegema rohkem koostööd Venemaaga, teine pooldas hoopis koostööd Läti liitlastega. Ka erakonna põhiväärtuste hulka kuuluvad mitmepoolsed suhted ning nad on muuhulgas arvamusel, et Läti peaks hoidma soojaid suhteid Venemaaga. Üks parteiliige mainis oma kõnes, et Läti peaks suurendama oma panust riigikaitse-eelarvesse. Üks seaduseelnõu, mille debatis osalesid ka Koosmeele liikmed, puudutas NSVL ja Saksamaa Läti-vastaste agressioonide salgajate, õigustajate, ülistajate ja trivialiseerijate karistamist ning siinkohal ei pooldanud partei kriminaalseaduse muutmist ja antud seaduseelnõu vastuvõtmist, arvates, et see oleks julgeolekuohuks Läti riigile.

Koosmeel kasutas 2014. aasta debattides kõige enam julgeolekutustamismeetodit. Antud võtet kasutati võrdsel määral nii sõjaliste kui ka poliitiliste ohtude puhul ning üks kõne oli nii üldine, et ohtu on võimatu liigitada mingi kindla julgeolekusektori alla. Kõige rohkem julgeolekutustati Venemaad, keda nähti sageli kui partnerit, mis ühtib selgesti erakonna printsiipidega. Ka partei seimi fraktsiooni esimees Jānis Urbanovičs kuulus nende kõnelejate hulka ning lisaks julgeolekutustas ta ka Venemaa agente Lätis. Ühes kõnes julgeolekutustati ka poliitilist ohtu Läti rahvale, aga sealt ei selgunud, keda peeti referentsubjektiks. Parteiliikmete kõned olid pikad ning peaaegu kõigil juhtudel emotsionaalsed, aga kahel korral oli tegu ebaselge kõnelemisviisiga, kus kasutati võrdsel

määral emotsionaalset ja ratsionaalset kõnelemisviisi. Enamikel juhtudel rääkisid ohtudest erakonna tavalikmed, kuid julgeolekuohte töid välja ka eelpool mainitud Jānis Urbanovičs ning partei seimi fraktsiooni aseesimees Valērijs Agešinš.

Reformipartei

Reformipartei konstrueeris oma kõnedes kõige enam militaarseid ohte, kuid kahel korral ilmsid tekstides ka poliitilised, majanduslikud, sotsiaalsed ja küberohud. Paljudest julgeolekuohtudest räägiti Venemaa kontekstis. Näiteks neljal korral konstrueeriti oht Ukraina-Venemaa kriisi raames, kuid lisaks ilmsid ohukuvandid ka Venemaa militaarõppustest ja sisepoliitikast ning venemeelsest poliitikast Lätis kõneldes. Lisaks konstrueeriti ohte ka kollektiivse julgeoleku, emotsionaalsete ajalooliste sündmuste eitamise või ülistamise ning korrupsiooni kontekstis. Kõneleja pidas korrupsiooni samaaegselt võrdselt nii poliitiliseks, majanduslikuks kui ka sotsiaalseks julgeolekuohuks Läti riigile. Kuigi oma valimisprogrammis ei kasutanud nad ühelgi korral terminit „korrupsioon“, võis sealt ikkagi välja lugeda, et erakond soovib tuua rohkem läbipaistvust riigivalitsemisse ja luua efektiivne asutus, mis tegeleks riigisiseste probleemidega.

Referentobjektina domineeriski kõnedes Läti riik (üheksa korda), kuid ohustatuna nähti muuhulgas ka Läti rahvast ja maa-ala ning Euroopat. Enamikel kordadel, kui konstrueeriti julgeolekuoht, oli referentssubjektiks Venemaa (seitsmel korral), kellest räägiti negatiivsel toonil. Neljal korral öeldi küll, et eksisteerib oht, aga ei täpsustatud referentssubjekti. Lahendustena julgeolekuohtude kõrvaldamiseks pakkus partei kõige sagedamini välja tihedat koostööd liitlastega ning riigikaitse eelarve suurendamist, mida võis välja lugeda ka nende valimisprogrammist. Lisaks toodi lahenduste seas välja Läti osalemine välisoperatsioonidel, Ukraina aitamine, sanktsioonide kehtestamine Venemaale, propagandat edastavate telekanalite piiramine Lätis ja korrupsiooni vastu võitleva spetsiaalse organisatsiooni loomine. Majandusliku julgeolekuohu likvideerimiseks pidasid nad vajalikuks maagaasitarnete mitmekesistamist. Erakond kasutas ühes kõnes Ukraina ja Venemaa kriisist rääkides militaarse ohu puhul ka julgeolekutustamist, kus Venemaast kõneldi neutraalsel toonil, nähes temas samaaegselt nii partnerit kui ka vaenlast ning arvati, et Venemaa ei ole sõjaliseks ohuks Lätile, aga sama poliitik arvas, et Venemaa on Lätile ohuks nii majanduslikul kui ka kübersektori tasandil.

Kõigi debattides osalenute parteiliikmete kõned olid pikad, enamik neist emotsionaalsed, kuid üks kõne oli ebaselge ning üks ratsionaalne. Julgeoleku- ja poliitilistes debattides olid kõige sagedasemateks ohukonstrueerijateks erakonna tavaliiikmed, kuid oma kolmes kõnes mainis ka Zanda Kalniņa-Lukaševica, kes kõneaktide tegemise hetkel oli Reformipartei seimifraktsiooni esimees, julgeolekuohtusid ning kasutas ühes kõnes ka julgeolekutustamisvõtet.

Ühtsus

Ühtsuse liikmed võtsid küll üsna palju julgeoleku- ja poliitikadebattidel sõna, aga nad ei konstrueerinud debateerides väga palju julgeolekuohte (10 ohukuvandit). Ka oma 2011. aasta valimisprogrammis puudutasid nad minimaalselt julgeolekuteemasid. Kõige enam (viiel korral) rääkisid nad kõnedes militaarsetest ohtudest, kuid kolmel korral mainiti ka küberohtusid ning kahel korral nii poliitilisi ning üks kord ka sotsiaalset ohtu. Kõige enam ohukuvandeid oli kõnedes, mis puudutasid Ukraina-Venemaa kriisi, lisaks konstrueeriti mitmed julgeolekuohud Läti sisepoliitikast, sh depopulatsioonist, venemeelsest poliitikast ning korrupsioonist rääkides. Üheks nende valimislubaduseks oligi võitlus korrupsiooni vastu.

Valimisprogrammist selgus, et erakond väärtustab väga Läti iseseisvust, seega on mõistetav, et kõigi ohtude puhul nägid nad debattides referentobjektina Läti riiki, kuid lisaks mainiti ka Baltimaid, Venemaa naaberriike, Läänemere regiooni, Euroopat, kogu maailma ja muid riike, jättes täpsustamata, mis maid selle all mõeldi. Kõige rohkem peeti referentssubjektiks ehk ohutekitajaks Venemaad, keda kõik julgeolekustajad nägid kui vaenlast. Tegu on ainukese parteiga, mis ütles, et Venemaa on ohuks ka Venemaale iseendale. Kahe ohu puhul peeti selle tekitajaks sisevaenlast, mille all mainiti ära nii Läti riik kui valitsus. Mitmel korral ei olnud võimalik üheselt määratleda, keda peeti kõnes ohutekitajaks. Ühel korral mainiti referentssubjektina ka välisvaenlast, kelle all peeti silmas Venemaa poliitiku. Enamikel juhtudel ei pakkunud partei konkreetseid lahendusi julgeolekuohtude kõrvaldamiseks, kuid kõige populaarsemateks lahendusteks oli koostöö liitlastega ja riigikaitse-eelarve suurendamine. Ka oma valimisprogrammis pidasid nad väga oluliseks Läti koostööd Euroopa Liidu ja NATO-ga. Lisaks arvasid nad, et kasuks tuleb Läti osalemine välisoperatsioonidel, Venemaa survestamine ja heidutamine, OECD-sse astumine ning propagandat edastavate telekanalite ärakeelamine Lätis. Ühtsus

Julgeolekutustas ka kaht militaarset ohtu, väites, et nii Venemaa kui ka terrorism ei ohusta sõjaliselt Läti riiki ning ühe poliitilise ohu Läti riigile, kust ei selgunudki, keda või mida peeti ohutekitajaks. Kõik antud erakonna kõned, kus konstrueeriti julgeolekuohte, olid pikad ning enamus neist ka emotsionaalsed, kuid lisaks oli antud erakonnal ka teistest parteidest enam ratsionaalseid kõnesid ning üks kõne liigitus ebaselge kõnelemisviisi alla. Enamikel juhtudel olid julgeolekustajateks tavalised erakonnaliikmed, kuid ühe julgeolekuohu konstrueeris ka erakonna Ühtsus parlamendifraktsiooni aseesimees Lolita Čigāne.

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile konstrueeris oma kõnedes kõige enam poliitilisi ohte (kuus ohukuvandit) ning neljal korral ka militaarseid ja küberohte, lisaks leidis kõnedes ka kaks sotsiaalset ning üks majanduslik oht. Kõik ohukuvandid olid loodud Venemaaga seoses – kõige enam domineerisid teemavaldkondadest venemeelne poliitika Lätis ja Ukraina-Venemaa konflikt, kuid üks poliitika keskendus Venemaa militaarõppuste teemale. Lisaks figureerisid teemadena ka infosõda, Läti ühiskonna integreerumine ning Läti ajaloo võltsimine, mis puudutas NSVL ja Saksamaa agressiooni. Ka nende 2011. aasta valimisprogrammis oli tajutav erakonna venevastatus.

Referentobjektina domineeris ülekaalukalt (15 korda) Läti riik, kahel korral mainiti ka Läti rahvast ning mõni pidas referentobjektiks ka Balti riike ja kogu regiooni ning ühe ohu puhul oli referentobjekt üheselt määratlematu. Kuueteistkümnest välja toodud ohukuvandist peeti viieteistkümnel korral ohutekitajaks ehk referentsubjektiks Venemaad, kellesse suhtuti negatiivselt. Lisaks mainiti ohutekitajana mitmel korral ka sise- ja välisvaenlast. Sisevaenlase all vihjati näiteks Euroopa Parlamendi kuuluvale Läti poliitikule, ära mainiti ka Vene organisatsioonide Läti filiaalid ja lõhestunud ühiskond. Antud referentsubjektide välja toomine ohtude konstrueerimisel on igati loogiline käesoleva partei puhul, kuna ka nende valimisprogrammist ilmnis venemeelse poliitika vastatus. Välisvaenlase all nimetati kahel korral näiteks Venemaa investoreid, lisaks veel Venemaa saatkonda Lätis ja Venemaa parteid, kuid ei täpsustatud, mis erakonda poliitika mõtles. Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile pakkus välja väga palju erinevaid lahendusi julgeolekuohtude kõrvaldamiseks. Kõige enam pandi rõhku kollektiivsele julgeolekule ehk arvati, et Läti peab tegema koostööd liitlastega, lisaks mainiti mitmel korral ka

kaitserahastuse suurendamist, riigikaitse tugevdamist, elamislubade andmise peatamist Vene kodanikele, mis oli ka nende üheks valimislubaduseks 2011. aasta parlamendivalimistel, maksimaalse läbipaistvuse tagamist mitteriiklikele organisatsioonidele minevate välisinvesteeringute osas ning nende piiramist. Lahendustena käis debattides läbi veel ka Ukraina aitamine, valitsusest venemeelsete poliitikute eemaldamine, mida nad lubasid ka 2011. aastal oma valijatele ning lätikeelse riikliku ja ühtsustatud haridussüsteemi loomine. Küberohtude lahendustena pakuti välja näiteks regulaarsed monitooringud Läti meediaruumis ja propagandat edastavate telekanalite ärakeelamine Lätis. Partei üritas julgeolekutustada vaid ühe sõjalise ohu, kus väideti, et islamistid ei ole ohuks Läti riigile. Peaaegu kõik kõned olid pikad ja emotsionaalsed – debattides esines vaid üks ebaselge ja üks ratsionaalne kõne. Enamus ohukonstrueerijaid olid erakonna tavaliiikmed, kuid ühe ohu julgeolekustas ka Gaidis Bērziņš, kes oli kõneakti tegemise hetkel erakonna parteifraktsiooni aseesimees.

Erakondliku kuuluvuseta poliitikud

Debattidel osalesid mitmed erakondliku kuuluvuseta poliitikud, kuhu kuulusid nii mitmed ministrid kui ka poliitikud, kes kõneakti tegemise hetkel ei kuulunud parasjagu ühegi erakonna parlamendifraktsiooni. Erakondliku kuuluvuseta poliitikud konstrueerisid mitmeid julgeolekuohtusid. Julgeolekudebatis, kus välisminister Edgars Rinkēvičs rääkis Läti välispoliitika teemal, võttis ta sõna mitmel korral. Ühes sõnavõtus mainis ta, et Venemaa kujutab endast poliitilist ohtu nii Läti riigile kui ka kogu Euroopale ning antud olukorra lahendusena nägi ta suuremat koostööd Venemaaga. Teises sõnavõtus keskendus ta Läti ja Venemaa suhetele ning üritas seekord hoopis julgeolekutustada Venemaad, arvates, et Venemaa ei ole sõjaliseks julgeolekuohuks Läti riigile. Mõni kuu hiljem, peaministri iga-aastase rahvuslikku julgeolekut puudutava kõne ajal rääkis ta juba teist juttu ja suhtus tunduvalt negatiivsemalt Venemaasse, tuues välja Venemaa kui sõjalise ohu nii Läti riigile kui ka Euroopale.

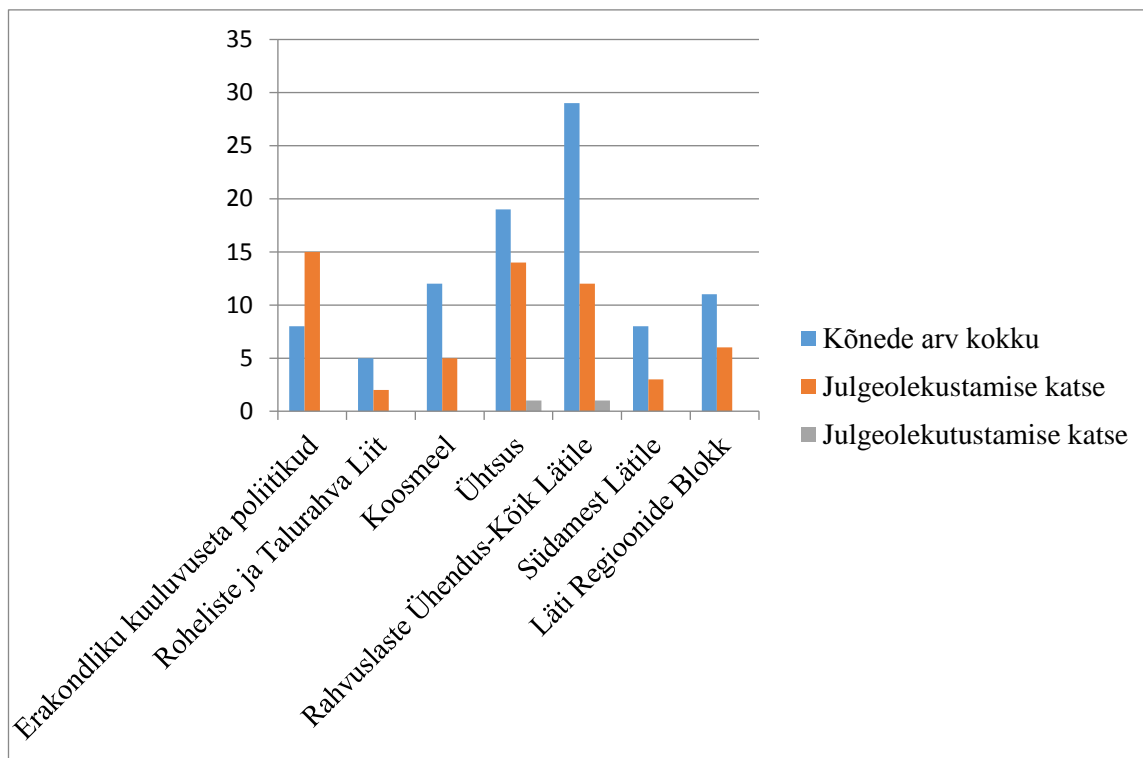
Peaminister Laimdota Straujuma tõi oma kõnes välja ohte nii Venemaa-Ukraina konflikti, venemeelse poliitika, terrorismi ja narkootiliste ainete ebaseadusliku leviku raames. Tegu oli pika ja ratsionaalse kõnega, kus kõige sagedamini nähti ohustatuna ehk referentobjektina Läti riiki ja rahvast, kuid ära mainiti ka Balti riigid, Euroopa ja Läti liitlased. Kõige rohkem pidas Straujuma ohuks Venemaad kui vaenlast, lisaks tõi ta mitu

korda välja ka sisevaenlase, kelle all ta pidas silmas näiteks Venemaa poolt finantseeritud mitteriiklikke organisatsioone ja muid venemeelseid Läti institutsioone. Narkootiliste ja psühhotroopsete ainete levikut pidas ta julgeolekuohuks nii Läti riigile kui ka rahvale, aga ta ei maininud, kes on antud ohu puhul konkreetne referentssubjekt ehk ohutekitaja. Ohtude likvideerimiseks tõi ta mitu korda lahendustena välja koostööd liitlastega ja osalemist välismissioonidel, kuid pidas oluliseks ka riigikaitse rahastuse suurendamist, riigikaitse tugevdamist ning samuti Ukraina aitamist. Küberohtudega võitlemiseks pakkus ta välja, et valitsus peaks tegema rohkem koostööd Läti vähemusrahvaste organisatsioonidega, tugevdama inforuumi, ja kaasama rohkem meediat integratsiooniprotsessidesse.

Kaitseminister Raimonds Vējonis ei pidanud Venemaa-Ukraina kriisi puudutavas julgeolekudebatis Venemaad sõjaliseks ohuks Läti riigile tänu NATO suurele kaitsele, kuid rõhutas, et Läti peab tõstma oma kaitse-eelarvet. Samas debatis ta tõi hoopis referentssubjektidena välja Läti riigiametnikud, keda ta pidas ohuks nii Läti riigile kui ka NATO-le ning ka lõhestunud Läti ühiskonda, mis ohustab Läti riiki.

2015. aasta debatiid

2015. aastast sobitus valimisse vaid kuus julgeoleku- ja poliitikaalast debatti. Debattide hulgas oli kaks ministrikõnet (välisminister Edgars Rinkēvičsē välispoliitikaalane kõne ning peaministri Laimdota Straujuma kõne Läti arengu kohta) ning mitmed seaduseelnõud, mis puudutasid varjupaiga andmist, rahvuslikku julgeolekukontseptsiooni, rahvusvahelisi ja riiklikke sanktsioone ning immigratsiooni. Vaadates 2004. ja 2014. aasta debatte, siis 2015. aastal polnud 12. Seimi kuuluvad erakonnad enam nii aktiivsed julgeolekualastel teemadel kaasa rääkima (vt joonis 5). Kõige rohkem võttis debattidest osa Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile (29 kõnet) ning järjekordselt oli kõige mitteaktiivsemaks parteiks Roheliste ja Talurahva Liit (viis kõnet), kes mainis ära vaid kaks julgeolekuohtu. Kõige rohkem julgeolekuohte konstrueerisid aga erakondliku kuuluvuseta poliitikud (15 ohukuvandit), kelle hulka kuulusid mitmed ministrid. Veidi vähem kasutasid julgeolekustamist Ühtsuse (14 julgeolekuohtu) ja Rahvuslaste Ühenduse-Kõik Lätile liikmed (12 ohtu). Debattide jooksul julgeolekutustati vaid kaks ohtu – seda tegid nii Ühtsuse liige kui ka Rahvuslaste Ühenduse-Kõik Lätile deputaat.

Joonis 5. 12. seimi kuuluvate parteide ja muude poliitikute osavõtt julgeoleku- ja poliitikadebattidest.

Roheliste ja Talurahva Liit

Nagu ka juba eelpool mainitud, ei näidanud Roheliste ja Talurahva Liit ka 2015. aastal erilist aktiivsust julgeolekuteemadel debateerimisel. Erakonnaliikmetest konstrueeris üks poliitik kaks julgeolekuohtu – sõjalise ja majandusliku. Militaarset ohtu nähti terrorismi raames, kus ohutekitajaks on terroristid ja referentobjektiks Euroopa. Lahendust antud ohule välja ei toodud. Venemaa näol nähti Ukraina-Venemaa kriisi kontekstis majanduslikku ohtu nii Läti riigile kui ka rahvale. Venemaast räägiti neutraalsel toonil – mõisteti, et tegu on küll vaenuliku naaberriigiga, aga samas arvati, et tuleb hoida diplomaatilisi suhteid Venemaaga, mida peeti ka üheks julgeolekuohu lahenduseks. Lisaks loodetakse ka kollektiivse julgeoleku näol abi julgeolekuohu kõrvaldamiseks. Poliitiku kõne oli pikk ja ta kasutas selle üsna võrdselt määral nii emotsionaalset kui ka ratsionaalset kõnelemisviisi.

Koosmeel

2015. aastal oli Koosmeel julgeolekuteemadel kaasrääkimisel tunduvalt tagasihoidlikum kui 2004. või 2014. aastal. 2015. aasta debattides konstrueeris Koosmeel vaid viis julgeolekuohtu, millest enamus olid sõjalised ohud, kuid kahe puhul oli tegu sotsiaalsete

ohtudega. Ohtudest räägiti kahel korral nii terrorismi kui ka põgenikekriisi kontekstis, lisaks kõneldi ka etnilistest rühmadest Lätis, Läti ühiskonna lõimumisest ja valitsuse ebakompetentsusest. Peamiselt (kuuel korral) oli referentobjektina välja toodud Läti riik, kuid ohtusid nähti ka Läti rahvale, Euroopale ja kogu maailmale. Kõige sagedamini (kolmel korral) toodi ohutekitajana välja terroriste, kahel korral mainiti sisevaenlast, kelle all mõeldi Läti valitsust ja poliitikuid ning ühe referentssubjektina nimetati põgenikke. Kõneldes integratsiooni puudutavast ohust, nägi erakond lahendusena multikultuurse haridussüsteemi loomist. Lisaks arvati, et Lätis on vajalik läbi viia korralik julgeolekuohtude ja lahenduste analüüs, muuhulgas pooldati Läti tihedat koostööd liitlastega. Mis puudutab põgenikekriisi, siis ühe julgeolekuohu lahendusena mainiti, et Läti peaks aktiivsemalt välja astuma oma põgenikepoliitika-alaste seisukohtade eest. Mitmele julgeolekuohule ei näinud erakond ühtki lahendust. Kõik erakonnaliikmete kõned olid pikad ning enamus neist ka emotsionaalsed, kahel korral oli märgata aga ebaselget kõnelemisviisi. Peamiselt olid ohukonstrueerijateks partei tavalised liikmed, kuid ühel korral tõi ohukuvandi välja ka Koosmeele parlamendifraktsiooni aseesimees Valērijs Agesins.

Ühtsus

Ühtsus julgeolekustas parteidest kõige enam julgeolekuohtusid. Kõige enam konstrueeriti küberohte (kuus korda), neljal korral räägiti sõjalistest julgeolekuohtudest, kolmel korral nii sotsiaalsetest kui poliitilistest ohtudest. Ohte nähti kõige enam terrorismi kontekstis (viis korda), kuid sageli kõneldi ohtudest ka propaganda ja infosõja raames, kolmel korral räägiti põgenikekriisist, kahel korral mainiti korrupsiooni ja valitsuse ebakompetentsust. Vaid üks oht konstrueeriti Ukraina-Venemaa kriisi raames. Referentobjektina domineeris ülekaalukalt Läti riik (12 korda), neljal korral toodi referentobjektina välja nii Euroopa kui ka kogu maailm, lisaks mainiti ära ka Baltiriigid ja Läti inforuum. Kõige enam ehk seitsmel korral konstrueeriti referentssubjektina terroriste. Kui teised erakonnad nägid küberohtude tekitajana sageli igasuguseid muid referentssubjekte, siis Ühtsus tõi ainukesena välja ka terroristid, nimetades konkreetselt küberohu referentssubjektina ära terroristlikud rühmitused Al Qaeda ja ISIS-e. Paljudel juhtudel (viiel korral) nähti ka Venemaad kui vaenlast ja ohutekitajat. Kahe ohu puhul toodi ohutekitajana välja ka sisevaenlane, kelle all peeti silmas nii Läti ametiisikuid kui ka kogu Läti ühiskonda.

Enamus julgeolekuohte oli konstrueeritud kõrgemate erakonnaliikmete poolt. Näiteks pooled ehk seitse julgeolekuohtu oli välja toodud Ühtsuse parlamendifraktsiooni esimehe Solvita Abolriņa poolt. Lisaks julgeolekutustas ta ka ühe julgeolekuohtu, väites, et Venemaa ei kujuta sõjalist ohtu Läti riigile. Ka Edvards Smiltēns, kes oli kõneakti tegemise hetkel Ühtsuse seimifraktsiooni aseesimees, mainis oma kõnes ära ühe julgeolekuohtu. Nimelt ta pidas korrupsiooni probleemiks Läti riigis ja sellega seoses arvas ta, et sisevaenlane on poliitiliseks ohuks Läti riigile. Kõik käesoleva erakonna kõned olid pikad ja julgeolekuohtude konstrueerimisel kasutati erinevaid kõnelemisviise, aga domineerima jäid emotsionaalsed kõned.

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile

Kui võrrelda erakondade aktiivsust julgeolekuohtude konstrueerimisel, siis võib öelda, et Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile konstrueeris üsna palju julgeolekuohte (12 ohukuvandit). Lisaks üritati julgeolekutustada ka üks poliitiline julgeolekuoht sanktsioonide kehtestamise raames. Kõige enam nähti ohte Ukraina-Venemaa kriisi (viiel korral) ning propaganda (neljal korral) raames. Lisaks kõneldi ka venemeelsest poliitikast ja elamislubade andmisest välismaalastele. Erakond tõi kõige enam välja küberohte (viis ohtu), kolm sõjalist ohtu, kaks majanduslikku ning ühe poliitilise ja sotsiaalse ohtu. Kõige enam ohte nähti Läti riigile (11 ohtu), neljal korral mainiti Euroopat kui referentobjekti ning välja toodi ka Läti majandus ja inforuum. Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile on ainuke partei, kes tõi 2015. aasta debattides referentobjektina välja Läti liitlased, mainides veel eraldi ka NATO liikmesriigid ära. Kõige suuremaks ohuks ehk referentssubjektiks peeti Venemaad, kes toodi välja kümnel korral. Kahel korral nähti ohutekitajana välisvaenlast, kelle all peeti silmas nii välismaalasi üldiselt kui ka Vene ja endise Nõukogude Liidu kodanikke konkreetselt. Erinevalt teistest erakondadest julgeolekutustas antud partei sisevaenlase, täpsemalt Läti valitsuse, keda ei nähtud kui poliitilist ohtu Läti riigile.

Debattide analüüsis selgus, et immigratsiooniseadust puudutavas debatis osalesid enamjaolt ainult Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile liikmed (üheksa kõnet), vaid üks kõneleja kuulus teise erakonda. Antud debatis räägiti ohtudest välismaalastele ajutiste elamislubade andmise kontekstis, mis on nende puhul loogiline samm, kuna ka nende valimisprogrammist väljendub erakonna vastumeelsus Lätist kinnisvara ostnutele

võõramaalastele ajutise elamisloa andmise osas. Nende arvates on see nii majanduslikuks kui sotsiaalseks ohuks laiemalt nii Läti riigile kuid kitsamalt ka Läti majandusele.

Antud erakond oli üsna põhjalik toomaks välja erinevaid lahendusi julgeolekuohtudele. Näiteks küberohu lahendustena mainiti kvaliteetse venekeelse Euroopa meediakanali loomist ning üleüldist meediaruumi tugevdamist; riiklikul, EL-i ja NATO tasandil hübriidsõja vastase plaani loomist; Läti mittekodanike ja Krimmis elavate tatarlaste õiguste edendamist ning rahvuslike sanktsioonide kasutamist ja ka sanktsioonideseadusesse propaganda piiramise mehhanismide lisamist. Sõjalise ja poliitilise ohu puhul peeti oluliseks kollektiivset julgeolekut. Militaarsete ohtude lahendustena nähti ka Ukraina aitamist, Ukrainas võitlevate Venemaa rühmituste defineerimist terroristlike organisatsioonidena, suuremat kontrolli Läti riigi ja Venemaa ettevõtete vaheliste majanduslike tehingute üle. Majandusliku julgeolekuohu vastu aitaks erakonna arvates Euroopa Liidu kolmanda energeetikapaketi sisseviimine ja korraliku kontrolli läbiviimine välisinvesteeringute üle. Sotsiaalse julgeolekuohu vastu aitaks, kui Läti ei annaks nii kergekäeliselt elamislubasid neile, kes ostavad Lätist kinnisvara. Mitme ohu puhul ei toodud ühtegi lahendust välja. Kõik julgeolekuohu konstrueerijad olid partei tavaliiikmed ning nende kõned oli pikad ja enamjaolt emotsionaalsed. Harvadel juhtudel esines nii ratsionaalset kui ebaselget kõnelemist.

Südamest Lätile

Südamest Lätile konstrueeris 2015. aastal kolm julgeolekuohtu. Seda tehti kahel korral sanktsioonide ning üks kord põgenike kriisi kontekstis. Referentobjektiks oli kahel juhul Läti rahvas ning üks kord toodi ka Läti riik välja. Ohutekitajana ehk referentssubjektina toodi välja nii põgenikud, terroristid kui ka sisevaenlane. Kusjuures põgenikke ja terroriste peeti samal ajal nii militaarseteks kui ka sotsiaalseks julgeolekuohuks Läti riigile. Antud julgeolekuohu lahendusena nähti valitsuse tööd. Täpsemalt nad soovisid, et valitsus lubaks seimil osaleda põgenikke puudutavate küsimuste lahendamisel. Erakonna parlamendifraktsiooni aseesimees Gunārs Kūtris rääkis oma kahes kõnes sanktsioonide kehtestamisest ning nägi sel puhul Läti valitsust nii majandusliku kui poliitilise ohuna Läti rahvale. Lahendusena antud julgeolekuohule nägi ta tegevuskava loomist, et likvideerida sanktsioonide sisseviimisel tekkinud kahjusid. Mõlemad erakonna ohukonstrueerijad rääkisid pikalt ja emotsionaalselt.

Läti Regioonide Blokk

Läti Regioonide Blokk tõi debattides välja kuus julgeolekuohtu, millest kolm liigituvad kübersektori alla, kahe all nähti nii poliitilisi kui sotsiaalseid ohtu, lisaks toodi välja ka majanduslik oht. Ohtudest räägiti kahel korral infosõja raames, lisaks käisid teemadena läbi veel venemeelne poliitika, korruptsioon, Läti poliitikute ebakompetentsus ja propaganda. Neljal korral oli võrdselt referentobjektiks nii Läti riik kui rahvas, kuid ohustatuna nähti ka Läti inforuumi ja majandust. Kõige sagedamini (kolmel korral) peeti referentssubjektiks Venemaad, kellest räägiti negatiivsel toonil. Lisaks mainiti kahel korral ära nii välisvaenlane, sh väliseriteenistused ning ka sisevaenlane, kelle all mõeldi Läti poliitikud. Ühel korral polnud referentssubjekti võimalik üheselt määratleda.

Erakond nägi korruptsiooni samaaegselt nii poliitilise (ebausad valimised), sotsiaalse (ühiskonna lõhestatus) kui ka majandusliku ohuna (konkurents). Üks poliitik tõi referentssubjektina välja sisevaenlase ehk Läti poliitikud, keda ta nägi ohuna nii korruptsiooni kui ka valitsuse ebakompetentsuse raames. Lahendusena nägi ta suuremat kommunikatsiooni poliitikute ja ühiskonna vahel. Kõik kõned, mis sisaldasid ohukuvandit, olid pikad ja emotsionaalsed ning kõik kõnelejad liigituvad erakonna tavaliikmete kategooriasse.

Erakondliku kuuluvuseta poliitikud

Erinevate ministrite kõnede puhul oli debattides märgata, et nad rääkisid küll erinevatest julgeolekuohtudest, aga nad vältisid vahepeal neid konstrueerimast otse Läti riigile kui referentobjektile, vaid mainisid igasuguseid muid referentobjekte (nt Euroopa, maailm jms), aga samal ajal pakkusid välja lahendusi, mida ka Läti peaks tegema ohu kõrvaldamiseks. Debattides välja toodud referentobjektidest domineeris Euroopa (nimetati kaheksal korral), sellele järgnes Läti, mida mainiti seitsmel korral. Kõige enam konstrueeriti militaarseid ohte (kaheksal korral). Julgeolekuohtude lahenduste seas domineeris tihe koostöö liitlastega, mis mainiti ära kümnel korral. Kõik kõned olid pikad ning enamuse puhul kasutati ebaselget kõnelemisviisi ning ühel korral oli tegu ratsionaalse kõnega.

Oma iga-aastases kõnes välispoliitika teemadel kõneles välisminister Edgars Rinkēvičs ohtudest nii Venemaa-Ukraina kriisi, Venemaa propaganda kui ka terrorismi kontekstis.

Ta tõi välja kahel korral Venemaa kui referentsubjekti, pidades teda nii sõjaliseks kui ka küberohuks. Lisaks tõi ta välja ka terrorismi kui ohu Euroopale. Ohtude konstrueerimisel tõi ta vaid ühel korral välja Läti referentobjektina, aga kõigi ohtude puhul pidas referentobjektiks Euroopat, kuid mainis ära ka Venemaa naabrid ning Euroopa Liidu transatlantilised liitlased. Kõikide ohtude lahendusena nägi ta kollektiivset julgeolekut, kuid tõi välja ka Läti riigikaitse-eelarve suurendamise, osalemise välismissioonidel, Ukraina aitamise, Venemaa survekamise ning meediaruumi tugevdamise (nt pakkudes ajakirjanikele väljaõpet). Sama debati teises kõnes mainis ta ka terrorismi kui eksistentsiaalselt ohtu, aga ta kõne oli nii üldine, et ta ei defineerinudki täpselt, keda terroristid ohustavad. Tema mõlemad kõned oli pikad ning nendes esines nii emotsionaalsust kui ka ratsionaalsust.

Ka kaitseminister Raimonds Vējonis kõne oli väga sarnaselt üles ehitatud – see oli pikk ja ebaselge, ta tõi ka rohkem referentobjektina Euroopat kui Lätit välja ja loetles samad ohud, ainukese erinevusena, et ta rääkis küll hübriidsõjast Ukraina-Venemaa kriisi kontekstis, aga ei nimetanud otseselt küberohu tekitajat Lätile ja Euroopale. Ka Vējonise jaoks on väga oluliseks lahenduseks tihe koostöö liitlastega ja kaitsekulutuste suurendamine, aga ta pakkus lahendusena välja ka sõdurite arvu suurendamise.

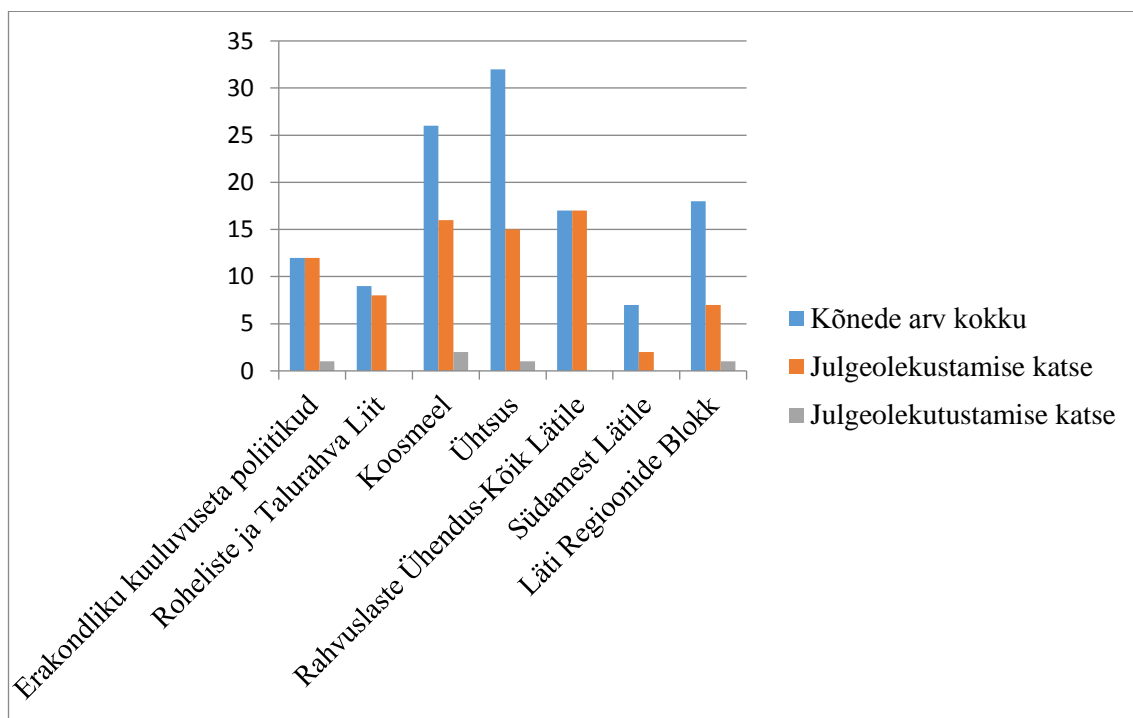
Peaminister Laimdota Straujuma rääkis oma Läti arengut puudutavas kõnes julgeolekust nii Venemaa-Ukraina kui ka põgenike kriisis ning terrorismis kontekstis. Ka tema hoidus enamasti avalikult Läti riigile ohtude konstrueerimisest, tuues välja ohutekitajana vaid põgenikud kui poliitilise ohu Läti riigile, mainides referentobjektina ära ka Euroopa. Sõjaliseks ohuks pidas ta terroriste ja Venemaad. Terroristide puhul tõi ta referentobjektina välja nii Euroopa kui terve maailma, kuid Venemaa puhul ei mainitudki konkreetset referentobjekti. Kuigi peaminister ei maininud konkreetseid sõjalisi ohte Läti riigile, näeb ta sõjaliste ohtude lahendusena Läti koostööd liitlastega, riigikaitse-eelarve suurendamist, riigikaitse üleüldist tugevdamist. Mis puudutab Ukraina-Venemaa kriisi, arvab ta, et Läti peab toetama Ukrainat ja kehtestama Venemaale sanktsioone. Põgenike probleemide lahendamiseks pakkus ta välja, et peab tugevdama kontrolli Euroopa Liidu piiridel ning muutmist vajab ka EL-i migratsioonipoliitika. Tema kõne oli pikk ning selles esines võrdsel määral nii emotsionaalsust kui ratsionaalset kõnelemisviisi.

Rahvusliku julgeolekukontseptsiooni kohta pidas pika, sisuka ja ratsioonalse kõne Evika Siliņa, kes on parlamentaarne sekretär siseministeeriumi juures. Ta konstrueeris kõikidesse julgeolekusektoritesse (v.a keskkonnasektorisse) kuuluvad julgeolekuohud, tuues referentobjektidena välja peamiselt Läti riigi, kuid ka Läti rahva, majanduse, inforuumi ning lisaks mainis veel ära ka Euroopa. Kahel korral pidas ta ohutekitajaks Venemaad, kellest rääkis negatiivsel toonil, kuid ka välisvaenlast, kelle all mõtles ta välisinvestoreid ja välisriikide luure- ja julgeolekuteenistusi. Lisaks tõi ta referentsubjektide seas välja ka terroristid ja põgenikud. Siliņa oli oma kõnes väga põhjalik ja tõi välja mitmeid lahendusi julgeolekuohtude kõrvaldamiseks. Näiteks nägi ta mitme ohu puhul lahendusena kollektiivset julgeolekut ja riigikaitse tugevdamist, kuid pidas oluliseks ka kaitsekulutuste suurendamist, osalemist välismissioonidel, põgenikepoliitika täiustamist, suuremat kontrolli ajutiste elamislubade andmise üle ja kauakestva integratsioonipoliitika arendamist ja elluviimist. Küberohtude likvideerimiseks pakkus ta välja efektiivset massimeedia monitooringu loomist, suuremat kommerts- ja kaabeltelevisiooni valikut ning meediaalase hariduse edendamist. Majandusliku ohu lahendusena nägi ta kontrolli suurendamist välisinvesteeringute üle, alternatiivsete energiaallikate leidmist Lätile ning transiitkaubanduse suurendamist.

2016. aasta debattid

2016. aasta julgeoleku- ja poliitikadebattidest sattus kriteeriumide täitmise alusel valimisse kaheksa debatti. Debattide hulgas olid erinevad kõned, näiteks rahvusliku julgeoleku olukorra kohta, välisministeeriumi ja valitsuse poolt kordasaadetu ja tulevaste plaanide kohta. Kaks debatti olid kriminaalseaduste ning üks riigikaitse muudatuste kohta. Lisaks hõlmasid debattid ka rahvusliku julgeolekukontseptsiooni ja 2017. aasta riigieelarve seaduseelnõude paketi kinnitamist. Joonis 6 kirjeldab täpsemalt, mis erakonnad ja kui palju debattidelt osa võtsid ning mitu korda nad üritasid julgeolekustamist või julgeolekutustamist läbi viia. Kõige aktiivsemaks erakonnaks ehk enim võttis 2016. aasta debattidel sõna Ühtsus (32 kõnet) ning erinevalt eelnevatest aastatest, oli mitteaktiivseimaks parteiks seekord Südamest Lätile (seitse kõnet). Kõige enam julgeolekuohte konstrueeris Koosmeel (16 ohukuvandit) ning ka julgeolekutustamist kasutas ta enim (kahel korral). Üleüldiselt julgeolekutustati ohte väga harva ehk terve aasta peale julgeolekutustati viis ohtu – lisaks Koosmeelele tegid seda ka

üks erakondliku kuuluvuseta poliitik (siseminister Rihards Kozlovskis) ja partei Lāti Reģionu Bloks.

Joonis 6. 12. Seimi kuuluvate parteide ja muude poliitikute osavõtt julgeoleku- ja poliitikadebattidest.

Roheliste ja Talurahva Liit

Vaadates 2016. aasta julgeoleku- ja poliitikadebatte, võib öelda, et Roheliste ja Talurahva Liit oli aktiivsem kaasa rääkimast julgeolekuteemadel kui eelpool väljatoodud varasematel aastatel. 2016. aastal konstrueeris erakond kaheksa julgeolekuohtu. Kõige rohkem toodi välja sõjalisi ohte (viiel korral), kuid kahel korral esines kõnedes poliitiline julgeolekuoht ning ära mainiti ka sotsiaalne ja küberoht. Kahel korral räägiti ohtudest nii Ukraina-Venemaa kui ka põgenike kriisi kontekstis. Lisaks räägiti ka infosõjast, terrorismist, riigikaitse-eelarvest ja Lāti elanike teenimisest välisriikide sõjaväes. Kõige enam nähti ohustatuna ehk referentobjektina Lāti riiki (viiel korral), kuid kahel korral mainiti ka Euroopat. Lisaks esinesid kõnedes referentobjektidena ka kogu maailm ja globaalne foruüm ning ka NSVL riigid. Ühe ohu puhul ei olnud arusaadav, keda või mida peetakse ohustatuks. Kõige sagedamini toodi ohu konstrueerimisel referentsubjektina välja Venemaa kui vaenlane, kuid ohutekitajana mainiti ära ka põgenikud, terroristid, relvatootjad ning ka sisevaenlane (Lāti partisanid) ja välisvaenlane, mille all mõeldi osasid Euroopa riike, aga ei täpsustatud milliseid.

Enamikel juhtudel ei osanud erakond pakkuda välja konkreetseid lahendusi julgeolekuohtude kõrvaldamiseks, kuid ära mainiti näiteks riigikaitse tugevdamine, millele oli nende 2014. aasta valimisprogrammis suurt tähelepanu pööratud. Lisaks toodi lahendustena välja ka suurem kontrolli seadmine Euroopa Liidu piiridele, terrorismi puudutavate diplomaatiliste kõneluste pidamine ja relvatööstusele mittepanustamine. Valimisprogrammis oli partei eesmärkideks ka kaitsekulutuste tõstmine ning aktiivne koostöö liitlastega, aga erakonnaliikmete kõnedes antud punktid ei kajastunud. Debattides olid julgeolekuohtude konstrueerijateks vaid erakonna tavaliiikmed, kus kõigi kõned olid pikad. Peaaegu alati kõneldi ohtudest emotsionaalselt, kuid vaid ühe kõne puhul oli tegu ebaselge kõnelemisviisiga, kus räägiti nii emotsionaalsel kui ratsionaalsel toonil.

Koosmeel

Koosmeel võttis aktiivselt sõna julgeoleku- ja poliitikadebattidel ning tõi välja kõige rohkem ehk kuusteist ohukuvandit. Kõige sagedamini ehk kolmel korral räägiti ohtudest nii Ukraina-Venemaa kriisi kui ka terrorismi kontekstis. Mitmel korral kõneldi ka põgenike kriisist, valitsuse ebakompetentsusest, kriminaalseaduse muutmisest ja kaitsekuludest. Lisaks kõneldi ka ühiskonna lõhestatusest, mis on igati loogiline antud erakonna puhul, kuna nende üheks eesmärgiks on lõimunud ühiskond. Võttes aluseks välja toodud kontekstid, konstrueeris erakond võrdsel määral ehk kuuel korral nii militaarseid kui poliitilisi julgeolekuohte, neile järgnesid sotsiaalsed julgeolekuohud. Kahel korral mainiti küberohte ning üks kord toodi välja ka majanduslik oht. Referentobjektina domineeris ohu konstrueerimisel ülekaalukalt Läti riik, mida nimetati 11 korda. Kuuel korral käis kõnedes referentobjektina läbi ka Läti rahvas, lisaks mainiti ka Euroopat ja kogu maailma. Ühe ohu puhul ei olnud võimalik kindlaks teha, keda või mida see ohustab.

Käesolev partei pidas suurimaks ohutekitajaks ehk referentssubjektiks sisevaenlast, mida mainiti viiel korral. Sisevaenlase all nimetati enamus kordadel Läti valitsust, aga üks poliitik pakkus referentssubjektiks Läti poliitilist eliiti. Siinkohal on näha, et ohtude konstrueerimine ühtib partei põhimõtetega, kuna ka nende valimisprogrammis on puudutatud valitsuse problemaatikat, kritiseerides Läti poliitikute venemeelsust. Sisevaenlasele järgnesid mainitud kordade arvu alusel terroristid ja Venemaa (kolmel

korral), kellest räägiti vaid negatiivse tooniga. Kuigi valimisprogrammis on rõhutatud, et Läti peaks võtma Venemaad kui partnerit, tunnetavad erakonnaliikmed 2016. aastal ohtu Venemaa suunalt. Kahel korral nimetati ohutekitajana ära ka põgenikud ning üks poliitik mainis ka välisvaenlast, kelle all ta pidas silmas Euroopa poliitilist eliiti. Kahe ohu puhul polnud võimalik referentssubjekti üheselt määratleda. Koosmeel ei pakkunud väga palju lahendusi julgeolekuohtude likvideerimiseks välja. Kõige sagedamini tekstides esinev lahendus oli kaitsekulude tõstmine, kuid lisaks mainiti ka kollektiivset julgeolekut; riigikaitse tugevdamist; suuremat kontrolli eriteenistuste üle ning teadlaste toetamist, kelle ülesandeks on tegeleda sellega, et militaar tehnoloogia ei satuks globaalse terrorismi kätte.

Partei üritas julgeolekutustada gaasituru valdkonnaga seoses majanduslikku ohtu Läti riigile, kus väideti, et Venemaa ei kujuta endast ohtu. Poliitik soovitas, et Läti peaks pöörama suuremat tähelepanu taastuvate energiaallikate kasutamisele. Lisaks taheti julgeolekutustada ka üht küberohtu, kuna poliitik arvas, et spioonimine ei ole ohuks Läti riigile, aga ta ei toonud oma kõnes ühtegi konkreetset referentssubjekti välja. Kõigi Koosmeele liikmete kõned olid pikad ja emotsionaalsed ning debattides konstrueerisid julgeolekuohte vaid partei tavalisi liikmed.

Ühtsus

Ühtsus näitas väga aktiivset panustamist julgeoleku- ja poliitikadebattidesse, kus erakond tõi välja 15 ohukuvandit. Kõige enam ehk kaheksal korral räägiti sõjalistest ohtudest, sellele järgnesid kohe poliitilised ohud (mainiti seitse korda). Vähem räägiti aga küberohtudest (kaks korda) ning üks kord nimetati ka majanduslikku ja sotsiaalset ohtu. Kõige sagedamini ehk kolmel korral räägiti ohtudest nii terrorismi kui ka põgenike kriisi kontekstis. Lisaks olid mõned ohud konstrueeritud Ukraina-Venemaa kriisi ja kollektiivse julgeoleku raames. Debattidel kõneldi ka infosõjast ja spioonimisest, mis on loogiline samm, kuna nende valimisprogrammis on samuti välja toodud küberjulgeoleku olulisus. Programmis on välja toodud, et Läti peab panustama rohkem küberkaitsele ja tugevdama oma info ruumi. Kusjuures Venemaa Föderatsiooni Föderaalne Julgeolekuteenistuse poolt tekitatava küberohu puhul toonitati kõnes, et see on samaaegselt ka sõjaliseks, poliitiliseks, majanduslikuks, sotsiaalseks ohuks. Debattide teemade hulka kuulusid veel ka Suurbritannia EL-i jäämise referendum ning Läti elanike teenimine välisriikide

sõjaväes. Ühe ohu puhul polnud mõistetav, mille raames poliitik julgeolekuohust kõneleb.

Julgeolekuohtude konstrueerimisel käis referentobjektina kõnedest kõige sagedamini ehk 14 korral läbi Läti riik, kuid palju mainiti ka Euroopat (11 korral). Kahel korral nimetati referentobjektina ka NATO-t, mida teiste erakondade julgeolekustamise katsetel polnud märgata. Ühel korral peeti ohustatuks ka Läti rahvast ja Balti riike. Käesoleva erakonna ohtude konstrueerimisel domineeris referentsubjektina välisvaenlane, mida mainiti viiel korral. Ühtsus pidaski 2015. aastal välisvaenlast suuremaks ohuks, kui seda tegid teised parteid. Välisvaenlase all mõeldi Venemaa Föderatsiooni Föderaalsel Julgeolekuteenistust ja muid välisjulgeolekuteenistusi, Euroopa Liidu vastaseid parteisid ja naaberriike. Kolmel korral toodi ohutekitajana välja ka Venemaa kui vaenlane, põgenikud ja terroristid ning kahel korral peeti referentsubjektiks sisevaenlast, kelle all peeti silmas Läti kodanikke, kes pooldavad venemeelset poliitikat.

Kõige enam nägi erakond julgeolekuohtude lahendusena kollektiivset julgeolekut, mitmel korral mainiti ka poliitikaalaseid muudatusi, nt põgenikele efektiivse tagasinaasmispoliitika loomist ja kriminaalseaduse täiendamist oluliste küberjulgeolekut puudutavate punktidega. Lahendustena pakuti välja lisaks veel Euroopa Liidu välispiiride tugevdamist ning tõhusamat võitlust organiseeritud kuritegevuse vastu. Ka erakonna valimisprogrammis on märgata samu lahendusi – programmis rõhutatakse kollektiivse julgeoleku ja riigikaitse tugevdamise tähtsust. Antud partei puhul on huvitavaks faktoriks, et üks erakonnaliige arvas, et Venemaad peaks survestama ja heidutama, teine aga oli arvamusel, et Venemaaga peaks hoidma diplomaatilisi suhteid.

Partei üritas julgeolekutustada üht ohtu nii Läti riigile kui rahvale, kuna arvati, et põgenikud ei ole neile poliitiliseks ohuks ning pakuti, et põgenikke tuleks võimalusel aidata. Debattides konstrueerisid ohte nii erakonna tavaliiikmed kui ka Ühtsuse parlamendifraktsiooni esimees Solvita Aboltiņa. Kõik kõned olid pikad, tavaliiikmed rääkisid julgeolekuohtudest vaid emotsionaalselt, kuid Aboltiņa konstrueeris ohte mitmes kõnes ning ta kõneles kõigis kõnedes erinevalt – ta kasutas nii emotsionaalset, ratsionaalset kui ka ebaselget kõnelemisviisi.

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile esines debattidel 17 kõnega, konstrueerides ka sama palju julgeolekuohte. Erinevalt teistest erakondadest konstrueeris käesolev partei kõige sagedamini poliitilisi ohte (12 korral), lisaks veel seitse sõjalist ohtu, kuus sotsiaalset ning neli küberohtu. Kõige sagedamini ehk kaheksal korral räägiti ohtudest põgenike kriisi kontekstis, palju pälvis tähelepanu ka venemeelne poliitika, mille raames konstrueeriti julgeolekuoht neljal korral. Ka nende valimisprogrammist oli selgesti välja loetav erakonna venevastatus. Mitmel korral kõneldi ka hübriidsõjast, terrorismist ja poliitkorrektsusest. Samuti räägiti kollektiivsest julgeolekust, demograafilistest probleemidest ja Nord Stream 2 projektist.

Väga paljudel juhtudel (24 korral) peeti referentobjektiks Läti riiki. Üheksal korral maini, et oht on suunatud Euroopale. Lisaks neile olid referentobjektideks kolmel korral Läti rahvas, kaks korda nimetati nii Läti maa-ala kui ka Balti riike ning ühe ohu puhul peeti ohustatuks kogu maailma. Kuna kõige enam kõneldi julgeolekuohtudest põgenike kriisi kontekstis, siis peetigi põgenikke kõige suuremaks ohutekitajaks, mida mainiti seitsmel korral. Veidi vähemal ehk kuuel korral nimetati referentssubjektina Venemaad, kellest kõneldi negatiivses valguses. Mitmel korral mainiti ohutekitajatena terroriste ning sise- ja välisvaenlasi. Sisevaenlaste all peeti silmas Läti valitsust, Läti välisministeeriumit, Läti venelasi, Läti avaliku meedia töötajaid, riigivastaseid rühmitusi ja Riia linnapead, kelleks oli kõneakti sooritamise hetkel Nils Ušakovs (Rīgas Pašvaldības Portāls 2017). Võttes aluseks erakonna valimisprogrammi, siis on loomulik, et Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile on konstrueerinud nii mitmeid ohte riigisisese olukorra raames, nähes ohuna välisvaenlast, kuna nende üheks eesmärgiks on võidelda riigivastase tegevuse vastu. Välisvaenlaseks arvati olevat Angela Merkel ja Frederica Mogherini, Euroopa õiguskaitseorganisatsioonid ning Venemaa kodanikud. Mõne ohu puhul oli referentssubjekt üheselt määratlematu.

Partei pakkus julgeolekuohtude kõrvaldamiseks suurel hulgal erinevaid lahendusi välja, kuid tuli ette ka olukordi, kui ei osatud ühtki konkreetset lahendust välja pakkuda. Kõige olulisemaks lahenduseks peeti tihedat koostööd liitlastega, mida mainiti seitsmel korral. Kahel korral räägiti kaitse-eelarve suurendamisest ning riigikaitse tugevdamisest, mis olid välja toodud ka nende valimisprogrammis julgeolekualaste punktidenä. Samuti

kõneldi Ukraina aitamisest, Venemaa survestamisest, Läti ja Euroopa Liidu piiride tugevdamisest, migratsioonipoliitika täiustamisest ja kauakestvate strateegiate loomisest demograafilistele probleemidele, avalike sõnavõttude korralikust läbimõtlemisest, Läti tugevamast oma huvide eest väljaastumisest, adekvaatsete julgeolekuohtude hinnangu andmisest, suuremast kontrollist erinevate rühmituste rahastamise üle. Üks poliitik arvas, et Aafrikasse ei tohiks humanitaarabi saata. Kõik kõnelejad rääkisid pikalt ja emotsionaalselt, välja arvatud üks poliitik, kes kasutas ebaselget kõnelemisviisi. Enamiku kõnelejate puhul oli tegu tavaliste parteiliikmetega, aga ohte konstrueeris ka Ināra Mūrniece, kes liigitub kõrgemate poliitikute alla, kuna ta on 12. Seimi esimees.

Südamest Lätile

Kõige vähem rääkis julgeoleku- ja poliitikateemadel Südamest Lätile, kes konstrueeris kaheksa debati peale vaid kaks sotsiaalset julgeolekuohtu. Ühest ohust kõneldi põgenike kriisi, teisest aga valitsuse ebakompetentsuse raames. Vastavalt kontekstidele oli referentsubjektidena välja toodud nii põgenikud kui sisevaenlane ehk Läti valitsus. Mõlema ohu puhul oli referentobjektiks Läti riik. Võttes aluseks Südamest Lätile väärtused, võib öelda, et julgeolekuohtude konstrueerimine on vastavuses erakonna põhimõtetega. Näiteks on nende jaoks väga tähtsaks ühiskonna usk riiki ja aus riigi valitsemine, seega on mõistetav, et nad näevad valitsust kui ohutekitajat riigile. Teiseks tõid nad välja põgenikud kui sotsiaalse ohu, mis on samuti kooskõlas nende printsiipidega, kuna partei eesmärgiks on patriotismi ja riigi identiteedi teadvustamise edendamine. On teada, et erakond hoidub rääkimast Venemaa teemal ja seda oli näha ka julgeolekudebattide puhul, kuna mitte ühelgi korral ei konstrueeritud ohtu Venemaa poolt. Partei ei pakkunud välja mitte ühtki lahendust julgeolekuohtude likvideerimiseks. Mõlemad ohukonstrueerijad olid kõrgemasse kategooriasse kuuluvad erakonnaliikmed. Üheks kõnelejaks oli Inguna Sudraba, kes on erakonna parlamendifraktsiooni esimees ning teiseks ohukonstrueerijaks oli Gunārs Kūtris, kes on ametis partei seimifraktsiooni aseesimehena. Mõlema poliitiku kõned olid pikad ja emotsionaalsed.

Läti Regioonide Blokk

Kuigi antud erakonnast kuulub seimi vaid kaheksa liiget, võttus Läti Regioonide Blokk üsna aktiivselt osa julgeoleku- ja poliitikaalastest debattidest. Erakonnaliikmed konstrueerisid seitse julgeolekuohtu ja proovisid julgeolekutustada üht sõjalist ohtu.

Partei konstrueeris võrdselt kolmel korral nii sotsiaalseid kui ka poliitilisi julgeolekuohtusid. Kahel korral räägiti sõjalisest julgeolekuohust ning ühel korral küberohust. Enamus ohte olid konstrueeritud Läti riigile (seitsmel korral), lisaks kahel korral ka Läti rahvale ja Euroopale.

Julgeolekuohte konstrueeriti väga erinevate teemavaldkondade kontekstis. Näiteks kahel korral räägiti põgenike kriisist ning lisaks debateeriti ka Ukraina-Venemaa konflikti, terrorismi, propaganda, korruptsiooni ja poliitikute ebakompetentsuse teemadel. Käesolev partei kõneles ainukesena ka kehvast arstiabi kättesaadavusest Läti maapiirkondades, toonitades eriti Venemaa piiri äärset piirkonda, mis võib edendada Venemaa poolset propagandat. Kõige enam (kolmel korral) nähtigi ohutekitajana Venemaad kui vaenlast ning Läti sisevaenlast, kelle all mõeldi näiteks erakonna Roheliste ja Talurahva liikmeid, Läti valitsust, Läti avaliku halduse organisatsioone ja õigusasutusi. Veel toodi ohutekitajatena välja ka terroristid ja põgenikud. Analüüsi käigus selgus, et üks parteiliige nägi põgenikes sõjalist ohtu nii Läti riigile, rahvale kui ka kogu Euroopale ning pakkus lahenduseks tihedat koostööd liitlastega ja pooldas põgenike mitte vastuvõtmist. Teine sama erakonna poliitik kasutas aga julgeolekutustamist sama ohu puhul ning arvas, et põgenikud ei ole ohuks Läti rahvale. Kõneleja väitis, et Läti ühiskonnale peaks tegema suuremat teavitustööd põgenike kriisi teemal. Lisaks eelpool mainitud lahendustele, pakuti välja ka välisteenistuse aktiivsemat oma seisukohtade eest väljaastumist. Mitmele ohule ei osatud ühtegi lahendust välja pakkuda. Kuigi erakonna valimisprogrammis on julgeolekualaste eesmärkidena välja toodud näiteks kollektiivse julgeoleku olulisus, riigikaitse tugevdamine ja kaitsekulutuste tõstmist, ei ilmne ükski neist eesmärkidest debattides julgeolekuohtude lahenduste seas. Enamus kõnelejaid olid erakonna tavaliiikmed, aga julgeolekustamist ja julgeolekutustamist katsetas ka Juris Viļums, kes on Läti Regioonide Bloki parlamendifraktsiooni aseesimees. Kõik ohte sisaldavad kõned olid pikad ja emotsionaalsed.

Erakondliku kuuluvuseta poliitikud

Kuni 2016. aasta novembrini oli Läti peaministriks Laimdota Straujuma, kes võttis üsna aktiivselt sõna julgeolekualastel teemadel ja üritas julgeolekustada mitmeid ohte. Ta tõi julgeolekuohte välja väga erinevates kontekstides, kõneledes terrorismist, põgenike ning Ukraina-Venemaa kriisist, korruptsioonist ja infosõjast. Kõige sagedamini pidas ta

referentobjektiks Läti riiki, kuid mainis mitmel korral ära ka Euroopa ja terve maailma. Põgenike, mis oli üheks referentssubjektiks, puhul lisandus referentobjektide hulka ka Läti rahvas, muude ohtude puhul ta otseselt rahvale ohtu ei näinud. Põgenikke pidas ta samaaegselt nii poliitiliseks kui sotsiaalseks ohuks. Lisaks tõi ta ohtudena välja ka terroristid ja Venemaa. Venemaad nägi ta kui vaenlast, kes on nii sõjaliseks, poliitiliseks kui ka küberohuks. Korruptsiooni kontekstis konstrueeris peaminister majandusliku julgeolekuohtu Lätile, aga ta ei maininud konkreetset ohutekitajat.

Straujuma räägib iga-aastases julgeolekupoliitika alases kõnest erinevatest Läti kaitsepoliitika eesmärkidest, mis oleksid samal ajal ka julgeolekuohtu lahendusteks. Näiteks rõhutab ta kollektiivse julgeoleku tähtsust, Läti osalemist välisoperatsioonidel, kaitsekulude suurendamist, riigikaitse tugevdamist. Lisaks tõi ta välja ka mitmeid lahendusi, mida rakendada põgenikekriisi raames, näiteks tuleb tugevdada EL-i välispiire, teha tihedamat koostööd kolmandate riikidega, kiirendada tagasinaasmissprotsessi, luua põgenike vastuvõtmissüsteemi, mis pakub põgenikele läti keele õpet ja tagab vastavatele õpet pakkuvatele organisatsioonidele isikute põhjalikku taustakontrolli ja järelevalvet nende üle. Ta arvas, et majanduslikku julgeolekuohtu aitaks kõrvaldada politseinike, prokuröride ja kohtunike võimekuse tõstmine. Küberohu likvideerimiseks tõi ta välja järgmised lahendused: Läti meediapoliitika põhiprintsiipide loomine 2016.-2020. aastaks; avaliku meedia iseseisvuse tagamine; sõltumatute, teaduslike ja regionaalsete meediate finantsiline toetamine. Straujuma julgeolekukõne oli pikk ja ebaselge.

2016. aasta veebruaris tuli Lätis võimule uus valitsus, kus peaministriks sai Māris Kučinskis (Reformu partija 2016). Kučinskis pidas pika ja ratsionaalse kõne Läti 2017. aasta riigieelarve teemal. Antud kõnes tõi ta välja ka ühe poliitilise julgeoleku Läti riigile, mida ta nägi varimajanduse kontekstis, kuid referentssubjekt on üheselt määratlematu. Lahendusena ta pakkus välja, et Läti maksuameti töös tuleks teha muudatusi.

Välisminister Edgars Rinkēvičs rääkis oma tõi oma välispoliitika-alases kõnes välja neli ohtu, rääkides nii põgenike ja Ukraina-Venemaa kriisist, infosõjast ja terrorismist. Kõikide ohtude puhul tõi ta referentobjektidena välja Läti riigi, Euroopa ja kogu maailma, kuid infosõda arvas ta sotsiaalselt ohustavat ka Läti rahvast. Lisaks sotsiaalsele ohule konstrueeris ta kaks sõjalist ja ühe küberohu. Kahel korral pidas ta referentssubjektiks Venemaad kui vaenlast, aga ta nimetas ohutekitajatena ka terroristid ning põgenikud.

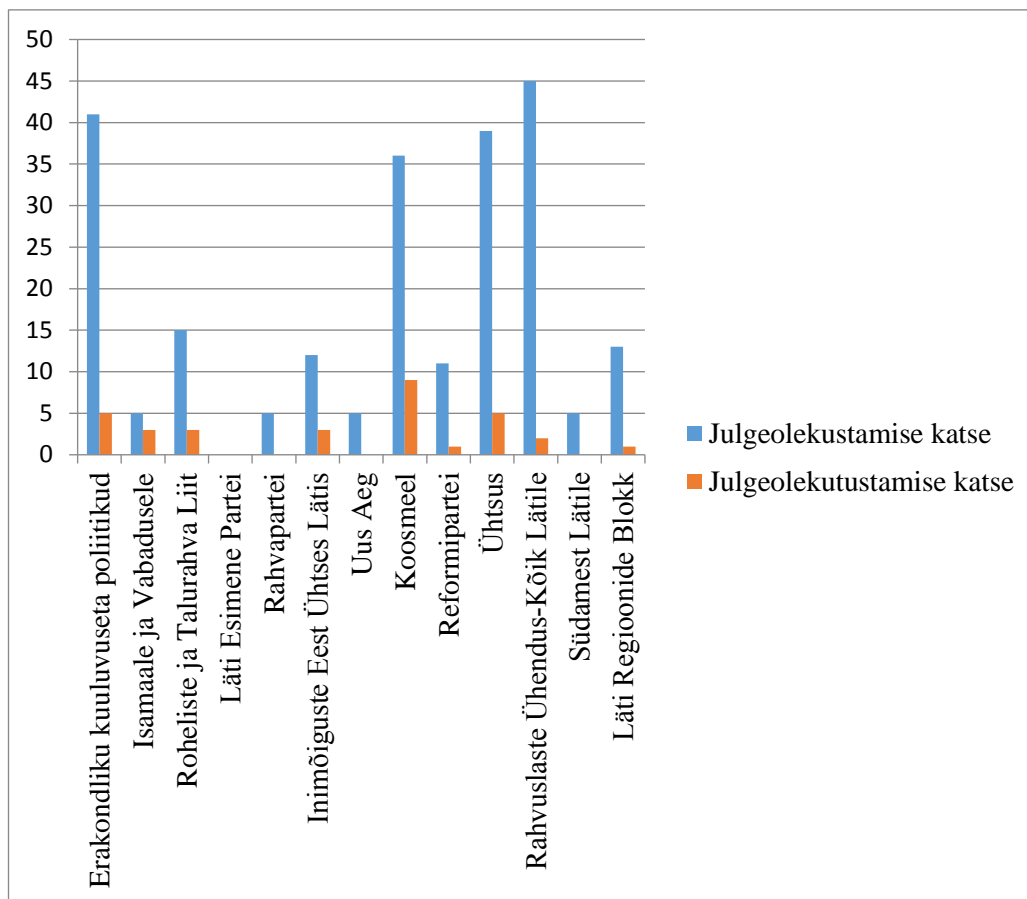
Kõikide ohtude puhul nägi ta lahendusena kollektiivset julgeolekut, aga lisaks esinesid lahenduste seas Ukraina aitamine ja efektiivse tagasinaasmissprogrammi loomist põgenikele. Ta mainis ära ka lahendusena kaitsekulude suurendamise, aga seda nimetas ta lahendusena vaid küberohu likvideerimiseks. Tema kõne oli pikk ja ratsionaalne.

Kaitseminister Raimonds Bergmanis pidas pika ja ratsionaalse kõne Läti riikliku julgeolekukontseptsiooni kohta, kus ta tugines vaid ühele ohule – kõnes rääkis ta vaid Venemaast kui sõjalisest ohust Lätile. Ohust rääkis ta Venemaa julgeolekupoliitika kontekstis, toonitades Venemaa suurt militaarõppuste arvu. Julgeolekuohu lahendustena tõi ta välja Läti tiheda koostöö liitlastega, kaitsekulude suurendamise ja riigikaitse tugevdamise. Siseminister Rihards Kozlovskis võttis julgeolekudebatis sõna põgenike kriisi teemal. Antud kõnes kasutas ta julgeolekutustamist ja ütles, et põgenikud kui referentssubjekt ei kujuta endast ohtu Läti riigile. Siseministri kõne oli pikk ja emotsionaalne.

Järeldused empiiriliste andmete põhjal

Kes ja kuidas konstrueerisid peamiselt julgeolekuohte?

Analüüsid kõiki valimisse võetud 2004., 2014., 2015. ja 2016. aasta julgeoleku- ja poliitikadebatte (vt joonis 7), selgus, et selle perioodi jooksul konstrueeris kõige rohkem julgeolekuohte erakond Kõik Lätile-Rahvuslaste Ühendus, kes tõi välja 45 ohukuvandit. Järgmiseks aktiivseimaks parteiks julgeolekuohtude väljatoojate seas oli erakond Ühtsus, kes konstrueeris 39 julgeolekuohtu. Veidi vähem ehk 36 ohtu mainis oma kõnedes ära Koosmeel. Oma kõnedes kasutas kõige enam julgeolekutustamisvõtet Koosmeel, tehes seda üheksal korral. Ka Ühtsuse liikmed ning erakondliku kuuluvuseta poliitikud üritasid julgeolekutustada viit ohtu. Siinkohal võib selgesti näha, et Läti poliitikud eelistavad julgeolekutustamist julgeolekutustamisele. Parteide Isamaale ja Vabadusele, Läti Esimene Partei, Rahvapartei, Inimõiguste Eest Ühtses Lätis ja Uus Aeg ohtude konstrueerimist vaadeldakse vaid 2004. aasta debattide raames ning seega on loomulik, et nende parteide puhul on märgata vähem julgeolekutustamise ja julgeolekutustamise katseid kui teistel erakondadel. Läti Esimese Partei kõnedes ei konstrueeritud aga mitte ühtegi julgeolekuohtu.

Joonis 7. Läti erakondade ja poliitikute julgeolekustamise ja julgeolekutustamise katsed.

Mis puudutab julgeolekuohtude konstrueerijate ametit, siis enamjaolt töid oma kõnedes julgeolekuohte välja erakondade tavalised liikmed. Kui võrrelda erakondliku kuuluvuseta poliitikute aktiivsust ohtude konstrueerimisel erinevate parteidega, siis võib öelda, et poliitikud mainisid üsna sageli oma kõnedes julgeolekuohtusid, tuues välja kokku 41 ohukuvandit. Mitmed ministrid võtsid sageli sõna julgeolekualastel teemadel. Kõige rohkem ohtusid konstrueerisid debattidel nii välisminister Edgars Rinkēvičs kui ka peaminister Laimdota Straujuma, kes mõlemad tegid kolmteist julgeolekustavat liigutust ehk ütlesid, et eksisteerib oht.

Enamus julgeolekuohtude konstrueerimisi toimus läbi pikkade ja emotsionaalsete kõnede. Üsna harva esines julgeolekustamiskatsetel ratsionaalset kõnelemist. Antud kõnelemisstiili kasutasid sageli just kõrgemad poliitikud, näiteks erinevad ministrid. Tihti oli debattides näha ka ebaselget kõnelemisviisi ehk kõnes räägiti vahepeal nii emotsionaalselt ning vahel ratsionaalselt.

Kuidas toimus julgeolekuohtude konstrueerimine?

Alljärgnev tabel 2 annab ülevaate, missuguseid julgeolekuohte ning mis aastal kõige enam konstrueeriti. Kõigi aastate peale domineerisid militaarsed ohud Lätile, aga parlamendidebattidel konstrueeriti ka mitmeid poliitilisi ohte. Kõigi debattide peale mainiti vaid ühel korral keskkonna julgeolekusektorit – seda tegi ohu julgeolekutustamiskatsel Roheliste ja Talurahva Liit, kes nimetas konkreetset sektorit vaid poliitikute hääletpüüdmise kontekstis. Vaadates julgeolekusektoreid kindlate parteide raames, on näha, et näiteks erakonnad Isamaale ja Vabadusele ning Reformipartei konstrueerisid vaid sõjalisi ohte. Ka erakondliku kuuluvusega poliitikud konstrueerisid enamjaolt sõjalisi ohte, kuid 2015. aastal tõid nad välja ka palju poliitilisi ohte. Ka Roheliste ja Talurahva Liidu väljatoodud ohtude seas domineerisid sõjalised ohud. Võrdselt konstrueerisid sõjalisi ja poliitilisi ohte erakonnad Rahvapartei ja Inimõiguste Eest Ühtses Lätis. Poliitilised ohud olid kõige populaarsemad Uus Aeg ja Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile kõnedes. Palju küberohte tõid välja nii Ühtsus, Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile ja Läti Regioonide Blokk.

Tabel 2. Enim konstrueeritud ohud julgeolekusektorite alusel.

	2004	2014	2015	2016
Isamaale ja Vabadusele	Sõjalised	0	0	0
Roheliste ja Talurahva Liit	Poliitilised	Sõjalised	Sõjalised ja maj-likud	Sõjalised
Läti Esimene Partei	0	0	0	0
Rahvapartei	Sõjalised ja poliitilised	0	0	0
Inimõiguste Eest Ühtses Lätis	Sõjalised ja poliitilised	0	0	0
Uus Aeg	Poliitilised	0	0	0

Koosmeel	0	Sotsiaalsed	Sõjalised	Sõjalised ja poliitilised
Reformipartei	0	Sõjalised ohud	0	0
Ühtsus	0	Sõjalised	Küberohud	Sõjalised
Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile	0	Poliitilised	Küberohud	Poliitilised
Südamest Lätile	0	0	Sõjaline, poliitiline, maj-lik, sotsiaalne	Sotsiaalsed
Läti Regioonide Blokk	0	0	Küberohud	Sotsiaalsed ja poliitilised
Poliitikud (partei)	Sõjalised	Sõjalised, poliitilised	Sõjalised	Sõjalised

Ohutekitaja ehk referentssubjekt

Tabelis 3 on välja toodud Läti parlamendidebattides enim välja öeldud referentssubjektid ehk ohutekitajad. Suurimaks ohuks peetakse ehk kõige sagedamini esinev referentssubjekt kõnedes oli Venemaa, keda peamiselt nähti Läti vaenlasena. Venemaa domineeris ohutekitajana näiteks erakondliku kuuluvuseta poliitikute, Roheliste ja Talurahva Liidu, Reformipartei ja Läti Regioonide Bloki kõnedes. Üsna sagedasti toodi ohutekitajana välja ka sisevaenlane, mida võis eriti just märgata 2004. aasta debattides. Kõige rohkem tõid sisevaenlast referentssubjektina välja Isamaale ja Vabadusele, Rahvapartei, Uus Aeg ja Koosmeel. Erinevalt eelpool nimetatud parteidele nägi 2004. aastal partei Inimõiguste Eest Ühtses Lätis suurima ohutekitajana hoopis terroriste. Erakond Südamest Lätile pidas aga suurimaks ohuks hoopis põgenikke. Ühtsus tõi igal aastal välja uue domineeriva referentssubjekti ehk nimetas ohutekitajana nii Venemaad, terroriste kui ka välisvaenlast. Vaadates parteide poolt konstrueeritud referentssubjekte, võib teha järeldused, et konstrueeritud ohud on kooskõlas parteide valimisprogrammidega.

Kui analüüsida referentssubjektide konstrueerimist vastavalt aastale, võib öelda, et on igati loogiline, et 2004. aastal ei toodud ohutekitajana eriti välja Venemaad, terroriste või põgenikke, kuna magistr töö sõltumatuteks muutujateks valitud Ukraina-Venemaa konflikt algas 2014. ning põgenikekriis 2015. aastal. Vastavalt konfliktidele on muutunud ajas ka ohutekitaja konstrueerimine. 2014. aastal ehk Venemaa agressiooni ajal Ukrainas peeti Läti parlamendis suurimaks ohuks Venemaad, kellest räägiti negatiivsel toonil. 2015. aastal domineeris kõnedes aga uus referentssubjekt, kelleks olid terroristid. Terroriste nähti sageli ohuna just põgenikekriisi kontekstis. 2016. aastal, mil mõlemad kriisid pole veel oma lõpplahendust leidnud, konstrueeriti seimis suurimate ohtudena nii Venemaad, põgenikke kui ka sisevaenlast. Ühtsus oli ainuke partei 2016. aastal, kes tõi kõige enam referentssubjektina välja hoopis välisvaenlast, kelle all peeti silmas erinevaid välismaiseid rühmitusi ja organisatsioone.

Tabel 3. Enim konstrueeritud referentssubjektid ehk ohutekitajad.

	2004	2014	2015	2016
Isamaale ja Vabadusele	Sisevaenlane	0	0	0
Roheliste ja Talurahva Liit	Sisevaenlane	Venemaa	Terroristid ja Venemaa	Venemaa
Läti Esimene Partei	0	0	0	0
Rahvapartei	Sisevaenlane	0	0	0
Inimõiguste Eest Ühtses Lätis	Terroristid	0	0	0
Uus Aeg	Sisevaenlane	0	0	0
Koosmeel	0	Sisevaenlane	Terroristid	Sisevaenlane
Reformipartei	0	Venemaa	0	0
Ühtsus	0	Venemaa	Terroristid	Välisvaenlane

Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile	0	Venemaa	Venemaa	Põgenikud
Südamest Lätile	0	0	Terroristid = põgenikud	Põgenikud ja sisevaenlane
Läti Regioonide Blokk	0	0	Venemaa	Venemaa ja sisevaenlane
Erakondliku kuuluvusega poliitikud	Üheselt määratlematu	Venemaa	Venemaa	Venemaa

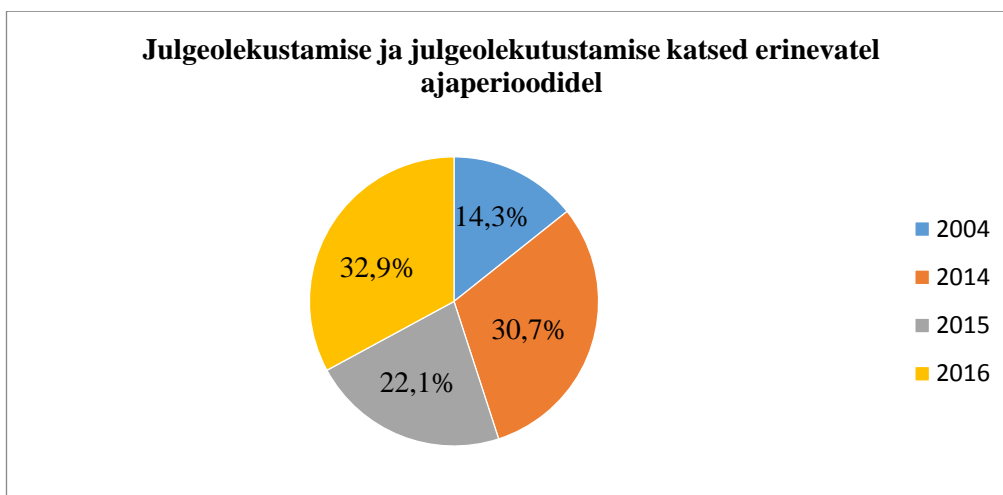
Referentobjekt

Kui võrrelda referentsubjektide ja –objektide konstrueerimist vastavalt parteidele ja aastatele, siis referentobjektide välja toomisel ei ilmne nii palju erinevusi. Kõige enam ja peaaegu kõigi objektide puhul nähti referentobjektina Läti riiki, mis on igati mõistetav, kuna seimidebattidel ongi pööratud riiki puudutavatel teemadel. Üsna sageli konstrueeriti referentobjektina ka Euroopat. Vähem mainiti, et oht on suunatud Läti rahvale või kogu maailmale. Läti rahvas esines enim referentobjektina just 2004. aastal peetud kõnedes. Samal aastal figureerisid mitmel korral referentobjektide seas ka Läti sõdurid, kuna sel ajal olid üsna päevakohasteks teemadeks Läti osalemine Afganistani ja Iraagi välisoperatsioonidel. Alates 2014. aastast hakati referentobjektina välja tooma ka Balti riike. 2015. aastal ilmusid referentobjektide sekka ka Läti inforuum ja majandus, kuna rohkem tähelepanu hakati pöörama just küberohtudele. 2016. aastal ei lisandunud referentobjektide loetelusse midagi uut tähelepanuväärset.

Kuidas on ajalises perspektiivis muutunud ohtude konstrueerimine?

Alljärgnev joonis 8 annab selgema ülevaate sellest, millal konstrueeriti Läti parlamendis kõige rohkem ohte ehk millal viidi läbi julgeolekustamis- ja julgeolekutustamiskatseid. Nagu joonisel on näha, kasutati enim mõlemaid ehk julgeolekustamis- ja julgeolekutustamismõtteid just 2016. aastal. Samal aastal kasutati ka julgeolekustamismõtet rohkem kui teistel analüüsis vaadeldavatel aastatel – kokku oli konstrueeritud 87 erinevat julgeolekuohtu. Seega võib öelda, et 2016. aastal on Läti poliitikute ohutajumine kõige

kõrgem, mis on mõistetav, kuna ei Ukraina-Venemaa konflikt ega põgenikekriis pole veel korralikku lahendust leidnud. Uurimustöös püstitati tees, et Läti tunneb ennast rohkem kaitstuna ning kasutab rohkem julgeolekutustamist just 2004. aastal, mil Läti liitus Euroopa Liidu ja NATO-ga. Uurimustöö tulemustest selgus, et antud tees peab paika, kuna 2004. aastal konstrueeriti vähem julgeolekuohte kui teistel aastatel ning kasutati üsna suurel määral ka julgeolekutustamisvõtet.

Joonis 8. Julgeolekustamise ja julgeolekutustamise katsed erinevatel ajaperioodidel.

Mille puhul ei tajutud ohtu ehk kui palju ja mida üritati julgeolekutustada?

Kuig julgeolekustamismeetodit kasutati kõnedes tunduvalt rohkem Läti poliitikute poolt kui julgeolekutustamisvõtet, siis mainiti üsna mitmete julgeolekuohtude puhul, et tegelikkuses need ei kujuta endast ohtu. Kõige rohkem julgeolekutustamiskatseid viis läbi erakond Koosmeel, tehes seda kokku üheksal korral. Kõige rohkem üritati ohtu „elimineerida“ sõjalistelt ohtudelt (16 korda) ning selle järgnesid poliitilised ohud (13 korda). Kõige sagedamini üritati julgeolekutustada ohte Ukraina-Venemaa kriisi kontekstis (8 korda). Peaaegu kõigi ohtude julgeolekutustamisel oli referentobjektiks Läti riik, mõnel üksikul korral „eemaldati“ ohtu ka Läti rahvalt. Kõnedes toodi julgeolekutustamise referentsubjektina välja Venemaa (14 korral), kes Läti poliitikute meelest ei kujuta ohtu Lätile. Üheksal korral öeldi küll, et ei eksisteeri julgeolekuoht, tuues välja mingi kindla referentobjekti, aga ei täpsustatud üldse, keda peeti silmas ohutekitaja all. Enamjaolt ei toodud välja, mis lahendused aitaksid kaasa „kaitstuse“ seisundi säilimisele, aga mitmed poliitikud rõhutasid siinkohal kollektiivse julgeoleku ja

NATO-ga koostöö tegemise tähtsust. Kõige enam julgeolekutustamiskatseid leidis aset 2014. aastal (17 katset), kuid kuna 2004.aasta puhul töödeldi läbi vaid kümne kuu debatid, siis võib teha järeldused, et ka tol aastal oli julgeolekutustamiskatsete arv märkimisväärne ehk seda tehti üheksal korral. Kindlasti mängis siinkohal oma rolli Läti astumine NATO-sse ja Euroopa Liitu. Kõige vähem ohte julgeolekutustati 2015. aastal, mil seda tehti vaid kahel korral. Üheks põhjuseks võib olla see, et kui 2014. aastal ei tajutud veel nii palju ohtu Venemaa suunalt, siis aastaga on Venemaa end tõestanud ja näidanud, kui kaugele ta on suuteline minema, et oma plaane teostada. Lisaks algas 2015. aastal ka põgenikekriis ning võib olla, et Läti poliitikud hakkasid rohkem ohte tajuma ja selle võrra vähem julgeolekutustamiskatseid oma kõnedes läbi viima.

4. KOKKUVÕTE

Magistritöö eesmärgiks oli uurida ohtude tajumist Kopenhaageni koolkonna poolt loodud julgeolekustamisteooria alusel. Selle jaoks püüti leida vastused küsimustele: kuidas ja kelle poolt on konstrueeritud julgeolekuohud Läti parlamendidebattidel. Siinkohal võeti aluseks Kopenhaageni koolkonna loodud julgeolekustamisteooria, kus põhirõhk on julgeolekustaval liigutusel, mille alusel on võimalik analüüsida ohukuvandite loomist. Antud uurimustöös analüüsitakse Läti erakondade ja poliitikute ohtude konstrueerimist 2004., 2014., 2015. ja 2016. aasta Läti parlamendidebattide põhjal. Ohtude konstrueerimist vaadeldakse just nende aastate alusel, kuna sellesse ajaperioodi jäävad nii Läti astumine EL-i ja NATO-sse, Ukraina ja Venemaa konflikt ning põgenikekriis. Käesolevas magistritöös ei vaadelda julgeolekustamisprotsessi lõpule viimist ehk kas auditorium aktsepteerib välja öeldud julgeolekuohu ning kas kasutusele võetakse erakorralised meetmed.

Tegemist on olulise teemaga, kuna magistritöö tulemustest selgub, kuidas konstrueerivad ohte erinevad Läti poliitikud ja mida peetakse ohuks Lätile. Tulemuste alusel saab teha järeldusi, millal on Läti poliitikute ohutajumine kõige tugevam. Analüüsides tulemusi vastavalt parteide valimisprogrammidele ja põhiprintsiipidele, on võimalik näha, kas poliitikud esindavad ka seimidebattidel oma erakonna põhimõtteid. Lisaks selgub magistritööst, missugustele ohtudele peaks Läti valitsus rohkem tähelepanu pöörama ning mis lahendusi annaks kasutada ohtude kõrvaldamiseks.

Magistritöö teoreetilises osas anti ülevaade Kopenhaageni koolkonna julgeolekustamisteooriast ja sellega seoses olevast kõneaktiteooriast, kuna see aitab paremini mõista julgeolekuohtude konstrueerimist. Antud teooriat on mugandatud käesoleva magistritöö tarbeks ehk julgeolekustamist ja julgeolekutustamist vaadeldakse ainult poolikult. See tähendab, et analüüs toimub ühe julgeolekustamisprotsessi osa ehk julgeolekuohu väljaütlemise põhjal. Julgeolekustamisprotsessi edukus ei mängi siinses magistritöös suurt rolli, kuna uurimustöö eesmärgiks on vastata küsimustele, missugune on ohutajumine ja kuidas toimub ohtude konstrueerimine Läti parlamendis ning kes on ohtude konstrueerijateks. Uurimaks parlamendidebattidel tehtud kõneakte, kasutatakse kvantitatiivset kontentanalüüsimeetodit, mida kirjeldatakse lähemalt uurimustöö metodoloogia peatükis.

Läti parlamendidebattide põhjal võib öelda, et Läti poliitikud eelistavad pigem julgeolekustamisvõtet julgeolekutustamisele. Seega saab teha järeldused, et ohtude tajumine on pigem tugev kui nõrk Läti poliitikute seas. Magistr töö analüüsi tulemustest selgus, et töös vaadeldaval perioodil ehk 2004., 2014., 2015. ja 2016. aasta peale kokku konstrueeris kõige enam julgeolekuohte partei Rahvuslaste Ühendus-Kõik Lätile, mille alusel võib öelda, et antud partei ohutajumine on kõige tugevam. Erakond Koosmeel kasutas aga Läti parteidest kõige enam julgeolekutustamisvõtet, aga samas konstrueeriti ka üsna palju ohukuvandeid, mistõttu ei saa automaatselt järeldada, et käesoleva erakonna ohutajumine oleks nõrk. Kõige nõrgem ohutajumine on Läti Esimesel Parteil, kuna nad ei konstrueerinud kõnedes kordagi julgeolekuohte ega kasutanud ka julgeolekutustamist. Julgeolekuohtusid konstrueerisid aktiivselt nii erakondade tavalisemad kui ka kõrgemal positsioonil olevad poliitikud. Ministritest tõid enim ohukuvandeid välja välisminister Edgars Rinkēvičs ja peaminister Laimdota Straujuma.

Enamus ohte oli konstrueeritud pikkade ja emotsionaalsete kõnede kaudu. Kõnedes toodi enim välja militaarseid julgeolekuohte, aga ka poliitilistele ohtudele pandi palju rõhku. Alates 2015. aastast tõusid päevakorda ka küberohud. Kõige suuremateks ohutekitajateks Lätile peeti Venemaad, kellest räägiti enamikel kordadel negatiivsel toonil, ja sisevaenlast ehk Läti valitsust ja poliitikuid. Julgeolekustamiskatsetel oli peamiseks referentobjektiks ehk oht oli suunatud enamasti Läti riigile. Mis puudutab ohu kõrvaldamist ehk julgeolekutustamist, siis kõige enam kasutati julgeolekutustamisvõtet Venemaa puhul, arvates, et Venemaa ei kujuta endast ohtu Lätile. Referentobjektina domineeriski julgeolekutustamisel Läti riik. Läti poliitikute ohutajumine oli kõige suurem 2016. aastal, mil kõnedes kasutati väga palju julgeolekutustamisvõtet. Kõige nõrgem oli ohutajumine 2004. aastal, kui kõnedes konstrueeriti kõige vähem julgeolekuohtusid ning kasutati üsna sagedasti julgeolekutustamisvõtet. Seega võib öelda, et Läti astumisel Euroopa Liitu ja NATO-sse oli Läti poliitikute ohutajumine nõrgem kui Ukraina-Venemaa konflikti ja põgenikekriisi ajal.

Uurimustöö teema valiti selle aktuaalsuse alusel. Käesolev uurimus on tähtis, kuna julgeolekuohtusid uuritakse hetkel käimasolevate kriiside raames. Seega töö olulisus peitub uutes ja värsketes analüüsi andmetes, mida kasutatakse võrdluses varasema perioodiga. Antud töö uudsus seisneb mugandatud julgeolekutustamisteooria kasutamises

Läti ohukuvandite uurimisel. Magistritöö täitis oma ülesannet ning leiti vastused püstitatud uurimisküsimustele.

KASUTATUD KIRJANDUS

Raamatud ja artiklid

Austin, John Langshaw. 1970. *How to do Things with Words*. New York: Oxford University Press.

Balzacq, Thierry. 2011. „A theory of securitization: Origins, core assumptions, and variants.“ In *Securitization Theory: How security problems emerge and dissolve*, ed. Thierry Balzacq. New York: Routledge, 1–30.

Balzacq, Thierry. 2011. „Enquiries into methods: A new framework for securitization analysis.“ In *Securitization Theory: How security problems emerge and dissolve*, ed. Thierry Balzacq. New York: Routledge, 31–53.

Balzacq, Thierry. *Contesting Security: Strategies and Logics*. 2014. London, New York: Routledge.

Barnett, Jon. 2007. „Environmental Security.“ In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 182–203.

Bugajski, Janusz. 2002. *Political Parties of Eastern Europe: A Guide to Politics in the Post-Communist Era*. New York: M. E. Sharpe Inc.

Buzan, Barry, and Lene Hansen. 2009. *The Evolution of International Security Studies*. New York: Cambridge University Press.

Buzan, Barry, Ole Wæver, and Jaap de Wilde. 1998. *Security: A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.

Buzan, Barry. 1997. „Rethinking Security after the Cold War.” *Cooperation and Conflict* 32 (1): 5–28. <http://cac.sagepub.com/content/32/1/5> (kasutatud 13.09.2016)

C.A.S.E. Collective. 2006. „Critical Approaches to Security in Europe: A Networked Manifesto. *Security Dialogue* 37 (4): 443–487.

<http://sdi.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/content/37/4/443.full.pdf+html> (kasutatud 12.09.2016)

Christou, George. 2016. *Cyber Security in the European Union: Resilience and Adaptability in Governance Policy*. Hampshire; New York: Palgrave Macmillan.

- Dannreuther, Roland. 2007. *International Security: The Contemporary Agenda*. Cambridge: Polity Press.
- Dannreuther, Roland. 2013. *International Security: The Contemporary Agenda*. Cambridge: Polity Press.
- Dent, Christopher M. „Economic Security“. In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 204–221.
- Duranti, A. 2015. *The Anthropology of Intentions: Language in a World of Others*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Emmers, Ralf. 2007. „Securitization.“ In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 109 –125.
- Floyd, Rita. 2011. „Can securitization theory be used in normative analysis? Towards a just securitization theory.“ *Security Dialogue* 42 (4-5): 427–439.
<http://sdi.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/content/42/4-5/427.full.pdf+html> (kasutatud 29.09.2016)
- Giles, Keir. 2015. „Russia and Its Neighbours: Old Attitudes, New Capabilities.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 19–28.
- Hansen, Lene. 2012. “Reconstructing desecuritisation: the normative-political in the Copenhagen School and directions for how to apply it.” *Review of International Studies* 38 (July): 525–546. <https://www-cambridge-org.ezproxy.utlib.ut.ee/core/services/aop-cambridge-core/content/view/95688E8A47EDDFB162A6CA81386FB551/S0260210511000581a.pdf/reconstructing-desecuritisation-the-normative-political-in-the-copenhagen-school-and-directions-for-how-to-apply-it.pdf> (kasutatud 30.09.2016)
- Hathaway, Melissa E, and Alexander Klimburg. 2012. „Preliminary Considerations: On National Cyber Security.“ In *National Cyber Security Framework Manual*, ed. Alexander Klimburg. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 1–43.
- Herring, Eric. 2007. „Securitization.“ In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 129–145.

- Kempson, Ruth M. 1977. *Semantic Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Krippendorff, Klaus. 2013. *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
- Léonard, Sarah, and Kaunert, Christian. 2011. „Reconceptualizing the audience in securitization theory.“ In *Securitization Theory: How security problems emerge and dissolve*, ed. Thierry Balzacq. New York: Routledge, 57–76.
- Lewis, James A. 2015. „’Compelling Opponents to Our Will’: The Role of Cyber Warfare in Ukraine.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 39–48.
- Libicki, Martin. 2015. „The Cyber War that Wasn’t.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 49–54.
- Limnéll, Jarno. 2015. „Northern European Cyber Security in Light of the Ukraine War.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 145–151.
- Mathison, Sandra. 2005. *Encyclopedia of Evaluation*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc.
- Mutimer, David. 2007. „Critical Security Studies: A Schismatic History.“ In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 53–74.
- Petrey, Sandy. 1990. *Speech Acts and Literary Theory*. New York: Routledge.
- Roe, Paul. 2004. „Securitization and Minority Rights: Conditions of Desecuritization.“ *Security Dialogue* 35 (3): 279-294.
<http://sdi.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/content/35/3/279.full.pdf+html> (kasutatud 30.09.2016)
- Roe, Paul. 2007. „Societal Security.“ In *Contemporary Security Studies*, ed. Alan Collins. New York: Oxford University Press, 164–181.

Rythoven, Eric V. 2015. „Learning to feel, learning to fear? Emotions, imaginaries, and limits in the politics of securitization.“ *Security Dialogue* 46 (5): 458–475.

<http://sdi.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/content/46/5/458.full.pdf+html> (kasutatud 28.09.2016)

Searle, John R. 1969. *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sprice, Kristīne. 2010. „Cyber Security: From Thinking Security to Doing Security.“ In *Rethinking Security*, ed. Žaneta Ozoliņa. Rīga : Zinātne, 258–277.

Wæver, Ole, Barry Buzan, Morten Kelstrup, and Pierre Lemaitre. 1993. *Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe*. London: Pinter.

Weedon, Jen. 2015. „Beyond 'Cyber War': Russia's Use of Strategic Cyber Espionage and Information Operations in Ukraine.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 67–78.

Williams, Michael C. 2003. „Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics.“ *International Studies Quarterly* 47 (4): 511–531. <http://www.d-scott.com/wp-content/uploads/2013/10/securitization.pdf> (kasutatud 27.09.2016)

Williams, Michael C. 2011. „Securitization and the liberalism of fear.“ *Security Dialogue* 42 (4-5): 453-463. <http://sdi.sagepub.com.ezproxy.utlib.ut.ee/content/42/4-5/453.full.pdf+html> (kasutatud 27.09.2016)

Wirtz, James J. 2015. „Cyber War and Strategic Culture: The Russian Integration of Cyber Power Into Grand Strategy.“ In *Cyber War in Perspective: Russian Aggression against Ukraine*, ed. Kenneth Geers. Tallinn: NATO CCD COE Publications, 29–37.

Vuori, Juha A. 2011. „Religion bites: Falungong, securitization/desecuritization in the People's Republic of China.“ In *Securitization Theory: How security problems emerge and dissolve*, ed. Thierry Balzacq. New York: Routledge, 186–211.

Dokumendid ja õigusaktid

Par ärkärtējo situāciju un izņēmuma stāvokli. 2013. Latvijas Vēstnesis, 61.

<https://www.vestnesis.lv/op/2013/61.1> (kasutatud 27.09.2016)

Magistritööd

Kallis, Joel. 2011. „Eesti rahvusvähemuse julgeolekustamine Puhkva oblasti näitel.“

Master's thesis. Tartu University.

www.ut.ee/ABVKeskus/sisu/publikatsioonid/2011/dok/Kallis_MA.doc (kasutatud 02.02.2017)

Oksaar, Kersti. 2014. “Küberjulgeolekustamine Kopenhaageni koolkonna teooria järgi Eesti Vabariigi diskursuse näitel.” Master's thesis. Tartu University.

http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/42307/oksaar_kersti_ma_2014.pdf

(kasutatud 12.04.2017)

Internetiallikad:

"Saskaņa" sociāldemokrātiskā partija. 2014. "Saskaņa" sociāldemokrātiskās partijas

programma. <http://www.saskana.info/par-mums/programmas/pilna-programma/> (kasutatud 07.10.2016)

"Saskaņa" sociāldemokrātiskā partija. Par mums. <http://www.saskana.info/par-mums/>

(kasutatud 07.10.2016)

Centrālā statistikas pārvalde. Latvijas iedzīvotāju etniskais sastāvs. 30.07.2016.

http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/skoleniem/iedzivotaji/etniskais_sastavs.pdf

(kasutatud 23.04.2017)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2014. 12. Saeimas vēlēšanas rezultāti.

https://www.cvk.lv/pub/upload_file/2014/sv/12.Saeimas_velesanas_Rezultati.pdf

(kasutatud 11.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. 8. Saeimas vēlēšanas. [https://www.cvk.lv/cgi-](https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/sae8dev.vel8meg.sa3)

[bin/wdbcgiw/base/sae8dev.vel8meg.sa3](https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/sae8dev.vel8meg.sa3) (kasutatud 08.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. Jaunais laiks programma.

<https://www.cvk.lv/pub/public/27459.html> (kasutatud 11.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. Latvijas Pirmās partijas programma.

<https://www.cvk.lv/pub/public/27461.html> (kasutatud 10.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. Nacionālā apvienība "Visu Latvijai!"-"Tēvzemei un Brīvībai/LNNK" priekšvēlēšanu programma.

<https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/komisijas2010.cvkand11.sak> (kasutatud 08.05.2017)

Centrālā vēlēšanu komisija. Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā programma.

<https://www.cvk.lv/pub/public/27454.html> (kasutatud 11.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. Politisko partiju apvienība "Saskaņas Centrs" priekšvēlēšanu programma.

<https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/komisijas2010.cvkand11.sak> (kasutatud 08.05.2017)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. Zaļo un Zemnieku savienības priekšvēlēšanu programma 2011.

<https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/komisijas2010.cvkand11.sak> (kasutatud 08.05.2017)

Centrālā vēlēšanu komisija. Zaļo un zemnieku savienības programma.

<https://www.cvk.lv/pub/public/27463.html> (kasutatud 11.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. "Zatlera Reformu partija" priekšvēlēšanu programma.

<https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/komisijas2010.cvkand11.sak> (kasutatud 08.05.2017)

Centrālā vēlēšanu komisija. Tautas partijas programma.

<https://www.cvk.lv/pub/public/27458.html> (kasutatud 10.10.2016)

Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. Vienotība priekšvēlēšanu programma.

<https://www.cvk.lv/cgi-bin/wdbcgiw/base/komisijas2010.cvkand11.sak> (kasutatud 08.05.2017)

CERT.LV. 2017. Publiskais pārskats par CERT.LV uzdevumu izpildi 2016. gadā.

Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija.

https://cert.lv/uploads/P%C4%81rskati/CERT.LV_gada_parskats_2016.publ.pdf (kasutatud 18.04.2017)

Kalmus, Veronika. 2015. Standardiseeritud kontentanalūsis. Tartu Ülikool.

<http://samm.ut.ee/kontentanalyys> (kasutatud 07.10.2016)

Latvian Ministry of Defence. Threat.

http://www.mod.gov.lv/~media/AM/Ministrija/Sab_doma/2004/ENG_01.ashx

(kasutatud 16.10.2016)

Latvijas republikas ārlietu ministrija. 23.02.2017. Dalība starptautiskajās misijās un operācijās. <http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/drosibas-politika/drosibas-politikas-virzieni/daliba-starptautiskajas-operacijas> (kasutatud 23.04.2017)

Latvijas Reģionu Apvienība. <http://latvijasregionuapvieniba.lv/par-mums/> (kasutatud 12.10.2016)

Latvijas republikas ārlietu ministrija. 23.02.2017. Dalība starptautiskajās misijās un operācijās. <http://www.mfa.gov.lv/arpolitika/drosibas-politika/drosibas-politikas-virzieni/daliba-starptautiskajas-operacijas> (kasutatud 23.04.2017)

Latvijas Republikas Centrālā vēlēšanu komisija. 2011. 2011. gada tautas nobalsošana par 10. Saeimas atlaišanu un 11. Saeimas vēlēšanas rezultāti.

https://www.cvk.lv/pub/upload_file/Gramata_2011_TN_11_Saeimas_velesanas_gala.pdf (kasutatud 08.05.2017)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas pavasara sesijas trīspadsmitā sēde 2004.gada 24.-25.martā.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040324/st2403.htm#ss (kasutatud 10.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas pavasara sesijas piektā sēde 2004.gada 13.maijā.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040513/st1305.htm (kasutatud 11.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas pavasara sesijas sestā sēde 2004.gada 19.-20.maijā.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040519/st1905.htm#ss (kasutatud 11.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas pavasara sesijas astotā sēde 2004.gada 2.-3.jūnijā.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040602/st0206.htm#ss (kasutatud 12.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas pavasara sesijas astotā sēde 2004.gada 2.-3.jūnijā.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040603/st0306.htm#ss (kasutatud 12.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas ārkārtas sesijas pirmā sēde 2004.gada 21.jūlijā. http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040721/st2107.htm#ss (kasutatud 13.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas rudens sesijas otrā sēde 2004.gada 9.septembrī.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040909/st0909.htm#ss (kasutatud 13.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas rudens sesijas trešā sēde 2004.gada 16.septembrī.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040916/st1609.htm (kasutatud 13.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas rudens sesijas piektā sēde 2004.gada 30.septembrī.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_040930/st3009.htm (kasutatud 14.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2004. Latvijas Republikas 8.Saeimas rudens sesijas astotā sēde 2004.gada 14.oktobrī.

http://www.saeima.lv/steno/2002_8/st_041014/st1410.htm#ss (kasutatud 15.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2014. Latvijas Republikas 11.Saeimas ziemas sesijas ceturtnā sēde 2014.gada 23.janvārī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/221> (kasutatud 16.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2014. Latvijas Republikas 11.Saeimas ziemas sesijas desmitā (ārkārtas) sēde 2014.gada 6.martā.

<http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/229> (kasutatud 16.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2014. Latvijas Republikas 11.Saeimas ziemas sesijas četrpadsmitā sēde 2014.gada 27.martā.

<http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/233#sat> (kasutatud 17.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2014. Latvijas Republikas 11.Saeimas

ārkārtas sesijas sēde 2014.gada 3.jūlijā pulksten 9.00.

<http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/250#sat> (kasutatud 17.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2014. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas otrā (ārkārtas) sēde 2014.gada 5.novembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/266> (kasutatud 19.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas ziemas sesijas otrā sēde 2015.gada 22.janvārī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/281> (kasutatud 20.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas ceturtnā sēde 2015.gada 24.septembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/318> (kasutatud 20.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas piektā sēde 2015.gada 1.oktobrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/320> (kasutatud 22.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas piecpadsmitā sēde 2015.gada 26.novembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/332> (24.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas astoņpadsmitā sēde 2015.gada 10.decembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/336> (25.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2015. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas deviņpadsmitā sēde 2015.gada 17.decembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/337> (26.10.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas ziemas sesijas otrā sēde 2016.gada 21.janvārī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/339> (kasutatud 07.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas ziemas sesijas trešā (ārkārtas) sēde 2016.gada 26.janvārī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/340> (kasutatud 08.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas ziemas sesijas vienpadsmitā sēde 2016.gada 3.martā. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/350> (kasutatud 10.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas pavasara sesijas piektā sēde 2016.gada 21.aprīlī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/359> (kasutatud 13.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas pavasara sesijas četrpadsmitā sēde 2016.gada 16.jūnijā. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/371> (kasutatud 15.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas desmitā (ārkārtas) sēde 2016.gada 31.oktobrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/383> (kasutatud 16.11.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas divpadsmitā sēde 2016.gada 10.novembrī. <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/385> (kasutatud 18.12.2016)

Latvijas Republikas Saeima. 2016. Latvijas Republikas 12.Saeimas rudens sesijas sešpadsmitā sēde 2016.gada 1.decembrī (pārcelta no 2016.gada 24.novembra). <http://www.saeima.lv/lv/transcripts/view/389> (kasutatud 02.01.2017)

Latvijas Republikas Saeima. Saeimas vēlēšanas. <http://www.saeima.lv/lv/par-saeimu/saeimas-velesanas> (kasutatud 08.10.2016)

Latvijas Zaļā partija. Īsa intervija ar Latvijas Zaļo partiju. <http://www.zp.lv/lv/par-mums/vesture/> (kasutatud 09.10.2016)

Latvijas Zemnieku savienība. Vēsture. <http://www.lzs.lv/par-mums/vesture> (kasutatud 09.10.2016)

LETA. 09.07.2011. Nolemj likvidēt Tautas partiju. Delfi. <http://www.delfi.lv/news/national/politics/nolemj-likvidet-tautas-partiju.d?id=39484301> (kasutatud 10.10.2016)

LETA. 21.04.2012. Zatlera reformu partija tikusi vaļā no «Zatlera». TVNET.

<http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/418992->

[zatlera reformu partija tikusi vala no zatlera](http://www.tvnet.lv/zinas/latvija/418992-zatlera-reformu-partija-tikusi-vala-no-zatlera) (kasutatud 08.05.2017)

Raudseps, Pauls. 2010. Jahe kevad, kuum sūgis: mõned tähelepanekud Lāti poliitikaelust. Diplomaatia. <http://www.diplomaatia.ee/artikkel/jahe-kevad-kuum-sugis-moned-tahelepanekud-lati-poliitikaelust/> (kasutatud 10.10.2016)

Reformu partija. 11.02.2016. Latvijai jauna valdība. <http://reformupartija.lv/latvijai-jauna-valdiba/> (kasutatud 02.05.2017)

Rīgas Pašvaldības Portāls. 2017. Rīgas domes priekšsēdētājs.

https://pasvaldiba.riga.lv/LV/Channels/Riga_Municipality/Riga_City_Council/Mayor_of_Riga/default.htm (kasutatud 13.05.2017)

Riigikogu. 2014. Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakond teemal Lāti parlamendivalimised. http://www.riigikogu.ee/wpcms/wp-content/uploads/2015/01/Teemaleht_16_2014.pdf (kasutatud 11.10.2016)

Zaļo un Zemnieku savienība. Par Zaļo un Zemnieku savienību. <http://www.zzs.lv/zzs> (kasutatud 09.10.2016)

Zaļo un Zemnieku savienība. Zaļo un zemnieku savienības 4000 zīmju programma 12.Saeimas vēlēšanās. <http://www.zzs.lv/11saeimas-velesanas> (kasutatud 09.10.2016)

Tēvzemei un Brīvībai/LNNK. 2011. Vai atbalstāt imigrantu iebraukšanu Latvijā? <http://www.tb.lv/buj/items/vai-atbalstat-imigrantu-iebrauksanu-latvija> (kasutatud 07.10.2016)

Tēvzemei un Brīvībai/LNNK. 2012. Kāpēc mums jābūt NATO? <http://www.tb.lv/buj/items/kapec-mums-jabut-nato> (kasutatud 07.10.2016)

Tēvzemei un Brīvībai/LNNK. Īsumā par TB/LNNK. <http://www.tb.lv/kas-mes-esam>

Van Munster, Rens. 2012. "Securitization". Oxford Bibliographies.

<http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199743292/obo-9780199743292-0091.xml> (kasutatud 31.08.2016)

Vienotība. 25.02.2011. Jaunais laiks piedalīsies partijas Vienotība veidošanā.
<http://www.vienotiba.lv/jaunumi/zinas/jaunais-laiks-piedalises-partijas-vienotiba-veidosana/> (kasutatud 11.10.2016)

Vienotība. Kas ir Vienotība. <https://www.vienotiba.lv/par-mums/> (kasutatud 12.10.2016)

Summary

MEASURING OF THREAT PERCEPTION IN POLITICAL DISCOURSE: CASE OF SECURITY AND POLITICAL DEBATES IN THE LATVIAN SAEIMA

The aim of this thesis was to study, how threats are being perceived in political discourse, which are based on security and political debates in the Latvian Saeima.

Research is based on the securitization theory of the Copenhagen School and conducted on the basis of political and security debates since March 2004 until the end of that year and all debates that took place from January 2014 until the end of 2016. Aforementioned years were chosen for analysis, because in 2004 Latvia joined NATO and the EU, in 2014 Ukraine-Russia crisis started and in 2015 refugee crisis emerged. Both crises are still ongoing and therefore, debates from 2016 were included as well. Total of 201 parliamentary sessions were analysed, which can be found as stenographic records in the official webpage of Latvian Saeima. From all those sessions 30 debates were taken as a sample for analysis.

Thesis has been divided into three main chapters: theory, methodology and empirical analysis. Theoretical chapter give an overview of securitization theory, which is created by the Copenhagen School. In this chapter brief overview was given, how and when the theory was constructed, how securitization process looks like and why it is chosen for current thesis. The chapter incorporates overviews of security sectors and components of securitization (referent object, referent subject, existential threats, securitizing actors, audience) as well. Besides securitization theory, speech act theory has been use as a supplement, because those two theories are connected with each other and both are needed in order to analyse Latvian politicians' speeches. Description was given what is desecuritization, because on the basis of securitization and desecuritization it is possible to assess perception of threats by Latvian politicians. In the end of the chapter a short overview was given about critique of securitization theory. The focus was not on however in finalizing the securitization process. This means that it has been not analyzed whether public accepts threats and if emergency measures have been taken to eliminate the threat. Different types of threats were covered in the thesis, which have been said out in parliamentary debates – all those threats do not belong to existential threats. This research brings out, what kind of solutions Latvian politicians have proposed for eliminating the stated

threats. Those solutions are mostly not extraordinary measures, which are needed to succeed in securitization process. Therefore in current thesis it is not important to analyze, if securitization process was successful, but to see, how and by who threats have been constructed in speeches.

In the second chapter, the goal was to describe methods, which were used for analysis. Quantitative content analysis method was used to investigate security and political debates in the Latvian Saeima. Description was given, how research was carried out and explained, which categories are taken into account for analysis. For example, for analysis only these debates were chosen, where at least three persons took part and where at least twice securitization or desecuritization method was used. In the end of methodology chapter, overview was given on the principles of Latvian parties that were elected into office in the 8th, 11th and 12th Saeima.

Third and final chapter consisted of empirical analysis of the gathered data. Political and security debates were scrutinized by year. Analysis was given how how politicians construct threats and whether there is a possibility to find some logical concurrences with election programs and principles of Latvian parties. Besides Latvian parties, also speeches of Latvian politicians, who do not belong to any party, were taken into account for research. Those politicians were mostly some ministers, for example the Prime Minister, Minister of Defence, Minister for Foreign Affairs, Minister of the Interior etc.

The aim of this study was to answer the questions: how and by whom were security threats in debates constructed in Latvian Saeima. After the question was answered it was possible also to measure threat perception in the Latvian Saeima. Analysis showed that most threats were constructed in long and emotional speeches. Mostly were constructed military threats, but often political threats were mentioned as well. Since 2015 higher perception of cyberthreats has emerged

The biggest threats for Latvia or so called referentsubjects, which was Russia, who was seen mostly as a Latvian enemy, but internal enemy as well. Under internal enemy mostly Latvian government and politicians were mentioned. While constructing threats, Latvian country was also mentioned as a referentobject. It means that most threats were directed to Latvia and its sovereignty.

In the Latvian Saeima political and security debates securitization method was mostly used, analysis of the thesis covered desecuritization method as well. Latvian politicians used desecuritization mostly for Russia – they did not see Russia as threat for Latvian sovereignty. One of the goals of this research was to see, how has threat perception changed in time. Based on research results, it is possible to see that the highest threat perception took place in 2016, because much more threats were constructed in speeches compared to earlier years. Reason for that can be, that Ukrainian and Russian conflict and refugee crises were both still going on and politicians perceived that these events can affect also Latvia. Threat perception was on its lowest in 2004, least amount of threats were constructed, but in the same time desecuritization method was used quite often. Therefore it can be concluded that Latvia perceived less threats when the EU and NATO than while Ukrainian and Russian conflict and refugee crisis were still ongoing.

Current topic was used due to it being in the forefront of international thematics. This research is important, because perception and construction of threats were analyzed in the context of Ukrainian and Russian conflict and refugee crisis, which are still going on. Current research brings out new data, which can be compared with older data. Novelty of this thesis is the adaptation of securitization theory for analyzing construction of threats. It is possible to say that current thesis fulfilled its task and found answers to the research questions.

LISAD

Lisa 1. Lāti parlamendi ohukuvandite konstrueerimine 2004., 2014., 2015. ja 2016 aastal.

2004										
Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused Lāti relvajõudude seaduses " (24.03.2004)										
Atis Slakteris	P0	KP3	A2	KL3						
Ģirts-Valdis Kristovskis	P1	KP3	A1	KL3						
Atis Slakteris	P0	KP3	A2	KL3						
Ģirts-Valdis Kristovskis	P1	KP3	A1	KL3						
Jānis Lagzdiņš	P4	KP3	A1	KL3						
Ģirts-Valdis Kristovskis	P1	KP3	A1	KL3						
Atis Slakteris	P0	KP3	A2	KL3						
Aleksandrs Golubovs	P5	KP2	A2	KL3						

Ģirts-Valdis Kristovskis	P1	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (NATO patrullimine Lāti ōhuruumis)	RO1	RS2.3	L0
Aleksandrs Golubovs	P5	KP2	A2	KL1	KV3	JS1	EO8 (NATO patrullimine Lāti ōhuruumis)	RO1	RS4 (NATO ōhuvāed)	L0

Poliitik	Erako nd	Kōn e pikk us	Kōnel eja amet	Kōnel iik	Kōnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seimiliikmete Jakovs Plinersi, Nikolajs Kabanovsi, Vladimirs Buzajevsi, Juris Sokolovskise, Andris Tolmačovsi, Andrejs Aleksejevsi, Aleksandrs Golubovsi ja teiste saadikute arupārimine vālisminister Rihards Pīksilt Lāti relvavāgede osalemise kohta Iraagi operatsioonil (13. ja 19.05.2004)										
Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO7	RO4	RS3	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)
Juris Dalbiņš	P4	KP3	A1	KL3						
Juris Sokolovskis	P5	KP3	A1	KL3						
Vladimirs Buzajevs	P5	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO7	RO1, RO3	RS3, RS5	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)
									RS2.1 (Lāti vālisministēerium)	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)

Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL1	KV2	JS1	EO7	RO1, RO3	RS3	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)
Kārlis Šadurskis	P6	KP2	A1	KL3						
Jakovs Pliners	P5	KP3	A2	KL1	KV3	JS1	EO7	RO1, RO3	RS3	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO7	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus)	L8 (Lāti vāgede vāljaviimine Iraagist)
Andrejs Aleksejevs	P5	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO7	RO2	RS3	L0
Artis Pabriks	P4	KP3	A1	KL3						
Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL3						

Poliitik	Erakond	Kōne pikkus	Kōneleja amets	Kōnele iik	Kōnele mis-viis	Julgeoleku-sektor	Konteksts	Referent-objekts	Referentsubjekts	Lahendused
Seaduseelnōu "Nōustumine seimilīkme Andris Tolmačovsi administratīvsele vastutusele vōtmisega" (02.-03.06.2004)										
Andis Tolmačovs	P5	KP3	A1	KL3						
Juris Sokolovskis	P5	KP3	A1	KL3						

Andrejs Aleksejevs	P5	KP3	A1	KL3							
Pēteris Tabūns	P1	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO6	RO1, RO2	RS2.2		
Boriss Čilevičs	P5	KP3	A1	KL2	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS2.2		
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL3							
Andrejs Aleksejevs	P5	KP2	A1	KL3							

**L8 (Riigivastase tegevuse läbiviijate karistamine)
L8 (Suurem teavitustöö ühiskonnas vähemusrahvusi puudutavate reformide kohta)**

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Nõustumine seimiliikme Jakovs Plinersi administratiivsele vastutusele võtmisega" (03.06.2004)										
Jakovs Pliners	P5	KP3	A2	KL2	KV1	JS2	EO6	RO1, RO2	RS5, RS2.2	L0
Dzintars Ābiķis	P4	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1,RO2	RS2.1 (Jakovs Pliners), RS2.3	L0
Juris Sokolovskis	P5	KP3	A1	KL3						

Andrejs Aleksejevs	P5	KP3	A1	KL3							
Boriss Cilevičs	P5	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS8		L0
Kārlis Strēlis	P6	KP3	A1	KL3							
Juris Radzevičs	P0	KP2	A2	KL3							
Kārlis Šadurskis	P6	KP3	A1	KL3							
Leopolds Ozoliņš	P2	KP3	A1	KL1	KV2	JS2	EO6	RO1	RS2.1 (parlamendiliikmed)		L8 (Riigivastase tegevuse lābivijate karistamine)
Artis Pabriks	P4	KP3	A1	KL3							
Jakovs Pliners	P5	KP3	A2	KL3							
Boriss Cilevičs	P5	KP3	A1	KL3							
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL3							

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis- viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Usaldusavaldus välisminister Artis Pabriksile" (21.07.2004)										
Arturs Krišjānis Kariņš	P6	KP3	A2	KL3						
Aigars Kalvītis	P4	KP3	A2	KL3						
Juris Dobelis	P1	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.1, RS4 (Venemaa poliitikud)	L2, L8 (Välispoliitiliste küsimustega tegeleva meeskonna väljavahetamine)
Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO7	RO4	RS2.1	L0
Einars Repše	P6	KP3	A1	KL3						
Pēteris Tabūns	P1	KP3	A1	KL1						
Oskars Kastēns	P3	KP3	A2	KL3						
Kārlis Šadurskis	P6	KP3	A1	KL3						
Paulis Kļaviņš	P6	KP3	A1	KL3						
Jānis Urbanovičs	P4	KP3	A2	KL3						

				KL2		JS5	EO8 (Poliitikute häälpüüdmisv õtted)	RO1	RS8	L0
				KL2		JS3	EO8 (Poliitikute häälpüüdmisv õtted)	RO1	RS8	L0
Augusts Brigmanis	P2	KP3	A2	KL2	KV3	JS2	EO8 (Poliitikute häälpüüdmisv õtted)	RO1	RS8	L0
Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL3						
Gundars Bērziņš	P4	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO9	RO1	RS1.T3	L0
Boriss Cilevičs	P5	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS2.1 (Läti välisministeerium)	L0

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Läti riiklike relvajõudude üksuste osalemine Iraagis ÜRO rahuvalveoperatsioonil" (09.09.2004)										
Nikolajs Kabanovs	P5	KP3	A1	KL1	KV1	JS1	EO7	RO4	RS3	L8 (Läti vägede äratoomine Iraagist)

Politiik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Umbusalduse avaldamine valitsusele" (16.09.2004)										
Jānis Urbanovičs	P4	KP3	A2	KL3						
Indulis Emsis	P0	KP3	A2	KL3						
Arturs Krišjānis										
Kariņš	P6	KP3	A2	KL3						
Juris Dobelis	P1	KP3	A1	KL3						
Jakovs Pliners	P5	KP3	A2	KL3						
Kārlis Šadurskis	P6	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus)	L8 (Valitsuse vahetus)
Aigars Kalvītis	P4	KP3	A2	KL3						
Ingrīda Circene	P6	KP3	A1	KL3						
							EO8 (Lāti valitsuse ebakompetents us)	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus)	L8 (Valitsuse vahetus)
Einars Repše	P6	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS2.1	L8 (Valitsuse vahetus)

Jānis Straume	P1	KP3	A2	KL3							
Jānis Strazdiņš	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS2.1, RS2.2	L0	
Liene Liepiņa	P6	KP3	A1	KL3							
Pēteris Tabūns	P1	KP3	A1	KL3							
Einars Repše	P6	KP3	A1	KL3							
Oskars Kastēns	P3	KP3	A2	KL3							
Viesturs Šiliņš	P6	KP3	A1	KL3							
Jānis Jurkāns	P4	KP3	A1	KL3							
Kārlis Šadurskis	P6	KP2	A1	KL3							

Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Kontekst	Referent-objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Piirangud topeltkodakondsusega isikutele kõrgemate riigiametite saamisel" (30.09.2004)										
Ainars Latkovskis	P6	KP3	A1	KL3						
Juris Dobelis	P1	KP3	A1	KL3						

Vladimirs Buzajevs	P5	KP3	A1	KL3						
Paulis Kļaviņš	P6	KP3	A1	KL1	KV2	JS2	EO8 (Lāti valitsuse ebakompetents us)	RO1, RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0
Pēteris Tabūns	P1	KP3	A1	KL3						
Kārlis Šadurskis	P6	KP2	A1	KL3						
Einars Repše	P6	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Korruptsioon)	RO1, RO2	RS2.1(Rahvapartei, koalitsioon)	L0
Dzintars Rasnačs	P1	KP3	A1	KL2	KV3	JS2	EO8 (Topeltkodakondsus)	RO1	RS2.2 (Lāti topeltkodakondsuseg a isikud)	L0
Andrejs Aleksejevs	P5	KP3	A1	KL3						
Jānis Jurkāns	P5	KP2	A1	KL3						
Anta Rugāte	P4	KP3	A1	KL3						
Juris Dobelis	P1	KP3	A1	KL3						
Paulis Kļaviņš	P6	KP3	A1	KL3						
Nikolajs Kabanovs	P5	KP2	A1	KL3						
Edgars Jaunups	P6	KP3	A1	KL3						

Jānis					
Urbanovičs	P4	KP3	A2	KL3	
Anta Rugāte	P4	KP3	A1	KL3	
Aleksandrs					
Golubovs	P5	KP3	A2	KL3	
Nikolajs					
Kabanovs	P5	KP2	A1	KL3	
Kārlis					
Šadurskis	P6	KP2	A1	KL3	

Poliitika	Erakonda	Kõne pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Läti riiklike relvajõudude üksuse osaluse pikendamise NATO juhitud stabiliseerimisjõudude koosseisus endise Jugoslaavia territooriumil" (14.10.2004)										
Nikolajs										
Kabanovs	P5	KP2	A1	KL3						
Juris				KL2		JS1	EO3	RO1	RS1.T2	L1
Dobelis	P1	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS2.1	L1
Dzintars										
Ābiķis	P4	KP3	A1	KL1	KV2	JS1	EO3	RO1	RS8	L1
Nikolajs										
Kabanovs	P5	KP2	A1	KL2	KV3	JS1	EO3	RO1	RS1.T2	L0
Aleksandrs										
Golubovs	P5	KP3	A2	KL3						

Vladimirs Buzajevs	P5	KP3	A1	KL1	KV2	JS2	EO8 (Lāti valitsuse ebakompetentsus)	RO1	RS2.1	L0
Aleksandrs Kiršteins	P4	KP3	A1	KL3						

2014

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referent- objekt	Referentsubjekt	Lahendused
Välisministri iga-aastane kõne välispoliitikas ja Euroopa Liidu küsimustes kordasaadetu ja plaanitud tegevuste kohta (23.01.2014)										
				KL1		JS6	EO8 (Küberrünnakud)	RO1	RS8	L1, L4
				KL1		JS2	EO4	RO1, RO6	RS1.T2	L1, L8 (Koostöö Venemaaga)
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL2		JS1	EO3	RO1	RS8	L1
Ojārs Ēriks Kalniņš	P9	KP3	A1	KL1	KV1	JS2	EO5	RO1, RO6	RS6	L1
Zanda Kalniņa-Lukaševica	P8	KP3	A2	KL3						
Sergejs Potapkins	P7	KP3	A1	KL3						

Iveta Grigule	P2	KP3	A1	KL3							
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL3							
				KL1		JS1	EO8 (Venemaa militaarõppused)	RO1, RO5, RO7 (kogu regioon)	RS1.T3		L1
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.1, RS4 (Venemaa saatkond Lātis)		L1
Valdis Zatlers	P8	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Venemaa militaarõppused)	RO1	RS1.T3		L1, L2
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL3							
Raimonds Vējonis	P0	KP3	A1	KL3	KV3						
Vladimirs Reskājs	P0	KP3	A1	KL3							
Vineta Poriņa	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO6	RO1, RO2	RS1.T3		L8 (Lätikeelse riikliku ja ühtsustatud haridussüsteemi loomine)
				KL1		JS3	EO6	RO1	RS1.T3, RS4 (Vene investorid)		L1
Imants Parādnieks	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1, RO2	RS1.T3, RS4 (Vene investorid)		L1, L8 (Valitsusest venemeelsete poliitikute eemaldamine)

Jānis Junkurs	P0	KP3	A1	KL3							
Inese Lībiņa- Egnere	P8	KP3	A2	KL3							
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3							
Jānis Reirs	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO4	RO1, RO2	RS1.T3		L0
Ņikita Ņikiforovs	P7	KP3	A1	KL3							
Sergejs Mīrskis	P7	KP3	A1	KL2	KV2	JS2	EO4	RO6	RS1.T1		L8 (Koostöö ja läbirääkimised Venemaaga)
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL3							
Artūrs Rubiks	P7	KP3	A1	KL3							
Artis Pabriks	P9	KP3	A1	KL3							
Nikolajs Kabanovs	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Venevastane poliitika)	RO8	RS2.1 (Lāti poliitikud)		L0
Boriss Čilevičs	P5	KP3	A1	KL3							
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3							
Lolita Čigāne	P9	KP3	A2	KL3							
Juris Viļums	P8	KP3	A1	KL3							
Andris Bērziņš	P2	KP3	A1	KL3							

Andris Buiķis	P9	KP3	A1	KL3							
Imants Parādnieks	P10	KP3	A1	KL3							
Kārlis Krēslīņš	P10	KP3	A1	KL3							
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.3 (venemeelsed organisatsioonid)	L0	
Aleksandrs Sakovskis	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO5	RO1, RO6	RS1.T1 RS6	L0	L8 (Lāti vālispoliitika ūmberkujundamine)
Valdis Liepiņš	P8	KP3	A1	KL1	KV2	JS2	EO8 (Venemaa sisepoliitika)	RO1, RO3	RS1.T3	L1	
Arvils Ašeradens	P9	KP3	A1	KL3							
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3							
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL2	KV3	JS1	EO8 (Venemaa- Lāti suhted)	RO1	RS1.T2	L0	

Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnel aja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Venemaa agressioon Ukrainas" (06.03.2014)										
Zanda Kalniņa-Lukaševica	P8	KP3	A2	KL1	KV1	JS1	EO4	RO6	RS1.T3	L1, L5, L6, L7
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL3						
Ojārs Ēriks Kalniņš	P9	KP3	A1	KL1	KV1	JS1	EO4	RO1, RO7 (Venemaa ise, Venemaa naaberriigid, muud riigid)	RS1.T3	L7
Sergejs Potapkins	P7	KP3	A1	KL2	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T1	L8 (Lāti välispoliitiliste riiklike huvide esikohale seadmine teiste riikide huvide ees)
				KL1		JS4	EO4	RO1	RS2.3 (Lõhestunud ühiskond)	L0
Raimonds Vējonis	P0	KP3	A1	KL1		JS2	EO4	RO1, RO7 (NATO)	RS2.1 (Lāti riigiametnikud)	L0
				KL2	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T2	L1, L2
Dzintars Ābiķis	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO4	RO1	RS4 (Venemaa poliitikud)	L8 (Propagandat edastavate telekanalite ärakeelamine Lātis)

Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO4	RO1, RO2	RS2.1 (Lāti poliitikud)	L0
Artis Pabriks	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1, RO7 (Läänemere reģioon)	RS1.T3	L1, L2
Inga Vanaga	P0	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS6	EO4	RO1	RS1.T3	L8 (Propagandat edastavate telekanalite ärakeelamine Lātis) L1, L4, L8 (Elamislubade andmise peatamine Vene kodanikele; maksimaalse läbipaistvuse tagamine mitteriiklikele organisatsioonidele minevate välisinvesteeringute osas)
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.3 (Venemaa organisatsioonide Lāti filiaolid)	
Vladimirs Reskājs	P0	KP3	A1	KL2	KV3	JS1	EO4	RO1, RO2	RS8	L1, L2
Vineta Poriņa	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO6	RO1	RS1.T3	L8 (Regulaarsed monitooringud Lāti meediaruumis)

				KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS1.T3	L1, L2, L4, L8 (Elamislubade andmise peatamine Vene kodanikele; maksimaalse läbipaistvuse tagamine mitteriiklikele organisatsioonidele minevate välisinvesteeringute osas ning nende piiramine)
				KL1		JS1	EO4	RO1, RO5, RO6	RS1.T3	L1, L2
Iveta Grigule	P2	KP3	A1	KL1	KV2	JS4	EO8 (Sotsiaalsfääri rahastus)	RO1	RS2.3	L8 (Sotsiaalsfääri rahastuse suurendamine)
				KL2	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T2	L2
				KL1	KV3	JS6	EO4	RO1	RS1.T3	L0
Vilnis Ķirsis	P8	KP3	A1	KL1	KV3	JS3	EO4	RO1 RO1, RO7 (Venemaa naaberriigi d)	RS1.T3	L2, L7, L8 (Maagaasitarnete mitmekesistamine)
Lolita Čigāne	P9	KP3	A2	KL1	KV2	JS1	EO4		RS1.T3	L1
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL3						
Dāvis Stalts	P0	KP3	A1	KL1	KV2	JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L1
Nikolajs Kabanovs	P7	KP3	A1	KL2	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T2	L0

Janīna Kursīte- Pakule	P9	KP3	A1	KL3						
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS1, JS2	EO4	RO1	RS1.T3	L6
Kārlis Krēslis	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO8	RS1.T3	L0
Andris Buiķis	P9	KP3	A1	KL3						
Valdis Liepiņš	P8	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L0
Jānis Adamsons	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO6	RO1	RS2.1 (Valitsus- ja parlamendiliikmed)	L0
Ilze Viņķele	P9	KP3	A1	KL3						
Kārlis Eņģelis	P8	KP3	A2	KL3						
Juris Viļums	P8	KP3	A1	KL3						
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL3						
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3						
Sergejs Mīrskis	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS1, JS3	EO4	RO1	RS1.T3	L8 (Koostöö Venemaaga)
Romualds Ražuks	P8	KP3	A1	KL3						
Boriss Čilevičs	P7	KP3	A1	KL3						

Daina Kazāka	P8	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO6	RO2	RS1.T3	L8 (Propagandat edastavate telekanalite piiramine Lātis)
Inese Aizstraute	P2	KP3	A1	KL3						
Jānis Vucāns	P2	KP2	A1	KL3						
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3						
Zanda Kalniņa-Lukaševica	P8	KP3	A2	KL3						
										L1, L2

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused Lāti Vabariigi pōhiseaduses" (27.03.2014)										
Ilma Āepāne	P9	KP3	A1	KL3						
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL3						
							EO8 (Lāti ūhiskonna lōhestatus)	RO1	RS2.3 (Lōhestunud ūhiskond)	L0
Valērijs Ag ešins	P7	KP3	A2	KL2	KV3	JS7	EO8 (lātlaste lahkumine kodumaalt)	RO2	RS1.T2	L0

Jānim				
Upenieks	P0	KP3	A1	KL3
Vineta				
Poriņa	P10	KP3	A1	KL3
Igors				
Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3

Inguna				KL1		JS4	EO8 (Lāti depopulatsioon)	RO1	RS2.1 (Lāti riik)	L0
Rībena	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO6	RO1	RS1.T3	L0
Andris										
Buiķis	P9	KP3	A1	KL3						
Raivis										
Dzintars	P10	KP3	A2	KL3						
Valdis										
Liepiņš	P8	KP3	A1	KL3						
Ojārs Ēriks										
Kalniņš	P9	KP3	A1	KL3						
Inga Bite	P0	KP3	A1	KL3						
Andrejs										
Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Imants										
Parādnieks	P10	KP3	A1	KL3						
Jānis										
Dombrava	P10	KP3	A1	KL3						
Sergejs										
Mīrskis	P7	KP3	A1	KL3						
Edvards										
Smiltēns	P9	KP3	A2	KL3						

Boriss Čilevičs	P7	KP3	A1	KL3							
Juris Viļums	P8	KP3	A1	KL3							
Aleksejs Loskutovs	P9	KP3	A1	KL3							
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3							
Daina Kazāka	P8	KP3	A1	KL3							
Ilma Čepāne	P9	KP3	A1	KL3							
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3							
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3							
Boriss Čilevičs	P7	KP3	A1	KL3							
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL2	KV3	JS2	EO6	RO2	RS8	L0	
Daina Kazāka	P8	KP1	A1	KL3							
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Lāti ūhiskonna lōhestatus)	RO2	RS8	L0	
Augusts Brigmanis	P2	KP2	A2	KL3							
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3							

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused kriminaalseaduses" (27.03.2014)										
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3						
Gunārs Rusiņš	P0	KP3	A1	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Valērijs Age šins	P7	KP3	A2	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL3						
Ilma Čepāne	P9	KP3	A1	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL3						

Valērijs Ag ešins	P7	KP3	A2	KL1	KV2	JS2	EO8 (NSVL ja Saksamaa Lāti- vastaste agressioonide salgajate, õigustajate, ülistajate ja trivialiseerijate karistamine)	RO1	RS8	L8 (Kriminaalseaduse mittemuutmine)
Gaidis Bērziņš	P10	KP3	A2	KL1	KV1	JS6	EO8 (Lāti ajaloo võltsimine)	RO1	RS1.T3	L0
Zanda Kalniņa- Lukaševica	P8	KP3	A2	KL1	KV3	JS4	EO8 (NSVL ja Saksamaa Lāti- vastaste agressioonide salgajate, õigustajate, ülistajate ja trivialiseerijate karistamine)	RO1	RS8	L0
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL3						
Vineta Poriņa	P10	KP3	A1	KL3						
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						

Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Irina Cvetkova	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (NSVL ja Saksamaa Läti-vastaste agressioonide salgajate, õigustajate, ülistajate ja trivialiseerijate karistamine)	RO2	RS8	L8 (Kriminaalseaduse mittemuutmine)
Valdis Liepiņš	P8	KP3	A1	KL3						
Boriss Cilevičs	P7	KP3	A1	KL3						
Ilma Čepāne	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Lāti ajaloo vōltsimine)	RO1	RS8	L0
Inese Lībiņa-Egnere	P8	KP3	A1	KL3						
Boriss Cilevičs	P7	KP3	A1	KL3						

Poliitik	Erako nd	Kōn e	Kōnel eja amet	Kōnel iik	Kōnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
----------	-------------	----------	----------------------	--------------	--------------------	---------------------------	----------	--------------------	-----------------	------------

		pikkus								
Läti peaministri teadaanne Seimile Läti rahvusliku julgeoleku kohta (03.07.2014)										
				KL1		JS1	EO4	RO1,RO5, RO6	RS1.T3	L1, L2, L4, L5, L6
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO2, RO7 (Läti liitlased)	RS3	L1, L2, L4, L5
				KL1		JS6	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.3	L1, L4
										L8 (Valitsuse koostöö Läti vähemusrahvaste organisatsioonidega; Läti inforuumi tugevdamine; meedia rolli suurendamine integratsiooniprotsesside s)
				KL1		JS4	EO6	RO1, RO2	RS1.T3, RS2.3	
							EO8 (Narkootiliste ja psühhotropilis te ainete ebaseaduslik levik)	RO1, RO2	RS8	L0
Laimdota Straujuma	P0	KP3	A2	KL1	KV1	JS4				

Ojārs Ēriks Kalniņš	P9	KP3	A1	KL1		JS1	EO4	RO5, RO6, RO7 (Venemaa naaberrigid ja kogu maailm)	RS1.T3	L1, L5
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL2	KV1	JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L1
Inga Vanaga	P0	KP3	A1	KL3						
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL3						
Ināra Murniece	P10	KP3	A1	KL1	KV2	JS6	EO8 (Infosōda)	RO1	RS1.T3	L1, L8 (Valitsuse parem kommunikatsioon ūhiskonnaga)
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Lāti ūhiskonna integreerumine)	RO1	RS2.3	L0
Vineta Poriņa	P10	KP3	A1	KL2		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1	RS3	L0
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L2
				KL1		JS1	EO4	RO8	RS1.T3	L2
Aleksandrs Sakovskis	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS3	EO8 (sanktsioonid Venemaale)	RO1	RS1.T3	L0

Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3						
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Lāti valitsuse ebakompetents us)	RO1	RS2.1	L1
Inga Bite	P0	KP3	A1	KL3						
Ivans Klementjevs	P7	KP3	A1	KL3						
Andrejs Panteļejevs	P0	KP3	A2	KL3						
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1, RO6	RS1.T3	L1
				KL1		JS1	EO4	RO1	RS8	L1, L2
Valdis Zatlers	P8	KP3	A1	KL1	KV3	JS2, JS3, JS4	EO8 (Korruptsioon)	RO1	RS8	L8 (Spetsiaalse korruptsiooniga vōitleva asutuse loomine)
Jānis Tutins	P7	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L1
Zanda Kalniņa-Lukaševica	P8	KP3	A2	KL2	KV3	JS2	EO8 (Korruptsioon)	RO1	RS2.1	L8 (OECD-sse astumine)
Laimdota Straujuma	P0	KP2	A2	KL3						

Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Läti riigikaitse finantseerimise seadus (03.07.2014)										
Andrejs Panteļejevs	P0	KP3	A2	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1, RO6	RS1.T3	L1, L2
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL3						
Romualds Ražuks	P8	KP3	A1	KL3						
				KL2		JS2	EO8 (Läti valitsuse ebakompetents us)	RO1	RS1.T3, RS2.3	L0
Jānis Urbanovičs	P7	KP3	A2	KL1		JS2	EO8 (Läti valitsuse ebakompetents us)	RO1	RS2.1	L0
Jānis Reirs	P9	KP3	A1	KL3						
Boriss Čilevičs	P7	KP3	A1	KL3						
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3						
Poliitik	Erakond	Kõne e pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused

Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						
Lolita Čigāne	P9	KP3	A1	KL3						
Andrejs Elksniņš	P7	KP3	A1	KL3						
Rihards Kozlovskis	P9	KP3	A1	KL2	KV3	JS1	EO8 (Terrorism)	RO1	RS3	L1
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL3						
Vilnis Ķirsis	P9	KP3	A1	KL3						
Ivans Klementjevs	P7	KP3	A1	KL3						
Boriss Čilevičs	P7	KP3	A1	KL3						
Arvīds Platpers	P11	KP3	A1	KL3						
Ņikita Ņikiforovs	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Riigi demograafilised probleemid)	RO1	RS8	L0
Mārtiņš Bondars	P12	KP3	A1	KL3						
Ingmārs Līdaka	P2	KP3	A1	KL3						
Andris Siliņš	P2	KP3	A1	KL3						
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO6	RO1	RS1.T3	L2

Jānis Urbanovičs	P7	KP3	A2	KL3
Imants Parādnieks	P10	KP3	A1	KL3
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL3
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL3
Vilnis Ķirsis	P9	KP3	A1	KL3
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL3
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3
Ilze Viņķele	P9	KP3	A1	KL3

2015										
Poliitika jomā	Erakonda	Kōne pikkus	Kōneleja amats	Kōnele iik	Kōnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Konteksts	Referent-objekts	Referentsubjekts	Lahendus
Vālisministri igā-aastane kōne riigi vālispoliitikas ja Euroopa Liidu kūsimumstes kordasaadetu ja plaanitu kohta (22.01.2015)										
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL1	KV2	JS1	EO4	RO1, RO6, RO7 (Venemaa naabrid)	RS1.T3	L1, L2, L5, L6, L7
				KL1		JS1	EO3	RO6	RS3	L1

				KL1		JS6	EO6	RO1, RO6	RS1.T3	L8 (Riiklikul, EL-i ja NATO tasandil hübriidsõja vastase plaani loomine; Läti mittekodanike ja Krimmis elavate tatarlaste õiguste edendamine)
Rihards Kols	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO6	RS1.T3 , RS3	L1, L6, L3 (Ukrainas võitlevate Venemaa rühmituste defineerimine terroristlike organisatsioonidena)
Inguna Sudraba	P11	KP3	A2	KL3						
Armands Krauze	P2	KP3	A1	KL3						
Dainis Liepiņš	P12	KP3	A2	KL3						
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO6	RS3	L1, L2, L8 (Läti sõdurite arvu suurendamine)
Raimonds Vējonis	P0	KP3	A2	KL1	KV2	JS6	EO4 EO4	RO1 RO1, RO6	RS1.T3 RS8	L1, L2, L8 (Läti sõdurite arvu suurendamine)
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO6	RS3	L1
Gundars Daudze	P2	KP3	A1	KL1	KV2	JS3	EO4	RO1, RO2	RS1.T2	L0 L1, L8 (Diplomaatilised suhted Venemaaga)

Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO4	RO1, RO7 (NATO liikmesriigid)	RS1.T3	L1, L8 (Suurem kontroll Läti riigi ja Venemaa ettevõtete vaheliste majanduslike tehingute üle)
Inese Lībiņa-Egnere	P7	KP3	A1	KL1	KV2	JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6, RO7 (terve maailm)	RS1.T3	L1
Vilnis Ķirsis	P9	KP3	A1	KL3						
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL3						
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1	RS3	L0
Valērijs Ag ešins	P7	KP3	A2	KL1	KV2	JS4	EO2	RO1, RO2	RS2.1 (Lāti politikud)	L8 (Multikultuurse haridussüsteemi edendamine)
Kārlis Krēsliņš	P10	KP3	A1	KL3						
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL3						
Edvīns Šnore	P10	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						

Andris Bērziņš	P2	KP3	A1	KL3							
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL3							
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3							
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL1	KV2	JS1	EO8 (Terrorism)	RO8	RS3	L8 (Muudatused kriminālseaduses)	

Poliitisk	Erakond	Kōne pikkus	Kōneleja amet	Kōnele iik	Kōnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnōu "Muudatused varjupaiga seaduses" (24.09.2015)										
Mārtiņš Bondars	P12	KP3	A1	KL3						
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL3						
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL3						
Einārs Cilinskis	P10	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Valērijs Agešins	P7	KP3	A2	KL3						
Inga Bite	P12	KP3	A1	KL3						

				KL1		JS2	EO5		RO1, RO6	RS1.T3	L0
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO5		RO8	RS3	L0
Andrejs Judins	P9	KP3	A1								
Silvija Šimfa	P11	KP3	A1	KL1	KV3	JS1, JS4	EO5		RO1	RS3, RS5	L8 (Valitsuse luba seimil osaleda pögenikke puudutavate küsimuste lahendamisel)
Gaidis Bērziņš	P10	KP3	A2	KL3							
Hosams Abu Meri	P9	KP3	A1	KL3							
Mārtiņš Bondars	P12	KP3	A1	KL3							

Poliitik	Erakond	Kõnepikendus	Kõnelaja amet	Kõneliik	Kõnelemis-viis	Julgeoleku-sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
----------	---------	--------------	---------------	----------	----------------	-------------------	----------	----------------	-----------------	------------

Teadanne "Läti jätkusuutliku arengu strateegiad kuni 2030.aastani, Riiklik arenguplaan 2014.-2020.aastani ja deklaratsioon Laimdota Straujuma juhitud Ministrite kabineti plaanitavate tegevuste täideviimise kontrolli üle" (01.10.2015)

Laimdota Straujuma	P0	KP3	A2	KL1	KV2	JS1	EO4	EO8 (Terrorism)	RO6, RO7 (Terve maailm)	RS3	L0
				KL1		JS1			RO8	RS1.T3	L2, L4, L6, L7

				KL1		JS2	EO5		RO1, RO6	RS6	L1, L2, L8 (Kontrolli tugevdamine EL-i piiridel; EL migratsioonipoliitika muutmine)
Inguna Sudraba	P11	KP3	A2	KL3							
Einārs Cilinskis	P10	KP3	A1	KL3							
Māris Kučinskis	P2	KP3	A2	KL3							
Kārlis Krēsliņš	P10	KP3	A1	KL3							
Arvīda Platpers	P11	KP3	A1	KL3							
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO5		RO1	RS6	L1, L8 (Lāti aktīvsem väljaastumine NATO, EL-i jm tāhtsatel instungitel pōgenikke puudutavate seisukohtade eest)
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3							
Andrejs Klementjevs	P7	KP3	A1	KL3							
Juris Viļums	P12	KP2	A2	KL3							
Mārtiņš Bondars	P12	KP3	A1	KL3							

Aldis Adamovičs	P9	KP3	A2	KL3							
Lolita Čigāne	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Propaganda)	RO7 (Lāti inforuum)	RS8		L8 (EL-i Audiovisuaalse direktiivi ülevaatamine)
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL3							
Veiko Spolītis	P9	KP3	A1	KL3							
Gunārs Kūtris	P11	KP3	A2	KL3							
Romualds Ražuks	P9	KP3	A1	KL3							
Silvija Šimfa	P11	KP3	A1	KL3							
Laimdota Straujuma	P0	KP3	A2	KL3							

Poliitika	Erakond	Kõnepeikikus	Kõnelajaamet	Kõneliik	Kõnelemis- viis	Julgeoleku- sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Rahvusliku julgeolekukontseptsiooni kinnitamine" (26.11.2015)										
				KL1		JS4	EO5	RO2	RS6	L8 (Ühiskonna suurem integreerimine poliitika elluviimisesse; riigi strateegilise kommunikatsiooni võimete tugevdamine)
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO7 (Kogu maailm)	RS3	L1, L2, L4
Solvita Äboltiņa	P9	KP3	A2	KL1	KV3	JS6	EO8 (Terrorism)	RO1, RO7 (Kogu maailm)	RS3	L2, L2, L4
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6	RS3	L1, L2, L4, L5
				KL1		JS2	EO5	RO1	RS6	L3 (Põgenikepoliitika täiustamine)
				KL1		JS2	EO9	RO1	RS4 (Välisriikide luure- ja julgeolekuteenistused)	L1, L4, L8 (suurem kontroll ajutiste elamislubade andmise üle)
Evika Siliņa	P0	KP3	A2	KL1	KV1	JS4	EO6	RO1, RO2	RS1.T3	L3 (Kauakestva integratsioonipoliitika)

										arendamine ja elluviimine)
				KL1	JS6	EO6		RO7 (Läti inforuum)	RS1.T3	L1, L4, L8 (efektiivse massimeedia monitooringu loomine; suurema kommerts- ja kaabeltelevisiooni valiku pakkumine; meediaalase hariduse edendamine)
				KL1	JS3	EO8 (Välisinvesteeringud)		RO7 (Läti majandus)	RS4 (Välisinvestorid)	L8 (kontrolli suurendamine välisinvesteeringute üle; Lätile alternatiivsete energiaallikate leidmine; transiitkaubanduse suurendamine)
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Infosõda)	RO7 (Läti inforuum)	RS1.T3, RS4 (välisvaenlased)	L3 (Rahvuslikus julgeolekukontseptsiooni suurema tähelepanu pööramine kommertsmeediale), L8(suurem koostöö avaliku ja kommertsmeedia vahel)
Kārlis Krēsliņš	P10	KP3	A1	KL3						
	P12	KP2	A2	KL1	KV3	JS6	EO6	RO1, RO2	RS1.T3	L0

Juris Viļums				KL1		JS4	EO8 (Infosōda)	RO1, RO2	RS1.T3, RS4 (Vālisriteenistused)	L8 (Latgalite eripārade selgitamine ja ūpetamine nooremale pōlvkonnale)
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO5	RO1	RS3	L8 (Valitsuse julgeolekuohtude ja lahenduste korralik analūūs)
Mārtiņš Šics	P12	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS2, JS4, JS3	EO8 (Korruptsioon)	RO1, RO2, RO7 (Lāti majandus)	RS2.1 (Lāti poliitikud)	L0
Mārtiņš Bondars	P12	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Lāti poliitikute ebakompetentsus)	RO2	RS2.1 (Lāti poliitikud)	L8 (Poliitikute ja ūhiskonna vahelise komunikatsiooni parandamine)
Evika Siliņa	P0	KP3	A2	KL3						
Edvards Smiltēns	P9	KP3	A2	KL1	KV3	JS2	EO8 (Korruptsioon)	RO1	RS2.1	L8 (Avalikkuse teavitamine kuritegudest, sh korruptsioonijuhtumites)
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Valitsuse ebakompetentsus)	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0

Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL1	KV3	JS4	EO8 (Valitsuse ebakompetentsus)	RO1	RS2.1 (ametiisikud), RS2.3 (meie)	L0
-------------------------	-----------	------------	-----------	------------	------------	------------	--	------------	--	-----------

Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Erakorralised meetmed
Seaduseelnõu "Rahvusvaheliste ja Läti Vabariigi riiklike sanktsioonide seadus" (10.12.2015)										
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL3						
Rihards Kols	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Propaganda)	RO1, RO7 (Läti inforuum)	RS1.T3	L3 (Rahvuslike sanktsioonide seadusesse propaganda piiramise mehhanismide lisamine)
Lolita Čigāne	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Propaganda)	RO1	RS1.T3	L8 (Riiklikusse massimeediavahendite nõukogusse töötajate juurde lisamine)
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV1	JS6	EO8 (Propaganda)	RO1, RO7 (Läti liitlased)	RS8	L0
Veiko Spolītis	P9	KP3	A1	KL3						

Rihards Kols	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Propaganda)	RO1	RS1.T3	L8 (Riiklikud sanktsioonid)
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Propaganda)	RO1	RS8	L0
Ivars Zariņš	P7	KP2	A1	KL3						
Gunārs Kūtris	P11	KP3	A2	KL1	KV3	JS3	EO8 (Sanktsioonide kehtestamine)	RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L3 (Tegevuskava loomine sanktsioonide sisseviimisel tekkinud kahjude kompenseerimiseks)
Lolita Čigāne	P9	KP3	A1	KL3						
Gunārs Kūtris	P11	KP3	A2	KL1	KV3	JS2	EO8 (Sanktsioonide kehtestamine)	RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0
Jānis Dombrava	P10	KP3	A1	KL2	KV2	JS2	EO8 (Sanktsioonide kehtestamine)	RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused Immigratsiooniseaduses" (17.12.2015)										
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Jānis Dombrava	P10	KP3	A1	KL3						
Edgars Putra	P2	KP3	A1	KL3						
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Imants Parādnieks	P10	KP3	A1	KL3						
Jānis Dombrava	P10	KP3	A1	KL3						
Rihards Kols	P10	KP3	A1	KL1	KV2	JS3	EO8 (Ajutiste elamislubade andmine)	RO1, RO7 (Läti majandus)	RS4 (Välismaalased)	L8 (Suurem kontroll välisinvesteeringute üle) L8 (Kinnisvara ostuga kaasneva ajutise elamisloa andmise lõpetamine)
Edvīns Šnore	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Ajutiste elamislubade andmine)	RO1	RS4 (Vene ja NSVL kodanikud)	

2016										
Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnelaja amet	Kõneliik	Kõnelemis-viis	Julgeoleku-sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Peaministri kõne Läti rahvusliku julgeoleku kohta (21.01.2016)										
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6, RO7 (kogu maailm)	RS3	L1, L2, L5 L1, L2, L8 (EL-i välispiiride tugevdamine, tihedam koostöö kolmandate riikidega, tagasinaasmisprotsessi kiirendamine, põgenike vastuvõtmissüsteemi loomine, mis pakub põgenikele läti keele õpet ja tagab vastavatele õpet pakuvatele organisatsioonidele isikute põhjalikku taustakontrolli ja järelevalvet nende üle)
Laimdota				KL1		JS2, JS4	EO5	RO1, RO2, RO6, RO7 (kogu maailm)	RS6	
Straujuma	P0	KP3	A2	KL1	KV2	JS1, JS2	EO4	RO1, RO6	RS1.T3	L1, L2

Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS1, JS4	EO5	RO1	RS6	L8 (EL-i ja Lāti piiride tugevdamine)
Juris Viļums	P12	KP3	A2	KL1	KV3	JS4	EO8 (Propaganda)	RO1, RO2	RS1.T3	L0
				KL2		JS3	EO8 (Gaasiturg)	RO1	RS1.T3	L8 (Taastuvate energiaallikate kasutamine)
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (valitsuse ebakompetentsus)	RO1, RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0
Rihards Kozlovskis	P0	KP3	A2	KL2	KV3	JS2	EO5	RO1	RS6	L0
Veiko Spolītis	P9	KP3	A1	KL3						
Laimdota Straujuma	P0	KP3	A2	KL3						

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Välisministri iga-aastane kõne kordasaadetu ja tulevikuplaanide kohta riigi välispoliitikas ja Euroopa Liidu küsimustes (26.01.2016)										
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL1	KV1	JS4	EO5	RO1, RO6, RO7 (Kogu maailm)	RS6	L1, L3 (Efektive tagasinaasmispoliitikaprogrammi loomine)

				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6, RO7 (Kogu maailm)	RS3	L1
				KL1		JS1	EO4	RO1, RO6, RO7 (Kogu maailm)	RS1.T3	L1, L6
				KL1		JS6	EO8 (Infosõda)	RO1, RO2, RO6, RO7 (Kogu maailm)	RS1.T3	L1, L2
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO6	RS3	L1, L2
				KL1		JS1	EO4	RO1, RO6	RS1.T3	L1, L2, L6, L7
				KL1		JS6	EO8 (Propaganda)	RO1	RS8	L1
Ināra Mūrniece	P10	KP3	A2	KL1	KV2	JS4	EO5	RO1, RO6	RS6	L3 (Kaasabi EL-i migratsioonipoliitika loomisel)
Ojārs Ēriks Kalniņš	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO3	RO1, RO6, RO7 (NATO)	RS1.T3	L1, L7, L8 (Diplomaatilised suhted Venemaaga)

Solvita Āboltiņa				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6	RS3	L1
				KL2		JS2	EO5	RO1, RO2	RS6	L8 (Põgenike aitamine)
Inguna Sudraba	P11	KP3	A2	KL1	KV3	JS4	EO5	RO1	RS6	L0
				KL1		JS2	EO6	RO1	RS2.1 Lāti valitsus, välisministeerium	L8 (Avalike sõnavõttude korralik läbimõtlemine)
				KL1		JS1	EO5	RO1, RO6	RS3, RS6	L1
				KL1		JS2	EO8 (Poliitkorrektsu s)	RO6	RS4 (Euroopa riikide õiguskaitseorganisat sioonid)	L0
Edvīns Šnore	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Nord Stream 2)	RO1, RO5	RS8	L8 (suurem välja astumine EL-is Lāti riiklike huvide eest)
				KL1		JS4	EO5	RO1	RS6	L8 (EL-i piiride tugevdamine)
Gundars Daudze	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Terrorism)	RO6, RO7 (kogu maailm)	RS3	L8 (Suurem tähelepanu diplomaatilistele kõnelustele)
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO1, RO6	RS3	L1
				KL1		JS2	EO5	RO1, RO6	RS6	L1
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1, RO5, RO6	RS1.T3	L1

Rihards Kols	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Nord Stream 2 projekt)	RO1	RS1.T3	EM8 (Nord Stream 2 projekti elluviimise takistamine)
				KL1		JS4	EO2	RO1, RO2	RS2.2 (Läti venelased), RS6	L0
				KL1		JS4	EO5	RO1, RO6	RS6	L8 (Aafrikasse humanitaarabi saatmise lõpetamine, selle asemel strateegiliste ressursside pakkumine)
				KL1		JS2	EO6	RO1	RS2.1 Läti valitsus	L0
Jānis Dombrova	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO5	RO1, RO6	RS1.T3	L1, L4, L8 (riigipiiri tugevdamine)
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Infosõda)	RO1, RO2	RS1.T3	L0
				KL1		JS6	EO5	RO1	RS6	L0
Edgars Rinkēvičs	P0	KP3	A2	KL1	KV3	JS1	EO8 (Venemaa välispoliitika)	RO5	RS1.T3	L1
Jānis Vucāns	P2	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS4	EO5	RO1, RO6	RS6	L0
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Terrorism)	RO6, RO7 (kogu maailm)	RS3	L0

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused kriminaalseaduses" (21.04.2016)										
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3						
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Kārlis Seržants	P2	KP2	A1	KL3						
Valērijs Age šins	P7	KP3	A2	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP2	A1	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP1	A1	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Jūlija Stepaņenko	P7	KP3	A2	KL1	KV3	JS2	EO8 (Kriminaalsead use muutmine)	RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3						
Gunārs Kūtris	P11	KP3	A2	KL3						

Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3						
Valērijs Agešins	P7	KP2	A2	KL3						
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL3						
Jūlija Stepaņenko	P7	KP3	A2	KL3						
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL3						
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL3						
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3						
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL1	KV1	JS6	EO8 (Spioonimine)	RO1	RS2.2 (Venemeelsed Lāti kodanikud); RS4 (vālisjulgeolekuteeni stused)	L0
				KL1		JS1	EO8 (Terrorism)	RO2	RS3	L1
				KL2		JS6	EO8 (Spioonimine)	RO1	RS8	L1
Jūlija Stepaņenko	P7	KP3	A2	KL1	KV3	JS2	EO8 (Kriminaalseaduse muutmine)	RO2	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0
Gaidis Bērziņš	P10	KP2	A2	KL3						
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3						

Valērijs Agešins	P7	KP2	A2	KL3							
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3							
Solvita Āboltiņa	P9	KP3	A2	KL3							
Andrejs Judins	P9	KP2	A1	KL3							
Jūlija Stepaņenko	P7	KP2	A2	KL3							
Edvards Smiltēns	P9	KP2	A2	KL3							
Valērijs Agešins	P7	KP3	A2	KL3							
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL1	KV3	JS2	EO9	RO1	RS4 (Naaberrigid)	L0	

Poliitik	Erakond	Kõne pikkus	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku-sektor	Kontekst	Referentobjekt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Riikliku julgeolekukontseptsiooni kinnitamine" (16.06.2016)										
Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL3						
Raimonds Bergmanis	P0	KP3	A2	KL1	KV1	JS1	EO8 (Venemaa julgeolekupoliitika)	RO1	RS1.T3	L1, L2, L4

Edvīns Šnore	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Hübriidsõda)	RO1	RS1.T3, RS4 (Venemaa erusõjaväelased, NSVL immigrandid, Vene kodanikud Lätis)	L8 (Adekvaatse julgeolekuohtude hinnangu andmine)
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL3						
				KL1		JS4	EO6	RO1, RO2	RS1.T3, RS2.1 (Riia linnapea), RS2.2 (Riigivastased rühmitused)	L8 (Suurem kontroll erinevate rühmituste finantseerimise üle)
				KL1		JS1, JS2	EO8 (Hübriidsõda)	RO1	RS1.T3	L1, L4
Jānis Dombrava	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO6	RO1	RS1.T3, RS2.1 (Läti avaliku meedia töötajad)	L1
Aleksandrs Kiršteins	P10	KP3	A1	KL3						
Valdis Kalnozols	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO4	RO1	RS1.T3	L4
Mārtiņš Bondars	P12	KP2	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Poliitikute ebakompetentsus)	RO1	RS2.1 (Roheliste ja Talurahva Liidu liikmed)	L0
Ilmārs Latkovskis	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Hübriidsõda)	RO1	RS2.3	L0

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
2017.a riigieelarve seaduseelnõude paketi kinnitamine (31.10.2016)										
Māris Kučinskis	P0	KP3	A2	KL1	KV1	JS2	EO8 (Varimajandus)	RO1	RS8	L8 (Muudatused Läti maksuameti töös)
Dana Reizniece- Ozola	P0	KP3	A2	KL3						
Mārtiņš Bondars	P12	KP2	A1	KL3						
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						
Romualds Ražuks	P9	KP3	A1	KL3						
Valērijs Age šins	P7	KP2	A2	KL3						
Inguna Sudraba	P11	KP3	A2	KL3						
Inga Bite	P12	KP3	A1	KL3						
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Kaitsekulude suurendamine)	RO1	RS8	L2, L4

Mārtiņš Šics	P12	KP3	A1	KL1	KV3	JS6	EO8 (Arstiabi kättesaadavus maaregionides, sh Vene piiri ääres)	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus), RS1.T3	L0
Rihards Melgailis	P12	KP3	A1	KL3						
Kārlis Krēsliņš	P10	KP3	A1	KL3						
Valdis Kalnozols	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Riigikaitse eelarve)	RO1	RS7 (Relvatootjad)	L8 (Relvatööstusele mitte panustamine)
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						
Imants Parādnieks	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Demograafilised probleemid)	RO1	RS8	L3 (Kauakestva strateegia väljatöötamine demograafilistele probleemidele)
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL3						
Jūlija Stepaņenko	P7	KP2	A2	KL3						
Juris Viļums	P12	KP3	A2	KL3						
Gunārs Kūtris	P11	KP3	A2	KL1	KV3	JS4	EO8 (Valitsuse ebakompetents)	RO1	RS2.1 (Lāti valitsus)	L0

Atis Lejiņš	P9	KP3	A1	KL3
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL3
Inga Bite	P12	KP3	A1	KL3
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL3
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL3
Māris Kučinskis	P0	KP3	A2	KL3
Mārtiņš Bondars	P12	KP2	A1	KL3

Poliitik	Erako nd	Kõn e pikk us	Kõnel eja amet	Kõnel iik	Kõnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Seaduseelnõu "Muudatused riigikaitstes" (10.11.2016)										
Edvīns Šnore	P10	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO6	RO1	RS4 (Venemaa kodanikud)	L0
Solvita Āboltiņa	P9	KP2	A2	KL3						
Jānis Dombrava	P10	KP3	A1	KL3						

Kārlis Seržants	P2	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Lāti elanike teenimine vālisriikide sōjavāes)	RO1	RS2.2 (Lāti partisanid)	L0
Andrejs Judins	P9	KP3	A1	KL1	KV3	JS1	EO8 (Lāti elanike teenimine vālisriikide sōjavāes)	RO1	RS2.2 (Lāti kodanikud)	L0
Atis Lejiņš	P9	KP3	A1							
Valērijs Agešins	P7	KP2	A2							

Politiik	Erako nd	Kōn e pikk us	Kōnel eja amet	Kōne- liik	Kōnele mis-viis	Julgeole ku- sektor	Kontekst	Referentobje kt	Referentsubjekt	Lahendused
Peaminister Māris Kučinskise iga-aastane kōne valitsuse tāideviidud ja planeeritava tegevuse kohta (01.12.2016)										
Māris Kučinskis	P0	KP3	A2	KL3						
Inguna Sudraba	P11	KP3	A2	KL3						
Jānis Ādamsons	P7	KP3	A1	KL3						
Ivars Zariņš	P7	KP3	A1	KL3						

Jūlija Stepaņenko	P7	KP2	A2	KL3						
Jānis Ruks	P12	KP3	A1	KL1	KV3	JS2	EO8 (Korruptsioon)	RO1	RS2.1 (Lāti avaliku halduse organisatsioonid, Lāti ūigusasutused, Lāti valitsus)	L0
Silvija Šimfa	P11	KP3	A1	KL3						
Igors Pimenovs	P7	KP3	A1	KL3						
Artuss Kaimiņš	P12	KP3	A1	KL3						
Jānis Urbanovičs	P7	KP3	A2	KL3						
Sergejs Dolgopolovs	P7	KP3	A1	KL1	KV3	JS4	EO8 (Ūhiskonna lõhestatus)	RO1, RO2	RS2.1 (Lāti poliitiline eliit)	L0
Mārtiņš Bondars	P12	KP2	A1	KL3						
Māris Kučinskis	P0	KP3	A2	KL3						